

საქართველო

ფასი 1 ლარი

გვერდები

სად მივრჩნენ
რაკეტები და
ვინ დაიჭირს
ბირთვულ
ჩიბს?
2

7
ვლადიმერ
კუტინა
რუსეთის
მართლ-
მადიდებელ
ეკლესიას
ივერიის
ღვთისმშობლის
სატი დაუბრუნე

10
ღარიბების
ქვეყანა

გია ყარყარაშვილი:
11
დიდხანს
მოგვიწევს
სამშობლოს
გამოსხადება
ავღანეთში
დაღუპული
ბიჭების გამო

РОДИНА-МАТЬ ЗОВЕТ!

6

თოიძიდან ვაშაქაძე, ანუ «ვარდის- ფერი ჭირი»

გაზეთ «საქართველო
და გეოგრაფიკოს»
რედაქცია საგაზეთო
ოქმის ვებგვერდს
გულითადად ულოცავს
დიადი
გამარჯვების
დღესასწაულს!

იაკობ
ჯულაშვილი: 14

ანტისტალინიზმი დამარცხებული დასავლური ფაშიზმის რეჟანების მხდელობა!

„თუ გავითვალისწინებთ, რომ ჰიტლერმა დაიპყრო მთელი ევროპა, ინგლისის გარდა, რომელიც საბრძოლოდ იყო ბლოკირებული და იყენებდა მანქანების მატარებლებს და ადამიანურ რესურსებს, წარმოიდგინეთ, რა საშინელი ძალა დაუპირისპირდა საბჭოთა კავშირს! და ეს გნებეთი, ანუ დასავლური ფაშიზმი, განადგურებულ იქნა ჩვენი ქვეყნის მიერ სტალინის უშუალო ხელმძღვანელობით! აქედან გამომდინარე, ეს არის დამარცხებული დასავლური სამყაროს რეჟანები!“

იოსაბ ჯულაშვილი

იაკობ ჯულაშვილი

ვებანი ჯულაშვილი

იაკობ ჯულაშვილი

მისეილის სიგლერა სოსუმეზა 4

უცნაურია, მაგრამ საქართველო მსოფლიოში ერთ-ერთი იშვიათი ქვეყანაა, რომელიც „ცივი ომის“ დროინდელი პოლიტიკური მითოლოგია კვლავინდებურად დომინანტურია. ის ფაქტი, რომ გლობუსზე რუსეთისა და აშშ-ის გარეშე არსებობენ სხვა ქვეყნები და თანამედროვე გეოპოლიტიკურ თამაშში ორ მხარეზე მეტია ჩართული სათვალავში, როგორც წესი, არ მიიღება.

ტონი ბლერი ბრუნდება

დიდი ბრიტანეთის ყოფილი პრემიერ-მინისტრი ტონი ბლერი ხუთწლიანი შესვენების შემდეგ დიდ პოლიტიკაში ბრუნდება. როგორც უცხოური პრესა იუწყება, ბლერი ლეიბორისტული პარტიის წარმომადგენელ დეპუტატებსა და პარტიის ლიდერ ედ მილიბენდთან შეხვედრებს მართავს და ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ მოვლენებს განიხილავს. „ბლერს კვლავ პოლიტიკაში დაბრუნება სურს. მას სათქმელი დაუგროვდა და მიაჩნია, რომ სწორედ ახლა არის შესაფერისი დრო. თუმცა საკითხავია, შეძლებს თუ არა ის ბრიტანეთის პოლიტიკურ არენაზე დაბრუნებას ლეიბორისტული პარტიის გარეშე“, — აცხადებს ბლერის გარემოცვის ანონიმური წევრი. ივლისში ბლერი მილიბენდთან ერთად ვახშამზე გამოჩენას გეგმავს, რომელიც ლონდონის ოლიმპიური თამაშების წინ ბრიტანული სპორტის მხარდასაჭერად გამართება.

აშშ კოლინს არ მოიხდის

აშშ-ის ადმინისტრაცია გამოსცემს იმ ამერიკელი პასტორის ქმედებას, რომელმაც ყურანის ასლი საჯაროდ დაწვა, მაგრამ მისი საქციელის გამო ბოდიშის მოხდას არ აპირებს. როგორც ირკვევა, ფლორიდელმა მღვდელმა ტერი ჯონსმა კვლავ ჩაატარა ყურანის დაწვის სახალხო ცერემონია. გასულ წელს მსგავსმა აქციამ მთელ მსოფლიოში საერთაშორისო რეზონანსი გამოიწვია. პროტესტანტმა პასტორმა 20 მომხრესთან ერთად ყურანი ქალაქ გეინსვილში, საკუთარი ეკლესიის წინ დაწვა. ათქვენი იცით, როგორი დამოკიდებულება გვაქვს ნებისმიერი რელიგიური ტექსტის შეურაცხყოფის მიმართ, ასეთი ქმედებები სამწუხარო ფაქტებია. ასეთი გამოვლინებები უპატივცემულოდ მიგვაჩნია. მაგრამ, სიმართლე რომ ვთქვა, არ მინდა ამ ადამიანს და ამ თემას დრო დავუთმო“, — განაცხადა აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის ოფიციალურმა წარმომადგენელმა ვიქტორია ნულანდმა.

სად მივრინავთ რაკეტები და ვინ დაიჭერს ბირთვულ ჩიბს?

მოსკოვი არ გამორიცხავს, რომ შეიძლება მიიღოს გადაწყვეტილება ევროპული რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის ობიექტებზე წინმსწრები დარტყმის შესახებ, — განცხადება ამის თაობაზე რუსეთის გენშტაბის უფროსმა ნიკოლაი მაკაროვმა გააკეთა. გენერლის თქმით, „გადაწყვეტილებას განადგურების არსებული საშუალებების გამოყენებაზე ვითარების დაძაბვის პერიოდში მიიღებენ“. მაკაროვმა ასევე თქვა, რომ „ახალი შეტევითი შეიარაღების განლაგება რუსეთის სამხრეთით და ჩრდილო-აღმოსავლეთით, კალინინგრადის ოლქში, სარაკეტო კომპლექსის — „ისკანდერის“ გაშლის ჩათვლით, ევროპაში რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის ინფრასტრუქტურის განადგურების ერთ-ერთ შესაძლო ვარიანტს წარმოადგენს“. საინტერესოა, ხომ არ მიანიშნებს მსგავსი განცხადებები იმაზე, რომ ვლადიმერ პუტინი, რომლის ინაუგურაცია უშუალოდ მოსკოვში გაიმართა, დასავლეთთან საუბარში ახალ, ერთობ კონფრონტაციულ ტონალობს ირჩევს? რა გათვლა იმალება ამ განცხადებების მიღმა?

საუკეთესო თავდაცვითი თავდაცვა

გენერალ მაკაროვის მრისხანე განცხადება 3 მაისს მოსკოვში საერთაშორისო კონფერენციაზე გაკეთდა, რომელიც რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის პრობლემატიკას მიეძღვნა. იქ რუსეთის გენშტაბმა (კერძოდ, კი ცენტრალური სამხედრო ოლქის პოლკოვნიკმა ვალერი გერაზიმოვმა) წარმოადგინა პრეზენტაცია, სადაც ნაჩვენებია იყო, რა საფრთხეები შეიძლება შეუქმნას რუსულ სტრატეგიულ ბირთვულ ძალებს აშშ-ის მიერ რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის სისტემის განვითარება. კონფერენციის ამერიკელმა მონაწილეებმა ეს მოსაზრებები ეჭვქვეშ დააყენეს. ნატოს განმარტების მოადგილემ ალექსანდრე ვერპოხოვმა

განაცხადა, რომ რუსებს მაინც ძალიან ბევრი რაკეტა აქვთ, რომლებიც ამერიკულ დაცვას გარანტირებულად გააძლიერებს და დასაძინა, რომ სისტემა მონიტორინგის საშუალებით მასსა და რუსებს შორის არსებულ ურთიერთობებს უკეთესად გააგებინებს. ტექნიკურ დეტალებს რომ არ ჩავუღრმავდეთ და უშუალოდ პრობლემის პოლიტიკური ასპექტზე გადავიდეთ, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ამერიკელი და რუსი ექსპერტების აბსოლუტური უმრავლესობა თანხმდება იმაზე, რომ ეს სისტემა, ვერც 2020 წელს, ვერც რამდენადმე ხელშესახებ

გამოსვლაში ხოტბა შეასხა რუსეთის სარაკეტო ძალების ძლიერებას და განაცხადა, რომ ისინი ამერიკულ სისტემას უპრობლემოდ მაშინაც კი გაარღვევენ, როდესაც ის ახალი, ჯერ კიდევ შექმნის სტადიაში მყოფი, რაკეტებითა და რადარებით აღიჭურვება. ეს მეტად უცნაური სანახაობა იყო. ორი უძლიერესი სახელმწიფოს წარმომადგენლები დაუცხრომლად ამტკიცებდნენ, რამდენად დაუცველები არიან თვითონ და რამდენად ძლიერია ოპონენტი. კონფერენციის არც ერთ მონაწილეს აზრად არ მოსვლია, ტანზე მაისური შემოეხია და, როგორც სააკაშვილს, აგვისტოს ომამდე ხმის ჩახლენამდე ეყვირა: „დაგვობმბავენ და კაი ჩიტსაც დაიჭერენ და კარგადაც მოხვდებათ ცხვირში“. სავარაუდოდ, იმიტომ, რომ მაგიდასთან სერიოზული ადამიანები ისხდნენ, რომელთაც მშვენივრად ესმოდათ: არის ამქვეყნად სახელმწიფოები, რომლებთანაც მუქარა არ ღრის, თანაც ბირთვული აბოკალიფსის „ჩიტის“ გალიდან გაღწევის შემთხვევაში მას უკან ვედარავინ შეაბრუნებს. ტექნიკურ დეტალებს რომ არ ჩავუღრმავდეთ და უშუალოდ პრობლემის პოლიტიკური ასპექტზე გადავიდეთ, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ამერიკელი და რუსი ექსპერტების აბსოლუტური უმრავლესობა თანხმდება იმაზე, რომ ეს სისტემა, ვერც 2020 წელს, ვერც რამდენადმე ხელშესახებ

პერსპექტივაში ვერ შეძლებს რუსული კონტინენტთაშორისი რაკეტების მასირებული იერიშისთვის რამდენადმე შესამჩნევი პრობლემების შექმნას, მათი დიდი უმრავლესობა აშშ-ის ტერიტორიაზე გარანტირებულად ჩააღწევს. ისევე, როგორც რუსული საჰაერო-კოსმოსური თავდაცვის ძალები (2020 წლამდე შეიარაღებაზე გამოყოფილი სახსრების 20% მათზე დაიხარჯება, დაგეგმილია 28 ახალი სარაკეტო-საზენიტო პოლკის შექმნა, რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის სისტემის — „ა-135“-ის მოდერნიზაცია და ა. შ.) ვერ შეაჩერებენ ამერიკელების მასირებული ბირთვულ იერიშს. მართლაც რომ ვთქვათ, არც შტაბებს, არც რუსეთის არ შეუძლია საკუთარი ტერიტორია ოპონენტის ყოველმხრივი ბირთვული და რაკეტული დატოვების შემთხვევაში გახდეს შესაძლებელი, თუ ერთი მხარე აქტიურად განავითარებს თავის შეტევით და თავდაცვით სისტემებს, ხოლო მეორე — გულსხელდაკრეფილი დაჯდება, რაც ძნელად წარმოსადგენია. იმისთვის, რომ უკეთესად გვერკვეთ რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის პრობლემაში, აუცილებლად უნდა შევეხოთ სტრატეგიული სტაბილურობის კონცეფციას, რომელიც შორეულ 1967-ში აშშ-ის თავდაცვის მდივანმა რობერტ

მაკნამარამ ჩამოაყალიბა. მისი ცენტრალური იდეა ისაა, რომ ორივე მხარის სტრატეგიული ბირთვული შეიარაღება შესაძლებლობას აძლევს მონიანალმდეგეს, გამანადგურებელი ზიანი იმ შემთხვევაშიც კი მიაყენოს, თუ ის იერიშს პირველი მიიტანს. რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის სისტემების განვითარება კი, მაკნამარას აზრით, ქმნის ილუზიას, რომ შესაძლებელია პირველი დარტყმით დასუსტებული მონიანალმდეგის კონტრიერიშის მოგერიება, რაც შესაბამის ცდუნებას აჩენს და ბირთვული ომის დაწყების ალბათობას ზრდის. ამასთანავე, რაკეტსანიანალმდეგო სისტემების განვითარება მხარეებს შეტევითი არსენალის გაზრდისკენ უბიძგებს, რაც გამაღებულ შეიარაღებას უწყობს ხელს. მაკნამარას, ერთი შეხედვით, პარადოქსული და თავისი დროისთვის რევოლუციური იდეა იმაში მდგომარეობდა, რომ გლობალურ სტაბილურობას (და კაცობრიობის არსებობას) მთავარ საფრთხეს არა შეტევითი, არამედ უაღრესად თავდაცვითი რაკეტსანიანალმდეგო სისტემები უქმნიან. ეს იდეები საბჭოთა კავშირის ხელისუფლებამაც გაიზიარა და 1972-ში დიდო აშშ-სსრკ-ის ხელშეკრულება რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის შესახებ, რომელმაც შესაბამისი სისტემების განვითარება მკვეთრად შეზღუდა. მხარეები შე-

არს შეტებას, არს ჩუსეთს არ შეუძლია საკუთარი ტერიტორია ოპონენტის ყოველმხრივი ბირთვული და რაკეტული დატოვების შემთხვევაში გახდეს შესაძლებელი, თუ ერთი მხარე აქტიურად განავითარებს თავის შეტევით და თავდაცვით სისტემებს, ხოლო მეორე — გულსხელდაკრეფილი დაჯდება, რაც ძნელად წარმოსადგენია. იმისთვის, რომ უკეთესად გვერკვეთ რაკეტსანიანალმდეგო თავდაცვის პრობლემაში, აუცილებლად უნდა შევეხოთ სტრატეგიული სტაბილურობის კონცეფციას, რომელიც შორეულ 1967-ში აშშ-ის თავდაცვის მდივანმა რობერტ

ქეთინი უბტონი ისრაელი მიდის

ევროკავშირის სურს, ისრაელი დაარწმუნოს, რომ ირანისა და „ექსტრემისტული“ მოლაპარაკებების კრიტიკისგან თავი შეიკავოს. აღნიშნულთან დაკავშირებით ისრაელში ჩასვლას საგარეო და უსაფრთხოების საკითხებში ევროკომისიის პეტრინ ემტონი აპირებს. ვიზიტის ფარგლებში ის ქვეყნის პრემიერ-მინისტრთან — ბენიამინ ნეთანიახუსთან გეგმავს შეხვედრას. ემტონის ვიზიტი რამდენიმე საათიანი იქნება. ირანსა და „ექსტრემისტული“ შორის მოლაპარაკებების მეორე რაუნდი 23 მაისს არის დაგეგმილი და ქეთინი ემტონი ისრაელში ჩასვლას ამ მოლაპარაკებამდე გეგმავს.

აშშ-თან მოლაპარაკებები ჩიხში

ანტისარაკეტო სისტემის ევროპაში განთავსების საკითხზე აშშ-თან მოლაპარაკებები ჩიხში შევიდა. როგორც უცხოური მედია იუწყება, ამის შესახებ რუსეთის თავდაცვის მინისტრმა ანატოლი სერდუკოვმა მოსკოვში ანტისარაკეტო თავდაცვის თემაზე გამართულ კონფერენციაზე განაცხადა. მისივე განცხადებით, მხარეებმა ვერ მოახერხეს ორივესთვის მისაღები გამოსავლის მოძებნა. სერდუკოვმა ისიც აღნიშნა, რომ ანტისარაკეტო სისტემების ევროპაში განთავსება რუსეთის უსაფრთხოებას ემუქრება. აშშ-ის აზრით კი, ის ევროპულ პარტნიორებს პოტენციური სარაკეტო იერიშისგან დაცავს. ნატო და რუსეთი ამ სფეროში თანამშრომლობაზე 2010 წელს შეთანხმდნენ.

პოლიტიკა

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

აშშ-ისა და რუსეთის მიერ რაკეტსაწინააღმდეგო სისტემების განვითარება, რომელსაც ისინი, ერთი შეხედვით, ერთმანეთის საწინააღმდეგოდ მიმართავენ, სინამდვილეში ყველაზე მეტად ჩინეთს აზარალებს, რადგან აშშ-ის მხრიდან მას დღეს, როდესაც ოკონომიკის გარანტირებული განადგურება და, შესაბამისად, პირველი რანგის ზედახელმძღვანელების კლუბში შექმნა

თანხმდნენ იმაზე, რომ რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვის შეზღუდვებზე მიმართული ეფექტური ზომები გახდებოდა არსებითი მნიშვნელობის ფაქტორი, რომელიც ბირთვული ომის დაწყების საფრთხეს შეამცირებდა. 40 წლის განმავლობაში ეს მიდგომა დომინანტური იყო, თუმცა 2002 წელს შტატები ამ შეთანხმებიდან გამოვიდნენ და რაკეტსაწინააღმდეგო სისტემების აქტიურ განვითარებას შეუდგნენ. საინტერესოა, რა იდეა ამ გადაწყვეტილების მიღმა, რატომ აღმოჩნდა მაკნამარას იდეები ნაკლებად აქტუალური XXI საუკუნეში?

ვიდრე ამ კითხვებზე პასუხის მოძებნას შევცდებით, კარგი იქნება, თუ შემდეგ სცენას წარმოვიდგინოთ, მითუმეტეს, რომ ის ცხოვრებაში, ალბათ, არაერთგზის გვინახავს: ორ ადამიანს სადღაც მძიმე ტვირთი, როიალი ან თუნდაც ჩვეულებრივი მორი, მიაქვს, ისინი ჩხუბობენ და ერთმანეთს უმტკიცებენ, რომ პარტნიორს ტვირთი არასწორად უჭირავს, სხვა მიმართულებით მიდის და ა. შ. ხანდახან შეიძლება მოგვეჩვენოს, რომ ტვირთისთვის ხელის გაშვება რომ შეეძლოთ, ისინი ერთმანეთს დახოცავდნენ. მათი ხმა-მაღალი კამათის ფონზე, ხშირად გვაგონდება, რომ ისინი ამ დროს ერთ საქმეს აკეთებენ და ტვირთი, ყველაფრის მიუხედავად, დაინშულეობის ადგილს უახლოვდება; არადა, მთავარი სწორედ ესაა, დანარჩენი კი ბელეტრისტიკაა. მიაქვს თუ არა ორ ბირთვულ ზესახელმძღვანელს ეს ტვირთი დღეს? სად? აღმოსავლეთით ხომ არა?

მესამე სრულიად ზედახელმძღვანელები

მსოფლიოს არაერთი სახელმწიფო (მათ შორის — ირანი) მიუახლოვდა ერთგვარ „სარაკეტო-ბირთვულ ზღურბლს“, რომლის მიღმა, 15-25 წლის პერსპექტივაში, ბირთვული ქობინებით აღჭურვილი კონტინენტთაშორისი რაკეტების წარმოებას შეეძლებოდა. არის თუ არა ეს საფრთხე, რომლის გამო აუცილებელია რაკეტსაწინააღმდეგო სისტემების ფორსირებული განვითარების და მაკნამარას სტრატეგიული სტაბილურობის კონცეფციის გადახედვა? ალბათ, არა, რადგან უკვე დღეს, მათ

ხელთარსებული საშუალებებით შეუძლიათ შექმნან რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვის ისეთი კონფიგურაცია, რომელიც სრულად განეიტრალებს საფრთხეს, რომელიც ამ მხრივ ირანმა, ჩრდილოეთ კორეამ ან ნებისმიერმა სხვა სახელმწიფომ შეიძლება ორი-სამი ათწლეულის შემდეგ შექმნას. ნებისმიერმა... ერთის გარდა.

ჩინეთმა სტრატეგიული ბირთვული ძალების ფორსირებული განვითარებისთვის ყველა წინაპირობა შექმნა. დღეს მას არ შეუძლია აშშ-სა და რუსეთს ბირთვული დარტყმით გარანტირებული განმანადგურებელი ზიანი მიაყენოს, მეტიც, მას, წინმსწრები განმანადგურებელი დარტყმის „გატარების“ შემთხვევაში, პასუხის გაცემის შესაძლებლობა შეიძლება არ აღმოაჩნდეს. ასეა დღეს, მაგრამ ხვალ ეს სიტუაცია შეიცვლება. აშშ-ისა და რუსეთის მიერ რაკეტსაწინააღმდეგო სისტემების განვითარება, რომელსაც ისინი, ერთი შეხედვით, ერთმანეთის საწინააღმდეგოდ მიმართავენ, სინამდვილეში ყველაზე მეტად ჩინეთს აზარალებს, რადგან აშშ-ის მხრიდან მას დღეს, როდესაც ოკონომიკის გარანტირებული განადგურება და, შესაბამისად, პირველი რანგის ზედახელმძღვანელების კლუბში შექმნა. ამით აშშ და რუსეთი იგებენ დროს, რომელიც, მათ შორის, სამხედრო ტექნოლოგიების განვითარების შემდეგ ეტაპზე გადასასვლელად სჭირდებათ.

ახლა თვალსაჩინოა „ევროპულ ფლანგს“ შევავლოთ. დავეუშვათ, რომ რუსეთმა მართლაც გააძლიერა დაჯგუფება კალინინგრადში, ამერიკელებმა (საპასუხოდ) დამატებითი საშუალებები განალაგეს პოლონეთში, რუსებმა (საპასუხოდ) გააძლიერეს დასავლეთის მიმართულება ზოგადად, წინ წაიწიეს ბელარუსში, რადგან ამის გარეშე კალინინგრადის გაძლიერებას, სტრატეგიული თავსაზრისით, განსაკუთრებული აზრი არ აქვს, ამერიკელებმა (საპასუხოდ)... ალბათ, გასაგებია, სადამდე შეიძლება მივიდეს ყოველივე ეს საბოლოო ჯამში — „ევროპის მოტაცებამდე“, როდესაც ევროპა, რომელიც „ცივი ომის“ შემდეგ ჯერაც ნორმალურად ვერ ამოისუნთქა, კვლავ ორი გიგანტის მიერ გაჩაღებული თამა-

ნიკოლაი მაკაროვი — რუსეთის შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის უფროსი

«ახალი შეტევითი შეიარაღების განლაგება რუსეთის საზღვრით და ჩრდილო-აღმოსავლეთით, კალინინგრადის ოლქში, სარაკეტო კოეპლანს — «ისკანდარი» გაულის ჩათვლით, ევროპაში რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვის ინფრასტრუქტურის განადგურების ერთ-ერთი შესაძლო პერიოდს წარმოადგენს»

შის მიძვეალი აღმოჩნდება. იგივე სქემის პროცირება „ჩვენს ფლანგზეც“, ანუ სამხრეთით შეიძლება.

აქ შეიძლება განჩნდეს კითხვები: რატომ არ შეიძლება „ერთა კლუბში“ ჩინეთიც მიიღოს და 1972 წლის ხელშეკრულების ძირითადი პრინციპი მასზეც განავრცოს, ის ხომ ადრე თუ გვიან (თუ ძალიან იერად არ გააჩერებენ), მიუხედავად იმისა, რა შეფერხებები შეექმნება გზად, დიდი ალბათობით, მაინც დაეპატრონება ადრევე ბირთვულ არსენალს? შესაძლებელია თუ არა გლობალური ბირთვული სტაბილურობა არაა, არამედ სამ საყრდენს დაეფუძნოს? პასუხი ამ კითხვებზე განსაზღვრავს იმას, თუ როგორი იქნება მსოფლიო XXI საუკუნეში, თუმცა ასე შორს ნუ წავალთ. შემოვიფარგლოთ იმ ვარაუდით, რომ აშშ-ისა და, აქედან გამომდინარე, რუსეთის შიშობაუნებარა რაკეტსაწინააღმდეგო სისტემების განადგურებას, უპირველესად, ჩინეთის შეიარაღებისა და ჩვენთვის უფრო აქტუალური საკითხზე გადავიდეთ, კერძოდ კი იმაზე, თუ როგორ აღიქმება მთელი ეს სიტუაცია ჩვენში.

ისევე ორ აქლემს შორის

საუბარი საქართველოში რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვის სისტემის რომელიმე კომპონენტის განლაგებაზე დღეს უადგილოა, არაფერი მიანიშნებს იმაზე, რომ ვაშინგტონი ამ შესაძლებლობას სერიოზულად განიხილავს. მთავარი პრობლემა, ალბათ, უფრო ზოგადია და უცნაური და პრონიკულ ფსიქიკურ აშლილობას მოაგონებს. საქართველოში ერთგვარ ეროვნულ სპორტად იქცა გარესამყაროში ისეთი ფაქტების (უფრო ხშირად კი განცხადებებისა და შესტების) გამოძებნა, რომლებიც საერთაშორისო ურთიერთობებთან დაკავშირებულ ჩვენს საზოგადოებას სტერეოტიპებს ამყარებს. კონკრეტულ შემთხვევაში საუბარი ეხება სააკაშვილის ხელი-სუფლების დიდი მონადირეების შედეგად ჩვენში ფართოდ გავრცელებულ რწმენა-წარმოდგენებს აშშ-რუსეთის სამკედრო-სასიცოცხლო კონფრონტაციის შესახებ, რომლის გამოყენებით საქართველომ თითქოსდა საკუთარი საგარეო პოლიტიკა უნდა წარმართოს. რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვასთან დაკავშირებული პოლემიკა, რომელიც მომავალში, სავარაუდოდ, სულ უფრო მწვავე გახდება, საქართველოში, ალბათ, სწორედ ასე იქნება აღქმული. ეს არც ისე სურველი შედეგია, რადგან სიტუაცია ამ მიმართულებით, როგორც მინიმუმ, მეტად ორაზროვანი და საუჭრეოა და მთელი ამ „სასცენო ფარიკაობის“ მიღმა შეიძ-

ლება საპირისპირო ქვეტექსტი იდგეს, რომლის გამოფრცხ ან თუნდაც დაფიქრებას მასზე ხშირ შემთხვევაში ვერ ვახერხებთ.

ხანდახან სრულიად გაუგებარია უცნაური სიხარული და მოლოდინი „აი ახლა დასცხებენ“, რომელიც ხელისუფლების მხარდამჭერების შეთხედვულ რიგებს პერიოდულად გადაუვლის ხოლმე (ეს გენერალ მაკაროვის განცხადების შემდეგაც შეიმჩნეოდა). ის გარემოება, რომ აქლემების ჩხუბში ყველაზე მეტად კოზაკი დაზარალებულია (საქართველოს შემთხვევაში ეს პრაქტიკულად გარანტირებულია), რატომღაც მეორე, თუ არა მეშვიდე, პლანზე ექცევა. უცნაურია, მაგრამ საპარტიკულო მსოფლიოში ერთ-ერთი იშვიათი ძველანაა, რომელიც „ცივი ომის“ დროინდელი პოლიტიკური მითოლოგია კვლავინდევს. ის უაპტიო, რომ გლოუსუსზე რუსეთისა და აშშ-ის ბარეში არსებობა სხვა ძველანა და თანამედროვე აქლემების მსგავსად დასაბუთებულია. გავრცელებული ინფორმაციით, ახალ კონსტიტუციაზე მუშაობა მიმდინარე წლის ბოლოს დასრულდება. მრავალპარტიულ კომიტეტში ამ გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული კონსენსუსი და მოსახლეობას უპირდებიან, რომ ახალი მთავარი კანონი ასახავს ხალხის სურვილებს და შექმნის წესმარტივად წარმოდგენილობით დემოკრატიას.

ლიბიის ნავთობ-გაწვევების ყოფილი მინისტრი კვადარი იპოვს

ლიბიის ნავთობმრეწველობის ყოფილი მინისტრი შუკრი განემი ავსტრიის პოლიციამ მდინარე დუნაიში გარდაცვლილი იპოვა. ავსტრიელი საერთაშორისო მსჯელობის ინფორმაციით, განემი ვენაში, ერთ-ერთ კომპანიაში, კონსულტანტად მუშაობდა, სახლიდან კვირას, დილით, გავიდა, რამდენიმე საათის შემდეგ კი მისი ცხედარი იპოვეს. სამართალდამცავების ცნობით, ცხედარს ძალადობის კვალი არ აღენიშნება. განემი მუშაობდა კადაფის მთავრობის წევრი იყო, 2003-2006 წლებში — ქვეყნის პრემიერ-მინისტრად, ხოლო 2011 წლამდე ნავთობმრეწველობის მინისტრად მუშაობდა. ლიბიაში მიმდინარე დაპირისპირების დროს განემმა ლიბიის ყოფილი ლიდერის — მუამარ კადაფის მთავრობა დატოვა.

თურქეთის სამოქალაქო კონსტიტუცია ექნება

თურქეთის საპარლამენტო კომიტეტი ქვეყნის პირველი და სრული სამოქალაქო კონსტიტუციის დასაწერად მუშაობას იწყებს. კომიტეტის მიზანია, შექმნას მარტივი და უფრო დემოკრატიული წესდება, რომელიც ამჟამად არსებულ იმ კონსტიტუციას ჩანაცვლებს, რომელიც 30 წლის წინ სამხედრო მმართველობის მიერ შეიქმნა. კონსტიტუციამ სამხედროებს უდიდესი ძალაუფლება მიანიჭა, შეზღუდა ინდივიდუალური უფლებები და ქვეყანაში მცხოვრები უმცირესობების იგნორირება მოახდინა, მათ შორის ქურთების. გავრცელებული ინფორმაციით, ახალ კონსტიტუციაზე მუშაობა მიმდინარე წლის ბოლოს დასრულდება. მრავალპარტიულ კომიტეტში ამ გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული კონსენსუსი და მოსახლეობას უპირდებიან, რომ ახალი მთავარი კანონი ასახავს ხალხის სურვილებს და შექმნის წესმარტივად წარმოდგენილობით დემოკრატიას.

აშშ-ის და, აქედან გამომდინარე, რუსეთის შეიარაღება რაკეტსაწინააღმდეგო სისტემებისა, უპირველესად, ჩინეთის შეიარაღების საშუალებაა

გაეროს სიჩიუი დაგეგმვით დაგეგმიკავდება აზიის

გაეროს სამშვიდობო მისიის მასშტაბი იზრდება. უახლოეს დღეებში სიჩიუი კიდევ 30 დამკვირვებელს ჩავა. ამჟამად გაეროს სულ 300 დამკვირვებელია წარგზავნილი. სიჩიუი გაეროს სადამკვირვებლო მისიის ხელმძღვანელის — მაჯ გენ რობერტ მუდის თქმით, მხოლოდ სირიელებს შეუძლიათ ქვეყანაში ძალადობის დასრულება. გაეროს ხელმძღვანელთა აზრით, ქვეყანას თუნდაც ათასი შეუიარაღებელი დამკვირვებელი მშვიდობისკენ თავისთავად ვერ წაიყვანს. დამასკოში ჩასვლის დღიდან რობერტ მუდი კონფლიქტის ყველა მხარესთან ცეცხლის შეწყვეტის თაობაზე მოლაპარაკებებს აწარმოებს და ამბობს, რომ მშვიდობას ერთობლივი ძალისხმევით უნდა მიაღწიოს.

ლონდონის გარე ბოკის ჯონსონი აიჩიეს

კონსერვატორი ბორის ჯონსონი კვლავ ლონდონის მერად აირჩიეს. მან არჩევნებში ხმების 3%-ით მეტი მიიღო, ვიდრე მისმა მონინააღმდეგე ლიბორისტმა კენ ლივინგსტონმა. ჯონსონის გამარჯვება პრაქტიკულად ერთადერთი ნუგეში გახდა ინგლისში, უელსსა და შოტლანდიაში გამართულ ადგილობრივ არჩევნებზე. ლიბერალ-დემოკრატებმა ამ არჩევნებში ვერ გაიმარჯვეს. ჯონსონის გამარჯვება ლონდონში მოულოდნელობა არ იყო — მას წინასწარმეტყველებდა კიდევ ჩატარებული სოციოლოგიური გამოკითხვები და ეგზიტპოლები. თუმცა მისი სხვაობა ლივინგსტონთან იმაზე გაცილებით უფრო ნაკლები აღმოჩნდა, ვიდრე ელოდნენ.

დღიური მონივრული
სააქტიურო გვერდი

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

სიტყვები „არ იყო ის საპარტიო სპეციალისტი“, შესაძლოა, არის პირველი ნაბიჯი სრული კანდიდატურისკენ, რომელიც აფხაზეთში უარს თმას გულისხმობს. გამორიცხვად არაა, რომ ამით სააკაშვილი (თავისი ჭკუით) ცდილობს, ერთი მხრივ, „მოქრთამოს“ პუტინი, რათა მან სააკაშვილის სპას უცაბედად რაიმე საფორტზე არ შეუქმნას; მეორე მხრივ, მოხსნას კონფლიქტურ რეგიონებთან დაკავშირებული პრობლემა, რომელიც საპარტიო სპეციალისტის ბლოკებს; და გოლოს, აფხაზეთის თემა ქართული საზოგადოებისთვის არააქტიურობის ბაზა და ის წინასწარჩინოდ რომორღე უკანა პლანზე ჩააჩოროს, რათა მის დანახვაზე ელექტორატს გუდად არ ახსენებოდეს დამოუკიდებელი ტერიტორიები და დაღუპილი ჰალსტუხი.

მისეილის სიძულარე სოსუმეზე

«ყველა სიძულარე იყო დანაშაული ვერაზე, ვაქაზე, ავლაბარზე, ორთაქალაზე, ქუთაისზე კარგი სიძულარეები დაინება, სოსუმეზე არ ინებაოდდა, არ იყო ის საპარტიო სპეციალისტი»

საკაშვილის ადმინისტრაციამ მორიგ თაღლითობას მიმართა. ფიგურანტის ოფიციალურ ვებსაიტზე შეიცვალა საკვანძო ფრაზა, რომელიც მან 2 მაისს ქუთაისში, ლადო მესხიშვილის სახელობის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში, წარმოთქვა. სხვათა შორის, რელიზში მას უბრალოდ „ქუთაისის განახლებული თეატრი“ უწოდეს, თითქოსდა ქუთაისი მიყრუებული რაიციენტრი იყოს, რომელშიც სხვა თეატრის არსებობა, პრინციპში, გამორიცხვულია. „განახლებული“ რა მოგახსენოთ, 6 მაისს ქუთაისში განვიმოდა და წყალი სცენაზე სპექტაკლის მსვლელობისას ჩამოვიდა. გაოგნებული დარბაზის წინაშე მსახიობები მედგრად განაგრძოდნენ ოსტროვსკის „შემოსავლიანი ადგილის“ წარმოდგენას (რუსი კლასიკოსის პიესის სახელწოდების პირველი ვარიანტი, მკვლევართა ახლახან გაფურცლებული ვერსიის თანახმად, „შემოსავლიანი რემონტი“ იყო), თუმცა ეს მხოლოდ სახასიათო დეტალია, მთავარი კი სააკაშვილის გამოსვლის გაყალბებაა, რაც ჩვენ თვალწინ მოხდა.

გაუწონდა. სავსე ფსიქოთერაპიის ესოდენ რადიკალურმა სენსამ, როდენ გასაკვირიც უნდა იყოს, საოცარი შედეგი გამოიღო, ამის შემდეგ ცნობილ რომელმსხედარმთავარს თავის მოკვლაზე სიტყვაც არ დასცდენია. ჩვენ, რა თქმა უნდა, გაცილებით ჰუმანურ დროში ვცხოვრობთ, მაგრამ ფაქტია, სააკაშვილის მუდმივი საუბრები შესაძლო თვითდასაჭურისებზე და საერთოდ, „სხეულის იმ ნაწილებზე“ რამენაირად უნდა აღიკვეთოს. ყველაფერს თავი რომ დაკანებოთ, ეს დიდი სირცხვილია — მსოფლიო უყურებს, ხალხი უსმენს... სააკაშვილის გვერდით ის ერთი უბრალო ცენტრიონი რომ აღმოჩენილიყო, პრობლემას ერთი ფრაზით მოაგვარებდა, თუმცა უბედურება, ალბათ, ისაა, რომ სააკაშვილის სიახლოვეს არც ერთი ნამდვილი ცენტრიონი არ დაიარება, მისი საოპერეტო კამარიალი კი მსგავს ვერაფერს შეუძლებს.

ციტატა სააკაშვილის ოფიციალური ვებსაიტისგან: „ჩვენ ილუზორულად ვაკონტროლებდით აფხაზეთს საბჭოთა პერიოდში — სოსუმეზე ქართული ენა არ იმყოფა. სიმღერები მუდმივად იწერებოდა ვერაზე, ვაკეზე, ავლაბარზე და ა. შ. ქუთაისზეც კარგი სიმღერები დაინერა, მაგრამ სოსუმეზე სიმღერები არ იწერებოდა, თითქოს ის საქართველოს შემადგენლობაში არ იყო“. ახლა კი ვიდუკამერების მიერ დაფიქსირებული გამოსვლა და ის, რაც სააკაშვილი რეალურად თქვა: „ჩვენ ილუზორულად ვაკონტროლებდით აფხაზეთს საბჭოთა პერიოდში, თორემ სოსუმეზე არ იმყოფა ქართული ენა. სოსუმეზე... სოსუმეზე... ან იმითხარით, გულზე ხელი დავიღობთ, რამდენი ქართული სიმღერაა? ყველა სიძულარე იყო დანაშაული ვერაზე, ვაქაზე, ავლაბარზე, ორთაქალაზე, ქუთაისზე კარგი სიძულარეები დაინება, სოსუმეზე არ ინებაოდდა, არ იყო ის საპარტიო სპეციალისტი“.

ქართველოს შემადგენლობაში არ იყო“. ეს არ არის პირველი შემთხვევა, როდესაც სააკაშვილის მგზნებარე „რეჩების“ საფუძველიანი რედაქტირება ხდება. ასე მაგალითად, მის ოფიციალურ ვებგვერდზე 26 აპრილის გამოსვლის ტექსტიდან შემდეგი სიტყვები გაქრა: „მზად ვარ, დამატებით, მოვიტარებ და მათ ბავშვებზე ვიწვევ ჩემი სხეულის ის ნაწილები, რომლებიც მიმართავენ მათ არაპარტიულ გამოსვლას თავისი ინტერესების მიხედვით. მზად ვარ, ესაა კი ბავშვებით და ამას ვამბობ ჩემთვის“. გასაგებია, რომ ადმინისტრაცია დაუდლადად ზრუნავს იმაზე, რომ საერთაშორისო საზოგადოებამ „ნაც-მოძრაობის“ ბელადი უიმედო შიზოფრენიკად არ აღიქვას, თუმცა ამ მედალს მეორე მხარეც აქვს. როდესაც საინფორმაციო საშუალებები ამა თუ იმ ფრაზის ფართო ტირაჟირებას ახდენენ, ხოლო ოფიციალურ ვებ-გვერდზე ის ტექსტიდან ქრება, ეს, ფაქტობრივად, იმის აღიარებაა, რომ სააკაშვილი ძალიან დიდი სისულელე თქვა.

საკაშვილის იდეები საკუთარი თავის დასაჭურისებზე, პრინციპში, მისი პირადი პრობლემაა, რომელსაც პოლიტიკასთან საერთო არაფერი აქვს. რეგულიკა სოსუმეზე, რომელიც მის ოფიციალურ ვებსაიტზე გაყალბდა, გაცილებით მძიმე ქვეტექსტის მქონეა. თავიდან დავიწყეთ: „ჩვენ ილუზორულად ვაკონტროლებდით აფხაზეთს საბჭოთა პერიოდში... აქ ბუნებრივად ჩნდება კითხვა: ვინ „ჩვენ“? საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის ხელისუფლებზე საუბრობდა? თუ ეს მისი „ჩვენ“ „ქართველებს“ ნიშნავდა? თუ საქმე მეორე ვარიანტშია გვაქვს, ეს იგი სააკაშვილმა პირველსავე სიტყვეებით გაავლო ძნელად გადასახლავი ზღვარი საქართველოში და სოსუმეზე (აფხაზეთში) შორის, თითქოსდა საუბარი ბრიტანელების მიერ სინგაპურის გაკონტროლებას ეხებოდა.

ჩვენ ვხედავთ, რომ ტექსტის „დავარცხნის“ გარდა, მასში პრინციპული ხასიათის ცვლილება შეიტანეს. კერძოდ კი სიტყვა „თითქოს“, და კომპარატიული ფრაზა „არ იყო ის საქართველოს შემადგენლობაში“, სულ სხვა ფორმა და შინაარსი მიეცა: „თითქოს, ის სა-

ისე, ტაციტუსს თუ დავუჯერებთ, როდესაც გერმანიკუსმა აჯანყებულ ჯარისკაცებთან კამათის დროს იარაღს ხელი სტაცა და იყვირა, რომ თავს მოიკლავს, ერთ-ერთმა მეომარმა სიტყვებით „ეს უფრო ბასრია“ საკუთარი ხმალი

აქ, ალბათ, მცირე ავტობიოგრაფიული ჩანართი დამჭირდება. მაშინვე თბილისელია, დედა კი — სოსუმეზე; პირველი ქართული სიტყვები სოსუმეზე, ბაბუაჩემის სახლში, წარმოვთქვი და დღესაც კი

ქართული სოსუმეზე არ ესოდდ მხოლოდ ყრუს ან ფრიად შეზღუდული გონებრივი შესაძლებლობების მქონე ადამიანს, რომელსაც არ შეეძლო განსხვავებული, პოლიტიკოსების გარეშე აღქმა და მასში რაღაც არასწორს და უკონტროლოდ ხედავდა

ხდება, რომ ჩემი საუბრის უაღრესად (შესაძლოა, ზედმეტად) თბილისურ სტილსა და მანერაში უცაბედად, ამდენი წლის შემდეგ, მცირე „სოსუმეზე“ მომეჩვენება ხოლმე. „სოსუმეზე ქართულის“ ამ პატარა ნაპერკვლებს კრისტალურად სურათს ალბათ უნდა დაემატებინათ „სოსუმეზე“ არასოდეს გავცვლი, დაახლოებით ისე, როგორც არ გაყიდის ბავშვი ზღვის პირას ნაპოვნი პირველი ნიუტონის, თუნდაც მისი სანაცვლოდ ოქროს ზოდი შესთავაზონ.

ქართული სოსუმეზე არ ეს-მოდდ მხოლოდ ყრუს ან ფრიად შეზღუდული გონებრივი შესაძლებლობების მქონე ადამიანს, რომელსაც არ შეეძლო განსხვავებული, პოლიტიკოსების გარეშე აღქმა და მასში რაღაც არასწორს და უკონტროლოდ ხედავდა.

ქართული სოსუმეზე არ ეს-მოდდ მხოლოდ ყრუს ან ფრიად შეზღუდული გონებრივი შესაძლებლობების მქონე ადამიანს, რომელსაც არ შეეძლო განსხვავებული, პოლიტიკოსების გარეშე აღქმა და მასში რაღაც არასწორს და უკონტროლოდ ხედავდა.

კავშილი (თავისი ჭკუით) ცდილობს, ერთი მხრივ, „მოქრთამოს“ პუტინი, რათა მან სააკაშვილის სპას უცაბედად რაიმე საფორტზე არ შეუქმნას; მეორე მხრივ, მოხსნას კონფლიქტურ რეგიონებთან დაკავშირებული პრობლემა, რომელიც საპარტიო სპეციალისტის ბლოკებს; და ბოლოს, აფხაზეთის თემა ქართული საზოგადოებისთვის არააქტიურობის ბაზა და ის წინასწარჩინოდ რომორღე უკანა პლანზე ჩააჩოროს, რათა მის დანახვაზე ელექტორატს გუდად არ ახსენებოდეს დამოუკიდებელი ტერიტორიები და დაღუპილი ჰალსტუხი. ყველაზე დიდი ისტერიკა ახლა ატეხილია იმაზე, რომ მიწებს ვერაზე, — განაცხადა სააკაშვილმა ქუთაისში. რომელსაც სააკაშვილმა დომინანტური პოზიციის დაკარგვასთან დაკავშირებით ახსენებდა, მასთან საუბრის გაგრძელებას, ალბათ, არანაირი აზრი აღარ აქვს.

აფხაზეთზე უარის თქმა, სა-მოქალაქო ომის გაჩაღება, ქვეყნის შემდგომი დანაშაულებების განხორციელება, ტოტალური რეპრესიები დიდი მსხვერპლი — დღეს ამ სცენარებზე საქართველოში სრული სერიოზულობით მსჯელობენ, შესაძლოა, იმიტომ, რომ ქვეყანაში პრაქტიკულად აღარ დარჩა მოქალაქე, რომელიც მიიჩნევს, რომ რაიმე შინაგანი წინააღმდეგობა (შინაგანი) დააბრკოლებს სააკაშვილს და ჩამოთვლილთაგან რომელიმე მიმართულე-ბით წასვლას გადაწყვიტონ. ეს, ალბათ, იმის გამოც ხდება, რომ სააკაშვილი არ ხარისხობს, რომელიც სააკაშვილის პროპაგანდა რაღაც მომენტში ლამის საერთო ეროვნულ მილიტარისტულ ფსიქოზად გადააქცია. დავთესეთ — მოვიმკეთო, დავთესეთ — მოვიმკეთო... საინტერესოა, რომელიც უნდა ვითამოთ დამკვირვებელს ეს კბილები? იმ მომენტშია, რომ არა, რომელსაც ყანისგან არაფერი დარჩება? საპარტიო სპეციალისტი რომელია?

სიტყვები „არ იყო ის საქართველოს შემადგენლობაში“, შესაძლოა, არის პირველი ნაბიჯი სრული კაპიტულაციისკენ, რომელიც აფხაზეთზე უარის თქმას გულისხმობს. გამოცხადებული არაა, რომ ამით სააკაშვილი (თავისი ჭკუით) ცდილობს, ერთი მხრივ, „მოქრთამოს“ პუტინი, რათა მან სააკაშვილის სპას უცაბედად რაიმე საფორტზე არ შეუქმნას; მეორე მხრივ, მოხსნას კონფლიქტურ რეგიონებთან დაკავშირებული პრობლემა, რომელიც საპარტიო სპეციალისტის ბლოკებს; და ბოლოს, აფხაზეთის თემა ქართული საზოგადოებისთვის არააქტიურობის ბაზა და ის წინასწარჩინოდ რომორღე უკანა პლანზე ჩააჩოროს, რათა მის დანახვაზე ელექტორატს გუდად არ ახსენებოდეს დამოუკიდებელი ტერიტორიები და დაღუპილი ჰალსტუხი.

ქალაქის დაცემის დღეებში ასეთი რამ მოხდა: ქართველი მეტროპოლიტის ჯგუფს ალყა შემოარტყეს და ისინი მონაღარდდეს „შავლევოს“ მღერით შეაკვდნენ. გახდა თუ არა იმ მომენტში ის, ქვეყნის სულ სხვა კუთხეში შექმნილი „შავლევოს“, ქართული სიმღერა სოსუმეზე და ამავე დროს, სრულიად საქართველოზე? სააკაშვილის, როგორც ჩანს, არც ის სიმღერა ჩაესმის და არც საქართველოსი ესმის.

აფხაზეთის ომში არაერთი მეგობარი დამეღუპა, მათი უმრავლესობა ქართველი იყო, მაგრამ იყო ორი აფხაზიც, რომლებიც მეორე მხარეს იბრძოდნენ და სოსუმეს დღემდე გრძობს, თუმცა მინდა ვთქვა, რომ ვერ ვავლებ ზღვარს დაღუპულ მეგობრებს შორის, არ შემეძლო ვინც სოსუმეს დღემდე გრძობს, თუმცა მინდა ვთქვა, რომ ვერ ვავლებ ზღვარს დაღუპულ მეგობრებს შორის, არ შემეძლო ვინც სოსუმეს დღემდე გრძობს, თუმცა მინდა ვთქვა, რომ ვერ ვავლებ ზღვარს დაღუპულ მეგობრებს შორის, არ შემეძლო ვინც სოსუმეს დღემდე გრძობს.

როდესაც ურნალისტები დაუაზარაველდნენ მივიდნენ და ჰკითხეს, მართალია თუ არა, რომ სოსუმეზე ქართული სიმღერა არ დანერგა, თავი-დან მის სახეზე, ცოტა არ იყოს, წინასაინფორმაციო გამოვლენა ხდება და ამავე დროს აფხაზეთში არ არსებობდა ან აღარ არსებობდა (დღეს ის ჩვენშია) ამ მომავალში არ იარსებებს.

როდესაც ურნალისტები დაუაზარაველდნენ მივიდნენ და ჰკითხეს, მართალია თუ არა, რომ სოსუმეზე ქართული სიმღერა არ დანერგა, თავი-დან მის სახეზე, ცოტა არ იყოს, წინასაინფორმაციო გამოვლენა ხდება და ამავე დროს აფხაზეთში არ არსებობდა ან აღარ არსებობდა (დღეს ის ჩვენშია) ამ მომავალში არ იარსებებს.

როდესაც ურნალისტები დაუაზარაველდნენ მივიდნენ და ჰკითხეს, მართალია თუ არა, რომ სოსუმეზე ქართული სიმღერა არ დანერგა, თავი-დან მის სახეზე, ცოტა არ იყოს, წინასაინფორმაციო გამოვლენა ხდება და ამავე დროს აფხაზეთში არ არსებობდა ან აღარ არსებობდა (დღეს ის ჩვენშია) ამ მომავალში არ იარსებებს.

როდესაც ურნალისტები დაუაზარაველდნენ მივიდნენ და ჰკითხეს, მართალია თუ არა, რომ სოსუმეზე ქართული სიმღერა არ დანერგა, თავი-დან მის სახეზე, ცოტა არ იყოს, წინასაინფორმაციო გამოვლენა ხდება და ამავე დროს აფხაზეთში არ არსებობდა ან აღარ არსებობდა (დღეს ის ჩვენშია) ამ მომავალში არ იარსებებს.

როდესაც ურნალისტები დაუაზარაველდნენ მივიდნენ და ჰკითხეს, მართალია თუ არა, რომ სოსუმეზე ქართული სიმღერა არ დანერგა, თავი-დან მის სახეზე, ცოტა არ იყოს, წინასაინფორმაციო გამოვლენა ხდება და ამავე დროს აფხაზეთში არ არსებობდა ან აღარ არსებობდა (დღეს ის ჩვენშია) ამ მომავალში არ იარსებებს.

ვლადიმერ პუტინი: „რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის გარეშე წარმოუდგენელია რუსული სახელმწიფოებრიობა და ჩვენი კულტურა. რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესია, როგორც სხვა ტრადიციული კონფესიები, ჩვენი ზნეობრივი ფასეულობების მცველია. სინარუსის ბრძოლით გადავცემ ამ ხატს მართლმადიდებელ ეკლესიას, დაე, იგი მსახურებდეს და ხალხს უხმარებოდეს“.

პოლიტიკა

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

«ვიღია ამ სავანეში იხილვა ჩვენი ხატი, არ მოგაკლდათ თქვენი ჩვენი ქის გაღლი და წყალობა»

ვლადიმერ პუტინმა რუსეთის მართლმადიდებელ ეკლესიას ივერიის ღვთისმშობლის ხატი დაუბრუნა

გაკლდებათ თქვენ ჩემი ძის მადლი და წყალობა“.

მას შემდეგ ხატი ღმრთისმშობლის მიერ გამოჩენულ ადგილზე ბრძანდება, რის გამოც იწოდება „კორთატიისად“, ანუ „პარიზისმცველად“. ღმრთისმშობელმა ივერთა სავანე აირჩია თავის სამყოფელად და ამიტომ ეწოდება ხატს „ივერიის ღმრთისმშობელი“. ხატის წინ კიდეა დიდი, ვერცხლის ან მოოქროვილი ვერცხლის 12 უკრობი კანდელი. ტაძრის მოვლა-პატრონობა და ხატის მსახურება ევალება მღვდელ-მონაზონს, რომელსაც ირჩევს მთელი საძმო. ივერიის ღმრთისმშობლის ხატი ძაბრძანდა ივერიის სასახლეთა და სამცხის ეპისკოპოსის ავარონის ღვთისმშობლის ხატის პირადად ნაწილზე შეამდგინა წარწერა ანაბრძანდა მართლმადიდებელ ეკლესიას:

ინაუგურაციის წინა დღეს ვლადიმერ პუტინმა რუსეთის მართლმადიდებელ ეკლესიას ივერიის ღვთისმშობლის ხატი დაუბრუნა. სასწაულმოქმედი ხატის უძველესი ასლი ათონის მთიდან რუსეთში 1648 წელს ჩააბრძანეს. ხატის გადაცემის ცერემონიალი მოსკოვის ნოვოდევიჩის დედათა მონასტერში გაიმართა და მას ათასობით მორწმუნე დაესწრო.

ივერიის ღვთისმშობლის სასწაულმოქმედი ხატი 350 წლის განმავლობაში იხსებოდა ნოვოდევიჩის მონასტერში, ხოლო რევოლუციის შემდეგ ისტორიული მუზეუმის საცავებში გადაიტანეს. მას შემდეგ ხატმა მხოლოდ რამდენიმეჯერ დატოვა მუზეუმის კედლები მომლოცველებთან მისაბრძანებლად. ვლადიმერ პუტინმა ხატის გადაცემისას განაცხადა: „ეს სინამდვილე ჩვენს წინაპრებს ასწავლავს მანძილზე მფარველობა მშვიდობიან შრომაში, ბრძოლაში, მათ შორის სმოლენსკის დამპყრობლისგან განთავისუფლებისას XVII საუკუნეში. რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის გარეშე წარმოუდგენელია რუსული სახელმწიფოებრიობა და ჩვენი კულტურა. რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესია, როგორც სხვა ტრადიციული კონფესიები, ჩვენი ზნეობრივი ფასეულობების მცველია. სინარუსის ბრძოლით გადავცემ ამ ხატს მართლმადიდებელ ეკლესიას, დაე, იგი მსახურებდეს და ხალხს უხმარებოდეს“.

გორც რუსეთის ფედერაციის არჩეული პრეზიდენტი, ისტორიული მუზეუმიდან სასწაულმოქმედი ხატი ივერიის ღვთისმშობლის ხატს მისი კედლები არ დაუტოვებია, ოღონდ კარადაში იყო გამოკეტილი. რამდენიმე წლის წინ კი, როცა მონასტერი რუსეთის მართლმადიდებელ ეკლესიას დაუბრუნეს, ხატი მუზეუმში გადაიტანეს. სამართლიანობა მხოლოდ ახლა აღდგა. ისტორიული წყაროების თანახმად, IX საუკუნეში, ხატმეზობლობისას, ნიკეის ახლოს — ერთ მდიდარ და ღვთისმოსავ ქვრივს ჰქონდა ღვთისმშობლის ხატი, რომლის მიმართაც უდიდეს სასოებას განიცდიდა. ქვრივმა მისთვის განსაკუთრებული სამლოცველო მოაწყო და ყოველგვარი ცხოვრებისეული განსაცდელის ფაშს მხურვალე ლოცვით მიმართავდა. იმპერატორმა თეოფილე ხატმეზობლობა მსტოვრები გაგზავნა

ბრძანებით, რომ ხატები ყველგან გაენადგურებიათ. ისინი ნიკეელ ქვრივთანაც მივიდნენ და, როდესაც ღვთისმშობლის ხატი იხილეს, მისი შემუსვრა მოინდომეს, მაგრამ ქვრივმა დაარწმუნა, რომ სინამდვილე მასთან დაეტოვებიათ, თან დაჰპირდა, რომ ამ დროისათვის მათ მიერ მოთხოვნილი თანხის მნიშვნელოვან ნაწილს მოამზადებდა. მტრები განშორდნენ, მაგრამ ერთმა მათგანმა მახვილი სცა ხატს და იმწამს ღვთისმშობლის სახიდან, როგორც ცოცხალიდან, სისხლი გარდაამოვიდა. ქვრივი ვაჟთან ერთად სამლოცველოში მივიდა და წმინდა ხატის წინაშე ცრემლითა და მეტანიებით დიდხანს ლოცულობდა. მან გადარწმუნა, რომ კადნიერთა შურსაცხოფისგან დასაცავად წმინდა ხატი ზღვის სანაპიროზე წავლეს. იქ მინაზე დაემხო და ევედრა ღვთისმშობელს, ესხნა იგი მეფის რისხვისგან, ხოლო თვით ხატი — ზღვაში დანთქმისგან. ამის შემდეგ იგი ემთხვია ხატს, ზღვაში შეაცურა და დიდად გაახარა იმის დანახვამ, რომ ის წყალზე კი არ დაეცა, არამედ ტალღებზე ვერტიკალურად აღიმართა და დასავლეთისკენ გასცურა.

ღვთისმოსავმა ქვრივმა მადლობა შესწირა ღმერთს და შვილი დაარწმუნა, რომ ხატმეზობლობა დევნას საბერძნეთში განრიდებოდა. მან ყურად იღო დედის რჩევა, ლოცვა-კურთხევა გამოითხოვა მისგან და თესალონიკში წავიდა, აქედან ათონზე გადასახლდა და ბერად აღიკვეცა. ათონელმა მეუღლები შეიკრებინა მისგანვე შეიკრევის, რომ ქვრივმა ხატი ზღვაში ჩაუშვა.

არავინ იცის, სად და რამდენხანს იყო დაფარული წმინდა ხატი. უკვე ნიკეელი ბერის გარდაცვალების შემდეგ ივერიის სავანიდან, რომელიც 896 წელს იყო დაარსებული და სახელი სამი წარწერის ივერიელის საპატრიარქოში უკვე აღმოჩნდა, სადამოხანს ზღვაზე ბერებმა შენიშნეს ცეცხლის სვეტი, რომლის წვერიც იყო მიწვედნილი. ხატი კვლავ გამოჩნდა 999 წელს ათონის მთის აღმოსავლეთ სანაპიროსთან. აღდგომის მარხვის დროს ივერთა მონასტრის ბერებმა იხილეს ზღვაზე აღმართული ნათესის სვეტი, რომელიც ბრწყინავდა ღამის წყვდიადში და არ ქრებოდა დღის შუქზე. ნათელი მოდიოდა ზღვის ტალღებზე მდგომი ღმრთისმშობლის ხატიდან. ბერები შეეცადნენ, ნავთი მიახლოებოდნენ ხატს, მაგრამ ხატი მათ განეშორა. ივერთა მონასტარში ბერებმა გააშუქებულ ღვთისმშობლის ხატი დაიწმინდეს. რამდენიმე კვირის შემდეგ ხატი ივერთა მონასტარში დაბრუნდა და ივერთა მონასტარში დარჩა. ხატი ივერთა მონასტარში დარჩა. ხატი ივერთა მონასტარში დარჩა.

პოლოს ღმრთისმშობელი ძილში გამოეცხადა გაბრიელ ბერს და აუწყა: „გამოუცხადე მკვებს, რომ მეტად აღარ გამომცადონ, რადგან არ მნებავს თქვენი მფარველობა, არამედ თვითონ მსურს, ვიყო თქვენი მფარველიც და მცველიც, არამარტო ამ ცხოვრებაში, არამედ მომავალშიც. დაე, ყველა ბერი, ვინც ამ მთაზე კეთილად და ღვთის შიშით იღვანებს, სასოებდეს ჩემი ძისა და მეუფის მოწყალებას, რამეთუ მე გამოვითხოვე მისგან ეს ნიჭი და, აჰა, იყოს თქვენდა სასწაული: ვიდრე ამ სავანეში იხილვება ჩემი ხატი, არ მო-“

მამა გაბრიელის მოწოდება ქართველი ერისადმი: «სანამ ერი გუზაუიდან ანჩისხატს არ დაიბრუნებს, ანუარის ღმრთისმშობლის ხატი არ გამოჩნდება და ივერიის ღმრთისმშობლის ხატი არ ჩამოგრძნობა, როგორღა გაბრწყინდება საქართველო?»

GEWORLD.GE

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

„თუ რესტავრაცია გვინდა, ეს საქმე უნდა გავაკეთოთ იმ მასალით, რომლითაც შეიქმნა ეს ძეგლი. ეს ქრისტიანობაა. სამწუხაროდ, გოდიუს კი ვიხდი, მაგრამ გვერს, ვინაც ამ საქმისთვის ხელი აქვს მოკიდებული, განათლება აკლია. ან განათება აკლიათ ან არ ჰყოფენ პროფესიული პათვისცემა საკუთარი საქმისადმი და მიჰყვებიან სხვის ნაპარნახებს — როგორ გავაკეთოთ.“

ვილასის სოფს შენიღული ბაბრატის ტაძარი

„საქმეგებრივი ვხსნივთ ბაბრატს“
მიხეილ სააკაშვილი

„სიძველისადმი ბრძნობა, პატივი
თუ შენვი ოდნავ მაინც ელვარავს“...
იოსებ ბრიშაშვილი

ქუთაისში ბაგრატის ტაძარს, როგორც მიხეილ სააკაშვილმა თქვა, სექტემბერში ვხსნივთ. ეტყობა, წითელი ლენტის გაჭრას აპირებს... და სანამ ეს საზეიმო ცერემონიალი დაიწყება, მოდით, ვთხოვთ გამოჩინებულ ქართველ არქიტექტორსა და მოღვაწეს — ბიბა ბატიანიშვილს, ორიოდ სიტყვა გვითხრას რესტავრაციის პრობლემების შესახებ: ღირს კი ტაძრის დასაკრავად იმ „გახსნაზე“ მისვლა?

— ისტორიული ღირებულებაა, — ამბობს ბატონი გიგა, — სხვადასხვა მარკენების ერთობლიობაა: ასაკი, რომელიც ილუსტრაციაა იმ დროის, იმ ეპოქის, რომელიც იგი დაიბადა, შეიქმნა და „ფეხზე დადგა“ — ისტორიის ძეგლია; მეორე, როცა მას გააჩნია მხატვრულ-კულტურული ღირებულება, და მესამე, როცა თავისთავად არც მხატვრული, არც არქიტექტურული თვალსაზრისით არავითარ ემოციებს არ იწვევს, სამაგიეროდ აქვს ბიოგრაფია, ანუ ამ შენობაში თუ ამ ადგილზე ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა ერისთვის უმნიშვნელოვანესი ფიგურა.

ფილი და აღტაცებულიც კი ვარ იმით, რაც ამ მიმართებით კეთდება, რადგან შედეგები მისაღებია. მაგრამ უმეტესად ვენინააღმდეგები იმიტომ, რომ არ ჯდება იმ ჩარჩოებში, რომლებზეც ვილაპარაკეთ.

მე მესმის თქვენი ინტერესი, რომელიც ახალი ამბავია და ქუთაისის ბაგრატის ტაძართან არის დაკავშირებული.

— ახალი — პირობითად, რადგან ამ ტაძრის რესტავრაციასთან დაკავშირებული არაერთა სხვადასხვაობა საზოგადოებრივი ინტერესის საგანი, კარგა ხანია, არის.

— ჩემს დამოკიდებულებას გეტყვით. თუ კი ქალაქში, ამ შემთხვევაში ქუთაისში, შეიქმნება ადამიანის კომფორტული ცხოვრებისთვის საჭირო პირობები, ამას რა სჯობს, რადგან კომფორტული არსებობა განაპირობებს პიროვნულ სიამაყესაც და თავისუფლებასაც, მაშასადამე, ადამიანების საქმიანობა უფრო სასარგებლო იქნება ქვეყნისთვისაც და ხალხისთვისაც.

ასეთი სიახლეები არ მაღიზიანებს. მაგრამ, ამასთან ერთად, კეთდება ისეთი რამ, რაც ჩემთვის სრულიად მიუღებელია, სრულიად უცხოა ზოგადად ქართული კულტურისთვის და არ არის აღმოცენებული ქუთაისის არქიტექტურული სახის სპეციფიკიდან, ფესვიდან.

თბილისის თავისი სახე აქვს, ქუთაისს — თავისი. თუმცა ბევრიც საერთოა. მნიშვნელო შეიძლება საერთო ჰქონდეს, მაგრამ გამოვლენა — სხვადასხვა. ეს ისეთივე ნორმალური მოვლენაა, როგორც ქართული ენის განსხვავებული კილოკავები.

ჩვენ აღმოცენებული ვართ ქრისტიანობის საფუძველზე, ვართ ფორმირებული რუსთაველის იდეოლოგიით, რომელმაც საუკუნე-ნახევრით გაუსწრო ევროპულ რენესანსს.

ტრადიციის, შთაბრძნავლობითი პრინციპის დაცვა.

ამის შესახებ „საქართველო და მსოფლიოს“ მკითხველებთან ადრეც გვისაუბრია.

ახლა, კერძოდ, ბაგრატის ტაძარზე ვთქვათ, რომელიც ღვთისმშობლის მიძინების სახელობა აგებული XI საუკუნის პირველი ოცნაწილი და რომლის ნანგრევების მეცნიერული შესწავლის, აღდგენა-კონსერვაციის სამუშაოები 1952 წლიდან მიმდინარეობდა.

ბაგრატ მესამე, ყველამ ვიცით, საქართველოს სამეფოს გაერთიანება მოახერხა.

— ტაძარი ამიტომ ერთიანი საქართველოს სიმბოლოდაა მიჩნეული.

— დიახ. აღმოსავლეთ საქართველოში — სვეტიცხოველი, დასავლეთში — ბაგრატის ტაძარი, ერთმანეთის საპირისპიროდ. ასეთი იყო ბაგრატ მესამის ზეობის ხელნერა...

მეოცე საუკუნემდე ამ ტაძარმა უმშვენიერესი, ულამაზესი ნანგრევების სახით მოაღწია.

— ნაშთი ძველი დიდებულებათა... — საგანგებოდ ვერ მოანყოფიდი იმ სცენას, იმ კომპოზიციას, ტაძრის ეზოში კაპიტულები და კოლონის ძირები რომ ედგო ფორთაშოტეხილი კედლების ფონზე.

შესანიშნავაა ქართველთა რესტავრაციის ტაძრის შესწავლაზე და მისი კონსერვაცია. მისი მითოდების გამოყენებით მივხვდებით ტაძრის ისტორიული ღირებულების შენარჩუნებას.

ისტორია კი გვასწავლის, რომ არსებობს არაერთი ძეგლი როგორც ჩვენს ეროვნულ, ისე ევროპის კულტურაში, როცა ძველ ტაძარს მიუშენებდნენ მეორეს — ახალს, მესამეს, პატივისცემისა და მადლიერების ნიშნად, რომ ქრისტიანობამ შემოინახა ერი, სულიერების გადარჩენის ნიშნად.

ჩვენც ასე რომ მოვქცეულიყავით, ავგებოთ მისი ტაძარი, იმე, ბავარდზე, რა დაშავდებოდნენ? რატომ უცვლი ისტორიას? თუ ისტორიის გამგებობა გინდა, შექმნი შენი. მოვა მისაბი თაობა და, თუ საჭიროდ ჩათვლის, მიუშენებს თავის ტაძარს. ნუ ნაშენობი პირვანდალს, ნუ შევცვლით სხვას.

ჩემი დამოკიდებულება უშუალოდ ტაძრისადმი ასეთია. ერთ-ერთი ვარ იმ ათასობით ადამიანთა შორის, ვინც აღტაცებული იყო ბაგრატის ტაძრის დიდებული ნანგრევებით: თან გვეტყობოდა, თან გვიხარებოდა, რომ ეს მშვენიერება, ვერსად სხვაგან ვერ განმეორდებოდა.

— ესე იგი, დაიკარგა ძველი ბაგრატი?

— ცხადია, ნაიშალა. დარჩა ტექსტი, რომ ამ ადგილზე იყო ბაგრატის ტაძარი. შენობას რა სახითაც ამთავრებენ, სუბიექტური ხედვით გადაწყვეტა. რაღაც ფრაგმენტებით დამაჯერებელია, რადგან ის ფრაგმენტები მინაზე ვყარა და შენობას აშკარად ეტყობოდა, საიდანაც იყო ამოვარდნილი. ამის შესტად აღდგენა შეიძლება, მაგრამ ტაძრის დაგვირგვინება, მისი გუმბათი სუფთად სუბიექტური აღქმაა. რა უფლებები მაქვს, ჩემი ხედვით ნარმოადგენილი ისტორიის ნაკითხვა გაიძულოთ?

— სამშენებლო მასალაზე მინდა გკითხოთ: იტალიაში, საბერძნეთში არაფერი იციან თანამედროვე სამშენებლო მასალების შესახებ? არაფერი გაუგიათ რკინაბეტონზე, არმატურაზე, მეტალოპლასტიკაზე და ამიტომ არც ფიგურებენ მათ გამოყენებას ძველების სარესტავრაციო სამუშაოების დროს?

— არ გამოუყენებიათ იმიტომ, რომ არც უცდიათ, ეს ძეგლები თანამედროვე ცხოვრების მწყობრში ჩაეყენებიათ.

ევროპის ტრადიციულ ქვეყნებში აქვთ მონიშნული დამოკიდებულება თავიანთი ისტორიული სიმნიშვნელების, ძეგლების მიმართ და მხოლოდ და მხოლოდ მათ რესტავრაციაზე ზრუნავენ.

რესტავრაცია და კონსერვაცია კი და-ძმასავით არიან: რი-

სი რესტავრაცია შეუძლებელია, კონსერვაცია ექვემდებარება.

თუ რესტავრაცია გვინდა, ეს საქმე უნდა გავაკეთოთ იმ მასალით, რომლითაც შეიქმნა ეს ძეგლი. ეს ქრისტიანობაა. სამწუხაროდ, გოდიუს კი ვიხდი, მაგრამ გვერს, ვინაც ამ საქმისთვის ხელი აქვს მოკიდებული, განათლება აკლია. ან განათება აკლიათ ან არ ჰყოფენ პროფესიული პათვისცემა საკუთარი საქმისადმი და მიჰყვებიან სხვის ნაპარნახებს — როგორ გავაკეთოთ.

— ტურისტებისთვის მიზიდველი რომ გახდეს?

— მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, როცა ცხოვრება ასე თუ ისე კალაპოტში ჩადა და გაცხოველდა ტურიზმი, ბერძნებმა, ისტორიული პართენონი „ტურისტების შემოსევისგან“ რომ დაეცვათ, ძეგლის ტერიტორიაზე მარმარილოს ნატეხები დაყარეს, და მალე მონაწილეთა არმიაც კმყოფილი დარჩა — „ისტორიული“ ნამუსრევი მიჰქონდათ და არავითარ ვანდალურ გამოვლენას ადგილი არ ჰქონია.

— ბაგრატის ტაძრის ნანგრევები ერის სულიერების იმ ხელქმნილი ძეგლის ნაწილია, რომელიც საკრალურ სიძლიერეს გამოასხივებს. თანამედროვე სამშენებლო მასალების „სარკოფაგები“ მოქცეული ხომ დაეკარგება თავისი ძალა და სიმნიშვნელობა რწმენაზე ვლაპარაკობ.

— სხვა კუთხით შევხედოთ. ამ სიმნიშვნელოვან ტაძარში ქართველი ერი. დღეს საშუალება გვიჩნდება, რომ ნინაპართა ნაკვეთი უფრო ხმაილა ვთქვათ ჩვენი სიტყვა და გავაგონოთ დანარჩენ სამყაროს, რომ ვარსებობთ, ვაპირებთ ცხოვრებას და საქმის კეთებას. ისტორიის სახე კი არ შევუცვალეთ, არამედ დატოვოთ ისეთად, რომელიც ჩვენთვის მოაღწია, და ვაჩვენოთ მსოფლიოს, რომ ვართ ძლიერი ერი, რომელიც ნანგრევებიდან ავხდებით. ავხედავთ იმე ახლოს ახალი ღვთისმშობლის მიძინების ტაძარი, რომელიც მისი ისტორიული რესტავრაცია-კონსერვაცია გავაგრძელებთ.

ვახედავთ ახალი, მაგრამ მოგვება თაობაზე დავუტოვოთ ის ძეგლი და ის ფესვი, რომელიც დღესაც გვაცოცხლებს.

ასეთია ეროვნული ყოფის ფილოსოფიის ჩემი გაგება: გუშინდლის ამოკითხვა, გააზრება და ზღვრიდან გონიერი დაგვეგება.

— ის, რაც ბაგრატთან დაკავშირებით გაკეთდა „კიჩია“?

— შეიძლება — კი. როცა არაპროფესიულია, „კიჩია“, როცა ისტორიულად, მეცნიერულ საფუძველზე არ არის ნარმოადგენილი, „კიჩია“.

— ქუთაისში ქუთაისობაზე ნასროლი იყო ფრაზა „ბაგრატს სექტემბერში გავხსნივთ“. ასეთ დამოკიდებულებას (ტაძარი და გახსნა?) ხომ არ ეწინააღმდეგება არქიტექტურა, რესტავრაცია, და ბაგრატზე ამის მსხვერპლი ხომ არ არის?

— რა თქმა უნდა, არის.

— ე. ი. საქართველოში ყველაფერი...

— ისევე ხომით იმართება! პირველად თქვენთან საუბარში ვთქვი ასე, ხშირადაც გავიმეორე, რადგან საქართველოში მას შემდეგ არაფერი შეცვლილა.

ესაუბრა არამაქს სანაბლიკა

გავრცელებული ვერსიით, ირაკლი ალასანიასთან ახლო ურთიერთობას შეადარა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამმართველოს მაღალრიგის ბოი ნაჭყავია. იგი კონტრაბანდული საქონლის გადმოტანის ბრალდებით დააკავეს და ორთვიანი წინასწარი პატიმრობა აქვს მისჯილი.

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ქაო, ქიითა ხარ ქლიერი, ანუ სომხური არჩევნების ქართული გაყალბება

ვიდრე მთელი საქართველო სულგანბული ელის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებს, საქართველოს ხელისუფლება გაჭირვებაში მყოფ სომეხ ძმებს იქით ეხმარება. ვარაუდი იმის შესახებ, რომ ძმები ერთმანეთს არჩევნებისას აუცილებლად გაუმართავდნენ ხელს, რამდენიმე თვის წინაც გამოითქვა და, მართლაც, სომხეთში საპარლამენტო არჩევნების გამართვისთანავე ცნობილი გახდა, რომ საქართველოს მოქალაქეები სომხეთის რესპუბლიკურ პარტიას აძლევდნენ ხმას.

ეს უკანონო უთუოდ გაფიქრებინებს, რომ ოქტომბრის არჩევნებში იმავეს გააკეთებს ის ათასობით სომეხი, რომელთაც საქართველოს ხელისუფლებამ ბოლო წლებში დაჩქარებულად მიანიჭა მოქალაქეობა. საქართველოს მოქალაქეობის მიღების შემდეგ, სავარაუდოდ, კვლავ სააკაშვილის მისცემენ ხმას. **ვიდრე იმანშილი იმის დამტკიცებას ლამობს, რომ საქართველოს მოქალაქეობა ნამდვილად დაუთმონ, მისი მთავარი მიზანია — სააკაშვილის სასარგებლოდ ხმას**

გადმოკვთა. მოთხოვნის მიზეზი გახდა ის, რომ სამოქალაქო საინიციატივო ჯგუფის ინფორმაციით, ეთნიკური სომხებით კომპაქტურად დასახლებული რეგიონიდან, ჯავახეთიდან, საქართველოს მოქალაქეები სომხეთის საპარლამენტო არჩევნებში უკანონო მონაწილეობისთვის ჩამოიყვანეს.

„ჯავახეთის რეგიონიდან სომხეთში ავტობუსებით უამრავი ადამიანი ჩამოიყვანეს. იმის მიუხედავად, რომ ისინი საქართველოს მოქალაქეები არიან, მათ სომხური პასპორტებიც აქვთ და საარჩევნო სიებშიც არიან. საქმე გვაქვს ჯავახეთის სომხებისთვის უკანონოდ გაცემულ სომხურ პასპორტებთან, რაც მათ ხმის მიცემის პროცესში მონაწილეობის უფლებას აძლევს. ავტობუსებს, რომლითაც ჯავახეთიდან საქართველოს მოქალაქეები ერევანში ჩაიყვანეს, რუსულენოვანი ტრაფარეტი ჰქონდა, ჯავახეთის რესპუბლიკური პარტიის მხარდასაჭერად“. ჯავახეთის მოსახლეობა აცხადებს, რომ კორტეჟს ახალქალაქის პოლიციის უფროსის შვილი აცილებდა“, — ნათქვამია მიმართვეთ.

ახალქალაქის პოლიციის უფროსის შვილი რომ ვანო მერაბიშვილის ნებართვის გარეშე „ხმის მიმცემებს“ საზღვარგარეთ ვერ წაიღებდა, ეს ბავშვსაც ესმის. ქართული ოპოზიცია კი თავს იმით იმშვიდებს, რომ ოქტომბრში გაყალბება არ დაუშვებს და სააკაშვილის მოსახლეობის სპეცსამსახურებს, გამოაქვეყნონ იმ მოქალაქეთა მონაცემები, ვინც 3-დან 5 მაისამდე სომხეთის სახელმწიფო საზღვარი საქართველოდან

დიდი საგაგლო ორის ვეტირანი, აფხაზეთიდან დევნილი, 89 წლის ივანე ჯვანი ზუგდიდში დღედაღამე ნაქირავებ ბინაში ცხოვრობს

კაცობრიობა ფაშისზე გამარჯვების 67-ე წლისთავს ზეიმობს. ყოველწლიურად მცირდება სამამულო ომის მონაწილე ვეტერანთა რაოდენობა. „ჩვენ, ვინც დავრკინი, 90 წელს მიღწეული ვართ, ამიტომაც გვჭირდება განსაკუთრებული ყურადღება, საარსებო მინიმუმი. ძალიან გვიყვარს ვეტირანი ბარდნიცვალა საკვებისა და მკურნალობის სახსრების უქონლობით“, — აცხადებს სამამულო ომის ვეტერანი, აფხაზეთიდან დევნილი, 89 წლის ვანო ჯვანია, რომელიც ხელისუფლების გულგრილობის გამო დღემდე ნაქირავებ ბინაში ცხოვრობს.

ნაქირავებ ბინაში ცხოვრობს ქალაქ ზუგდიდში. „ჩემი შვილები გაბნეული არიან — ზოგი მოსკოვში, ზოგი სანკტ-პეტერბურგში, ზოგიც — თბილისში. ჩემი ზუგდიდში დარჩენა განაპირობა დედაჩემმა შენა მებონამ, რომელმაც არ ისურვა სხვაგან წასვლა, ზუგდიდში მინდა ჩემს თვისტოთან. დედაჩემი 2003 წელს გარდაიცვალა 100 წლის ასაკში“, — განაცხადა ვანო ჯვანიამ.

ორამჩირის რაიონის სოფელ ოხურეის მკვიდრი ვანო ჯვანია 19 წლის იყო, როცა 1942 წლის მაისში ჯარში გაიწვიეს. ფაშისტების წინააღმდეგ ბრძოლა ყველაზე სახიფათო და ყველაზე საშიშ ადგილებში მოუწინა, სადაც ათასობით ჩვენი თანამემამულე დაიხოცა. ეს იყო ქერჩი, ნოვოროსიისკი, ტამანი, ანაპა, სევასტოპოლი. ეს ის ადგილებია, სადაც 1947 წლის აპრილამდე იმყოფებოდა ბატონი ივანე. მხოლოდ 10 დღით გამოეთიშა ბრძოლებს, როდესაც მსუბუქად დაიჭრა ყელის არემი. განსაკუთრებით ამაღლებული იყო 1942 წლის ნოემბერი. „სამხრეთის ბრძოლის გადატანის შემდეგ მიცვალებულებს ვასაფლავებდით, ჩემ წინ დროგი გაჩერდა, გავხედე და დედაჩემი არ ვნახე? კინაღამ გავგოყდით, როგორ მოახერხა ჩამოსვლა ან როგორ მომიტანა დედაჩემმა, რომელმაც საერთოდ არ იცოდა რუსული ენა? მან მამაჩემის დაღუპვის ამბავიც შემეცხობინა. მამაჩემი იასონ ჯვანია ჩემს მერე

ბატონი ვანო იხსენებს ძველ დროს, როდესაც ომის ვეტერანებს ყურადღება და მზრუნველობა არ აკლდათ. „საბჭოთა კავშირის დროს მართლაც არ გვაკლდა ყურადღება. აფხაზეთის საოლქო კომიტეტის ბიუროს წევრი ვიყავი, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის დეპუტატი, ახლა კი არავის ვსჭირდები, არავინ ყურადღებას არ მამცემს. მე ამ ხელისუფლებას არაფერს ვთხოვ, გარდა ბინისა. სადა და ვის არ მივმართე, რომ ჩემთვის მოეცათ თავშესაფარი, რადგან ქირის გადახდის საშუალება არ გამაჩნია. გვპირდებიან, მაგრამ დაპირება დაპირებად რჩება. ჩვენ, სამამულო ომის ვეტერანები, ხომ თითქმის ჩამოსათვლელი და დავრჩით და მოფერება და მზრუნველობა გვჭირდება“, — დასძინა ბატონმა ვანომ.

„**სამხრეთის ბრძოლის გადატანის შემდეგ მიცვალებულებს ვასაფლავებდით, ჩემ წინ დროგი გაჩერდა, გავხედე და დედაჩემი არ ვნახე? კინაღამ გავგოყდით, როგორ მოახერხა ჩამოსვლა ან როგორ მომიტანა დედაჩემმა, რომელმაც საერთოდ არ იცოდა რუსული ენა? მან მამაჩემის დაღუპვის ამბავიც შემეცხობინა. მამაჩემი იასონ ჯვანია ჩემს მერე**

P.S. ბატონმა ვანო ჯვანიამ იცის, რომ ზუგდიდში არსებობს ორგანიზაცია — სახალხო მოძრაობა „სამხრეთი“ და ძალიან ეამაყება, რომ ამ მოძრაობას ხელმძღვანელობს მისი რაიონის, ორამჩირის, მკვიდრი ალექსანდრე ჭაჭია. სწამს და სჯერა, რომ ქართულ-აფხაზეთურ კავშირებს შორის დადგენილი ურთიერთობა და მოგვარებაში ალექსანდრე ჭაჭია აუცილებლად შეასრულებს უდიდეს როლს.

«ქართული ოცნების» ზუგდიდის ოფისის მსჯავრებული უხელმძღვანელებს

პოლიტიკური კოალიცია „ქართული ოცნების“ ზუგდიდის ოფისის გახსნა რამდენიმეჯერ გადაიდო. გავრცელებული ვერსიით, ყოფილ რესტორან „უკრაინის“ შენობაში განთავსებული ამ შესანიშნავი ოფისის ხელმძღვანელობა ბევრს სურდა, სწორედ ეს დავა და წინააღმდეგობა იყო გახსნის გაჭიანურების მიზეზი, მაგრამ ყოველივე ამას წერტილი დაუსვა ირაკლი ალასანიამ. ყველასთვის მოულოდნელად, ზუგდიდში თავის მხარდაჭერებთან შეხვედრისას მან კოალიცია „ქართული ოცნების“ ზუგდიდის ოფისის ხელმძღვანელად დაასახელა თავისი პარტიის წევრი, მსჯავრებული სერგო ჩაჩიბაია, რომელსაც მისჯილი აქვს ორთვიანი წინასწარი პატიმრობა პოლიციელებისთვის წინააღმდეგობის განხორციელების ბრალდებით.

ზუგდიდში, ენგურქალაქკომბინატის კულტურის სახლში, შეკრებილი მიესალმნენ ირაკლი ალასანიას ამ გადაწყვეტილებას, რადგან სერგო ჩაჩიბაია იქნება ამ ოფისის სიმბოლური ხელმძღვანელი, აქტიურად კი „ქართული ოცნებას“ ზუგდიდსა და მთელ სამეგრელოში ირაკლი ალასანიამ უხელმძღვანელებს. ირაკლი ალასანიამ თავისი მოღვაწეობის დანებება სამეგრელოში ხალხმრავალ შეკრებით დაიწყო. ამდენი ხალხი კომბინატის კულტურის სახლს, კარგა ხანია, არ ახსოვს. დარბაზში შეხვედრამდე ერთი საათით ადრე გაივსო ხალხით, ერთი იმდენი კი გარეთ იცდიდა. ყოველივე ეს კარგად ენიშნათ იქ მყოფთ და თავად ირაკლი ალასანიასაც. „დღეს აქ ამდენი ხალხის მოსვლა დასტურია იმისა, რომ შიში უკვე გუშინდელი დღეა. დღეიდან შიშზე ლაპარაკი არ უნდა გავიგონო. ამიერიდან ძირფეხიანად იცვლება სამეგრელო. სამეგრელოდან, ზუგდიდიდან, დაიწყება ამ ხელისუფლების დასასრულის დასაწყისი. დღეიდან სამეგრელოში

თავისუფლება იწყება“, — მიმართა დარბაზს ირაკლი ალასანიამ. „ქართული ოცნებას“ და ირაკლი ალასანიას სრული მხარდაჭერა გამოუცხადა ცნობილი ნეიროქირურგმა, აფხაზეთის მკვიდრმა ნაპო მესხიამ. „**მე ჩემს ცხოვრებაში ორჯერ შევიცდი: პირველად, როდესაც დაუჯერებელი ვიყავი შენთან, მეორედ, როცა ხმა მივიცეცი იმისთვის, რომ შენ იყავი ივანე ჯვანიას და ბიძინა ივანიშვილის ამოცანა მოგიხრო. დავთმე აფხაზეთიდან დევნილებს, თქვენც ჩემსავით გვირდებით და დავთმე თქვენს შვილებს**“, — აღნიშნა შეხვედრაზე გა-

მოსვლისას ნაპო მესხიამ. მსჯავრებული სერგო ჩაჩიბაია სასამართლო პროცესზე წარსდგება, როგორც „ქართული ოცნების“ ზუგდიდის ოფისის ხელმძღვანელი. გავრცელებული ვერსიით, იგი სწორედ ირაკლი ალასანიასთან და „ქართულ ოცნებასთან“ აქტიურად თანამშრომლობის გამო არის დაპატიმრებული. ასევე გავრცელებული ვერსიით, ირაკლი ალასანიასთან ახლო ურთიერთობას შეენიშნა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამმართველოს მაღალრიგის ოფისის ნაჭყავია. იგი კონტრაბანდული საქონლის გადმოტანის ბრალდებით დააკავეს და ორთვიანი წინასწარი პატიმრობა აქვს მისჯილი.

ლალო ქირია, ზუგდიდი

ხელისუფლება აღიარებს, რომ მაშინ, როდესაც რუსთაველის პროსპექტზე რბავს ტიტავს, ენაქლავს, კამეღივს, მაშინ, როდესაც ახენავს შადრევნავს, ღებავს სახლებს, ტროტუარებზე გაზაღდის ფილავს ბრანდითი ჩაანაცვლებს, როდესაც აწყობს მასობრივ საესტრადო შოუებს, მაშინ იგი ცალი ხელით ამ 690 ათასი კაცის ცოდვით თვალზე მომდგარ ცრემლს იწმენდს. ე.ი. გაჩნდა საქართველოში საკუთარი ქართული ორიენტირი, სიღარიბის არა ფარდობითი, არამედ აბსოლუტური სიდიდის აღსანიშნავად.

ღარიბების ავყუნა

წერილი პირველი

ქართულ პრესას რომ ვეცნობი, ისეთი შთაბეჭდილება მრჩება, რომ თითქოს მთელი მსოფლიო გაფაციცებით ადევნებს თვალს ჩვენს ყოველდღიურობას! ამის პარალელურად არიან სკეპტიკოსები, რომლებსაც მიაჩნიათ, რომ საქართველო ერთი პატარა და „ნაკლები“ ქვეყანაა, რომლისადმი ინტერესს სერიოზულად არავინ იჩენს და ამიტომ სრულადაა დამოკიდებული დიდი სახელმწიფოების მითითებებზე. ზოგჯერ გვხვდებიან ზომიერი, განონასწორებული აზრის მატარებლებიც. თუ გვსურს, რეალისტები ვიყოთ, ეს პრობლემა გლობალიზაციის შეუქცევადი პროცესის გათვალისწინებით უნდა განვიხილოთ. ასევე, გვერდს ვერ ავუვლით მსოფლიოში ამჟამად მიმდინარე ეკონომიკურ კრიზისს, რომელშიც მსოფლიოს ერთიანი ეკონომიკური პროცესების მიმდინარეობაზე დაკვირვებული და მაფიქრალი ხალხის აზრით, არაფერია განსაკუთრებული!

ვის ღირსეული ცხოვრების პირობებით, რაც იზომება ერთ სულ მოსახლეზე ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტის მოცულობით. ამ სამი მაჩვენებლის აგრეგირებით მიიღება მეოთხე, „ადამიანის განვითარების მაჩვენებელი“, რომელიც განსაზღვრავს ქვეყნის ადგილს გაეროს რეიტინგში. ცნობისათვის: საქართველო ამ მაჩვენებლით მსოფლიოში 57-ე ადგილი ეჭირა 2011 წელს, ხოლო 1997 წელს — 51-ე ადგილი. ჩვენთან ჩატარდა და ახლაც გრძელდება განათლების სისტემის რეფორმა, რომლის ერთ-ერთი შედეგი ასეთია: 2011 წლის მონაცემების საფუძველზე, საქართვე-

ვის ღირსეული უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებაზე კი არ არის ორიენტირებული, არამედ საშუალო სკოლაში დაწყებულ რეპეტიტორულ საპრობლემას აბრკობებს, უკვე არსებული სასწავლო მასალის დასწავლაში ავარჯიშებს სტუდენტობას. აღარაფერს ვიტყვი აკადემიური პერსონალისადმი დამოკიდებულებაზე, ამაზე ბევრი დაინერა. განათლების მნიშვნელობა საქართველოში იმითაც შეიძლება შეფასდეს, თუ რა რაოდენობის ფული გამოიყო ბიუჯეტიდან 2012 წელს უმაღლესი სკოლისთვის — 100 მილიონი დაახლოებით 120 ათასი სტუდენტისთვის. ეს მაშინ, როდ-

ინც რამდენი კაცია ჩვენთან სიღარიბის ზღვარს დაბლა? მოსახლეობის 15 პროცენტით, თქვა პრეზიდენტმა. ოპოზიციონერები ამბობენ, რომ 40-45 პროცენტიაო.

მოდით, დავეთანხმოთ პრეზიდენტს სააკაშვილს.

სიღარიბის ზღვარს ყველა ქვეყანა თვითონვე განსაზღვრავს. მაგალითად, ამერიკაში 24 ათასი აშშ დოლარის ტოლია. გერმანიაშიც ამავე რაოდენობაა. უკრაინა, სლოვაკეთი და ზოგიერთი სხვა ქვეყანა განსაზღვრავს არა სიღარიბის ზღვარს, არამედ მოქალაქის საარსებო მინიმუმს და ამით არეგულირებს სოციალურ ტრანსფერებს. საქართველოს ხელისუფლებას არ ბანუსაზღვრავს საკუთარი მოქალაქეების სიღარიბის ზღვარი, არც სამომხმარებლო მინიმუმი დაუდგინა. მაგალითი ისეთი ქვეყნისთვის, რომელიც ჩვენ ვართ, ე.ი. ვისაც ეს ზღვარი თავისთვის არ დაუდგინა, მსოფლიო ბანკმა დაადგინა: ვისაც დღეში 1,25 აშშ დოლარი აქვს, იგი სიღარიბის ზღვარზეა.

მსოფლიო ბანკის ეს ნორმატივი ხელს აძლევს ჩვენს ხელისუფლებას და ამიტომ საქართველოში სიღარიბე ფასდება მსოფლიოს ბანკის მეთოდით. ჩვენი პენსიონერი თვეში იღებს დაახლოებით 70 აშშ დოლარს, რომელიც შეადგენს დღეში 2,1 აშშ დოლარს. შესაბამისად, იგი მსოფლიო ბანკისთვის, აგრეთვე, ჩვენი ხელისუფლებისთვის მდიდარი კაცია. ის, ვინც თვლის, რომ საქართველოში მოსახლეობის 40 პროცენტს ლარიონებსაც, რომლებიც მოსახლეობის 20 პროცენტს შეადგენენ, ამიტომ დავეთანხმოთ პრეზიდენტს და გვეცოდინება, რომ საქართველოში ცხოვრობს 690 ათასი კაცი, ვისი დღიური შემოსავალიც 1,25 დოლარზე, ე.ი. 2 ლარზე დაბალია. ამგვარად, ხელისუფლება აღიარებს, რომ მაშინ, როდესაც რუსთაველის პროსპექტზე რგავს ტიტავს, ენაქლავს, კამეღივს, მაშინ, როდესაც ახენავს შადრევნავს, ღებავს სახლებს, ტროტუარებზე გაზაღდის ფილავს ბრანდითი ჩაანაცვლებს, როდესაც აწყობს მასობრივ საესტრადო შოუებს, მაშინ იგი ცალი ხელით ამ 690 ათასი კაცის ცოდვით თვალზე მომდგარ ცრემლს იწმენდს. ე.ი. გაჩნდა საქართველოში საკუთარი ქართული ორიენტირი — სიღარიბის არა ფარდობითი, არამედ აბსოლუტური სიდიდის აღსანიშნავად.

გამოდის, რომ, თუ მსოფლიო ბანკის ნორმატივით 690 ათასი ადამიანი საქართველოში ლარიბია, ასევე 900 ათასი (მოსახლეობის მეხოთხედი, 20 პროცენტი) პენსიონერიც ლარიბია, რადგან მათი პენსია ვერ უზრუნველყოფს მათთვის ცილების საჭირო რაოდენობით კვებას. ასეთი კვებისთვის საქართვე-

«საქართველოში სისოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა 71,5 წლიდან 69,6 წლამდე შემცირდა»

ესაჭიროება. მსოფლიოს ბანკის მონაცემებით, ენაქლავს, კამეღივს, მაშინ, როდესაც ახენავს შადრევნავს, ღებავს სახლებს, ტროტუარებზე გაზაღდის ფილავს ბრანდითი ჩაანაცვლებს, როდესაც აწყობს მასობრივ საესტრადო შოუებს, მაშინ იგი ცალი ხელით ამ 690 ათასი კაცის ცოდვით თვალზე მომდგარ ცრემლს იწმენდს. ე.ი. გაჩნდა საქართველოში საკუთარი ქართული ორიენტირი, სიღარიბის არა ფარდობითი, არამედ აბსოლუტური სიდიდის აღსანიშნავად.

ღარიბების ავყუნა. მსოფლიოს ბანკის მონაცემებით, ენაქლავს, კამეღივს, მაშინ, როდესაც ახენავს შადრევნავს, ღებავს სახლებს, ტროტუარებზე გაზაღდის ფილავს ბრანდითი ჩაანაცვლებს, როდესაც აწყობს მასობრივ საესტრადო შოუებს, მაშინ იგი ცალი ხელით ამ 690 ათასი კაცის ცოდვით თვალზე მომდგარ ცრემლს იწმენდს. ე.ი. გაჩნდა საქართველოში საკუთარი ქართული ორიენტირი, სიღარიბის არა ფარდობითი, არამედ აბსოლუტური სიდიდის აღსანიშნავად.

ღარიბების ავყუნა. მსოფლიოს ბანკის მონაცემებით, ენაქლავს, კამეღივს, მაშინ, როდესაც ახენავს შადრევნავს, ღებავს სახლებს, ტროტუარებზე გაზაღდის ფილავს ბრანდითი ჩაანაცვლებს, როდესაც აწყობს მასობრივ საესტრადო შოუებს, მაშინ იგი ცალი ხელით ამ 690 ათასი კაცის ცოდვით თვალზე მომდგარ ცრემლს იწმენდს. ე.ი. გაჩნდა საქართველოში საკუთარი ქართული ორიენტირი, სიღარიბის არა ფარდობითი, არამედ აბსოლუტური სიდიდის აღსანიშნავად.

808 დააწესა სიღარიბის ზღვარი?

გამუდგებით გაისმის ხმები და მოჰყავთ ციფრები, თუ ვინაა და რატომია სიღარიბის ზღვარს დაბლა ან მაღლა. მა-

ეკონომიკური კრიზისის ფრთხილად

მიხელო სააკაშვილი და ხელისუფლების „მოლაპარაკე თავები“ დაუინებო ჩავგვიჩინებენ, რომ, მიუხედავად მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისისა, საქართველოს ეკონომიკა შედარებით სტაბილურია, მაშინაც კი, როდესაც რუსეთის მილიტარისტული მანქანა მთელი სიძლიერით დაგვესხა თავს (2008 წ.), ჩვენი ეკონომიკა მტკიცედ იდგა! ამის მიზეზი ჩვენი აქტიურობა არ ყოფილა, მაშინ და ახლაც ეკონომიკური შედეგები საქართველოს და მიუკიდებელი ეკონომიკური ძალებისხმევიდან არ გამომდინარეობდა. ეს იყო ჩვენი იმ მეგობრების დამსახურება, რომლებსაც სურთ, საკუთარი ინტერესების არეალიზაციისთვის ჩვენი ქვეყნის გეოპოლიტიკური რესურსი.

გამოდის, რომ ჩვენი რუსულებს სხვათა მიერ საქართველოში ინტერესებისთვის გამოყენებაში გვაძლევინ სათანადო საზღვარს, რომელიც იღებს იაფი კრედიტებისა და მიზნობრივი ბრანტების ფორმას, რაც იმდენ ვალდებულებას ჩვენს ეკონომიკას. ძვირად შედგება კომპი, უფრო სწორად, უსაფუძვლო პირამიდა.

ამ საკითხზე იმიტომ ვამახვილებ ყურადღებას, რომ ორიენტირების გარეშე ეკონომიკა უნდა იყოს ურთიერთგამომრიცხავი ქართული პროცესების სიმრავლეს წარმოადგენს, რომლის შედეგიც აუცილებლად ჩიხია.

დღეს შეუიარაღებელი თვალის ხედვას, რომ საქართველო არ ცხოვრობს იმ შემოსავლებით, რომლებსაც თვითონ ქნის. ჩვენი ქვეყნის საბარკო ვალის სიდიდემ და მისი გამოყენების პრაქტიკაში ჩვენი ყაზახის მემორიტიზაციის საზოგადოებრივი სისტემის მუდმივ რეფორმირებაში ხედავენ. მინდა შევახსენო ყველას, რომ ჩვენ გვაქვს რესურსი, რომელსაც სწორი გამოყენება

ხედავთ ეკონომიკური დეპრესიის მომაკვნილებელი დარტყმები ამჟამად საერთაშორისო კონკურენციას და ყველა ქვეყანა ვალდებული ხდება, მაქსიმალურად გამოიყენოს საკუთარი რესურსები, რათა შეამციროს საერთო კრიზისიდან მომდინარე დარტყმები.

გავეყვით ამ ლოგიკას: საქართველოში 2010 წელს ხორბლის მოსავლიანობა საშუალოდ ჰექტარზე 1,1 ტონა იყო. მეგობარი ქვეყნების ძლიერი დახმარება რომ არა, შიმშილის ზონაში აღმოჩნდებოდით. შეიძლება ითქვას, რომ გლობალურ გარემოში აქტიურმა ინტეგრაციამ გვიხსნა 2008 წელს ეკონომიკური კატასტროფისგან და ამ ხანგრძლივი ეკონომიკური კრიზისის პერიოდშიც ჩვენი ეკონომიკა თავის ძირითად პარამეტრებში აგრძელებს მოქმედებას. მაგრამ, თუ ჩვენი 850 ათასი ჰექტარი სახვანი მიწებიდან დავამუშავებდით 650 ათასს მაინც (როგორც 1996 წელს), სწორი სპეციალიზაციისა და აგროკულტურის მისაღებ დონეზე, მაშინ ქვეყანაში საგრძობად მოიკლებდა უმუშევრობაც და ღარიბი ადამიანების რაოდენობაც. ჩვენთვის ბევრად უსაფრთხო იქნებოდა მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი და განედებოდა მომავლის იმედით, თავიდან ავიცილებდით 2011 წლის პიბრდული სიმინდის სამარცხვინო კამპანიას და სხვა მანკიერებას, რაც ჩვენი ქვეყნის სასოფლო სექტორშია დამკვიდრებული.

შეგვიძლია დავასვენათ, რომ ქმედითი, კარგად გათვლილი, მომავალზე ორიენტირებული ეკონომიკური პოლიტიკის გარეშე არაფერი გამოგვივა.

ადამიანის ფაქტორი — კი, ფუყე რეფორმები — არა

„ჩვენ არც ნათობი გვაქვს და არც სხვა მნიშვნელოვანი რესურსი“, — ამბობენ ჩვენში და გამოსავალს ქვეყნის საზოგადოებრივი სისტემის მუდმივ რეფორმირებაში ხედავენ. მინდა შევახსენო ყველას, რომ ჩვენ გვაქვს რესურსი, რომელსაც სწორი გამოყენება

გაერო გვთავაზობს, რომ ქვეყნებმა, ეკონომიკურის ზრდის გარდა, იზრუნონ ადამიანის განვითარებაზე, რომელიც გამოიხატება სამი მთავარი მაჩვენებლით: 1. მოქალაქის სიცოცხლის ხანგრძლივობით, რომელიც, როგორც შედეგი, გამოდინარეობს ქვეყანაში არსებული ჯანდაცვის სისტემის ქმედითურ განვითარებაზე; 2. ქვეყანაში მოსახლეობის განათლებულიობით, რომელიც იზომება ქვეყნის მოსახლეობის (6 წლიდან 24 წლამდე) ჩართულობით საგანმანათლებლო სისტემაში; 3. მოქალაქის-

ხელისუფლება თავს იწონებს უმაღლესი სკოლის რეფორმით... მაგრამ რას ვასწავლით ჩვენს ნიჭიერ ახალგაზრდობას, რომელიც მსოფლიო დეველოპის ბაზაზე გადაიციემა სასწავლო დისციპლინები, როგორია სწავლების მეთოდიკა? თუ ამ კითხვებს გავაანალიზებთ, დავინახავთ, რომ ჩვენი უმაღლესი სკოლა აზროვნების უნარს ვეგუბავს და პრო-

გამუდგებით გაისმის ხმები და მოჰყავთ ციფრები, თუ ვინაა და რატომია სიღარიბის ზღვარს დაბლა ან მაღლა. მა-

საქართველო

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ღალი აფციაური:

საქართველში ორგანიზაციების მკვლელები არიან

შინაგან საქმეთა მინისტრის — ვანო მერაბიშვილის განცხადებით, ბოლო 4 წლის მანძილზე პოლიციელის იარაღით არც ერთი მოქალაქე არ დაღუპულა, ხოლო სასჯელსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა მინისტრ ხათუნა კალმახელიძის მტკიცებით, 2012 წელს პატიმრების გარდაცვალების მაჩვენებელი შემცირდა. მინისტრების განცხადებების მიუხედავად, მათი საქმიანობის ირგვლივ დღემდე უამრავი პასუხგაუცემელი კითხვა რჩება. გორის რაიონის პოლიციის შენობაში დაკავებული თამაზ ჯღირაძისა და ხაშურის პოლიციაში გარდაცვლილი სოსო ქიმერიძის შემდეგ, ზუგდიდელ ბადრი ტაბიძის მკვლელობაშიც პოლიციის დანაშაულზე საუბრობენ. ხოლო რამდენიმე დღის წინ კიდევ ორი პატიმრის — თენგიზ ბელქანიასა და ზურაბ დელიანიძის — გარდაცვალების შესახებ გახდა ცნობილი. გარდაცვლილთა ოჯახები პატიმრების სიკვდილში კვლავ სასჯელსრულების სამინისტროს სდებენ ბრალს.

რამდენად სარწმუნოა მინისტრების განცხადებები და რამდენად დაცულია საქართველოში ადამიანის უფლებები, „საქართველო და მსოფლიოს“ ადვოკატი ლალი აფციაური ესაუბრება, რომელიც უმოქმედობაში ადანაშაულებს კოლეგებს, სახალხო დამცველს, საზოგადოებას და, მათ შორის, საკუთარ თავსაც.

— შინაგან საქმეთა და სასჯელსრულების სამინისტროების თანამშრომლების მიერ ჩადენილი დანაშაულის ნაშაბდისებელი ისევე და ისევე ჩვენი სახელმწიფო და მისი მეთაური მიხეილ სააკაშვილია. ვანო მერაბიშვილის განცხადება, თითქოს ბოლო 4 წლის მანძილზე პოლიციელის ხელით არავინ გარდაცვლილა, აბსოლუტური სიცრუეა. საქართველოს პოლიციაში დასაკითხად მიყვანილი ადამიანები კობიდან თურმე უბრალოდ „გორდებიან“ ან დაკითხვის დროს გული უსკდებათ, რაც, რა თქმა უნდა, ტყუილია.

რაც შეეხება სასჯელსრულების დეპარტამენტს, რამდენიმე ხნის წინ, ხათუნა კალმახელიძე შეეცადა, თავისი საქმიანობა გაეპიარებინა და ერთ-ერთი ნაციონალური ტელეკომპანიის ჟურნალისტი შეუმშვეს ცხენში. აჩვენეს, რა კარგია ხათუნა კალმახელიძე, როგორ არის პატიმართა უფლებები დაცული, როგორი კვებაა საქართველოს ციხეებში და ა. შ., რაც, სრული პასუხისმგებლობით ვაცხადებ, სიცრუეა.

გაითვალისწინეთ, რომ ეს არის ცნობილი და გახმაურებული შემთხვევები, რისი უარყოფაც ხელისუფლების მხრიდან უკვე შეუძლებელია, მაგრამ ბევრი ფაქტია, რაც არ ვიცით, ვინაიდან გარდაცვლილების ოჯახები სერიოზულ ზეწოლას განიცდიან.

— თქვენ ფიქრობთ, რომ სხვა გარდაცვალების ფაქტებიც არსებობს, რაც საზოგადოებისთვის დღემდე უცნობია?

— რა თქმა უნდა, არსებობს. ამაზე კითხვაც არ შეიძლება

„ყველაფერი, რაც ძველანაში ხდება, ჩვენი ბრალია, ვინაიდან თითოეულ დანაშაულზე სათანადოდ არ მოვითხოვთ პასუხი ხელისუფლებას, ვილაპარაკეთ და დაგვაპინძა. საერთაშორისო ორგანიზაციების იმედზე კი არ უნდა ვიყოთ, ხელისუფლებას ჩვენ უნდა ვთხოვდეთ პასუხს და მაშინ ვერ გაგვიხადებდნენ ამდენს. მთელი მსოფლიო საპროტესტო აქციებზე მოიცვა, ჩვენ კი კაპინეტებიდან ვაპროტესტებთ.“

«გაკანული დაზიანებების გარდა, გაკანული სხეულზე აღნიშნული კანკალი, რაც არასათანადო კვალიან არის გამოწვეული. სინჯები ჩინირობას რომ აჩვენებს კალმახელიძე, სინჯიერსო, გარტო თავად მიიტოვებს?»

ლავი ალარ დაქვრებიან კედლებში. ციხე ვიზუალურად ლამაზად გამოიყურება, მაგრამ, როცა ახალი მდგომარეობაში მივიყვან პატიმარს, უკვე ციხის ბარბანტში მხარა აღარ არის სინჯიერსო. ასე ნაწამებში და ნაცემში პატიმრები კვლავ, დანაშაულს ცინებაში მხარ მიწინაა. ყველა სინჯიერსო, რაც კი შეიძლება აღმოჩნდეს, სინჯიერსო და ბანასორციონი, სინჯიერსო და სინჯიერსო ცინებაში ხდება.

— რატომ არ იძიებს შინაგან საქმეთა სამინისტრო ამ ფაქტებს და რატომ არ სჯის დამნაშავე თანამშრომლებს, ეს ხომ მათ იმიჯზეც დადებითად აისახება?

— მაშინ, როცა ქვეყანაში ნულანოვი ტოლერანტობაა გამოცხადებული და სახელმწიფოს მეთაურისგან პირდაპირ აქეთ ნაბრძანები, ყველას ესროლო და კბილები ჩაუმტვრიეთო, რატომ უნდა დასაჯონ? დღეს არც შსს და არც სასჯელსრულების სამინისტრო, თავის არც ერთ თანამშრომელს არ დასჯის, ვინაიდან ხალხში შიშის ფაქტორის დანერგვა უფრო სჭირდებათ, იმიჯი საერთოდ არ ადარდებთ. ან რატომ დასჯიან ვინ-

ყველაფერი, რაც ძველანაში ხდება, ჩვენი ბრალია, ვინაიდან თითოეულ დანაშაულზე სათანადოდ არ მოვითხოვთ პასუხი ხელისუფლებას, ვილაპარაკეთ და დაგვაპინძა. საერთაშორისო ორგანიზაციების იმედზე კი არ უნდა ვიყოთ, ხელისუფლებას ჩვენ უნდა ვთხოვდეთ პასუხს და მაშინ ვერ გაგვიხადებდნენ ამდენს. მთელი მსოფლიო საპროტესტო აქციებზე მოიცვა, ჩვენ კი კაპინეტებიდან ვაპროტესტებთ.

— გარდაცვლილი ზურაბ დელიანიძის ოჯახის განცხადებით, ის სასტიკად არის ნაწამები, ამიტომ ოჯახი გაჩერებას არ აპირებს. რით შეიძლება დაეხმაროთ უფლებადამცველები?

— სახალხო დამცველს აქვს საშუალება, ინფორმაციის შეტყობისთანავე გააგზავნოს ჯგუფი და მაშინვე ჩაატაროს ექსპერტიზა. თუ ოჯახს არ აქვს მატერიალური საშუალება, რომ დამოუკიდებელი ექსპერტიზა ჩაატაროს, უამრავი არასამთავრობო ორგანიზაციაა, რომლებიც დიდ გრანტების იღებენ, გამოყონ თანხები და კეთილი ინებონ, დანიშნონ ალტერნატიული ექსპერტიზა. თუმცა ამ ფოტომასალას რომ შეხედავ, ექსპერტიზა აღარც კი სჭირდება, ყველაფერი ნათელია. გარეგნული დაზიანებების გარდა, გარდაცვლილს სხეულზე აღნიშნულ კანკალი, რაც არასათანადო კვებისგან არის გამოწვეული. ციხეებში ჩინირობას რომ აჩვენებს კალმახელიძე, სინჯიერსო, მარტო თავად მიიტოვებს?

ჩემი პატიმარი რომ ასეთ მდგომარეობაში ვნახო, როგორმე უნდა დელიანიძე, არ ვიცი, რას ვიზამ, მაგრამ პირობას ვაძლევ, ქვა-ქვაზე არ დარჩება. ამიტომ ჩემს პატიმრებს, სიმართლე ვითხრობ, ერიდებიან. ბოლო პერიოდში ჩემი დაცვის ქვეშ მყოფი ზვიადის საქმე იყო გახმაურებული, რომელიც სასტიკად სცემეს, მაგრამ №7 საპროტესტის თანამშრომლებმა არ იცოდნენ, რომ მე ვიცავდი. ის დაპატიმრების დღესვე უცემიათ. როცა მივმართე სახალხო დამცველს, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში აუგს ვერ ვიტყვი, დაუფიქრებელი დინიშნა ექსპერტიზა და ეს ფაქტი მან თავის მზადებული მასალების მიწოდების გარდა არაფერს ვაკეთებ, ჩვენ მაგივრად თავს რატომ შეინუხებენ?

— სახალხო დამცველი წლებია დღეობს ანგარიშში ციხეების ფაქტებზე საუბრობს. დასაბუთებული კონკრეტული დანაშაულების გვარები, მართალია, მისი მოხსენებიდან მცირე დრო გავიდა, თუ დაისჯა ვინმე ან გამოიძევა მინიმალური ან იმართებული?

— არანაირი რეაგირების შესახებ მე არ მსმენია, მაგრამ მინდა გითხროთ, რომ სახალხო დამცველმა დაასახელა ის ფაქტები, რომლებიც ჩვენ მიერ უკვე გახმაურებული იყო. გახმაურებული შემთხვევები სახალხო დამცველს არ დაუსახელებია, რაზეც ძალიან ვუნებ, რადგან სახალხო დამცველის აპარატს აქვს უფლება, ნებისმიერ დროს შევიდეს ციხეში და მოინახულოს პატიმარი, ამიტომ სახალხო დამცველის ინფორმაცია ნაწამები პატიმრების შესახებ ასეთი მწიერი არ უნდა ყოფილიყო.

«თუ დასჭირდათ, შეიძლება კოჭოია გვერდით დაიყენონ და არც ეგ უნდა გაგვიკვირდეს»

— ციხეებში ხშირია ტყუილად დასაბუთებული შემთხვევები. დაავადებულს მინც თუ უტარდებათ შესაბამისი მკურნალობა? — ციხე ტუბერკულოზის ინფექციის კერაა. მაშინ, როცა ავადმყოფი და ჯანმრთელი პატიმარი არ არის ერთმანეთისგან გამოჯნული, სრულიად ჯანმრთელი ადამიანი, ციხეში მოხვედრიდან ერთ-ორ კვირაში უკვე ტუბერკულოზით ავადდება.

უკვე მეოთხე ვაჭარანს ვასაუბრებ და მათ ერთი რამ აერთიანებს — თავმდაბლობა! სიამოვნებით აღწერან მეგობრების მიერ ჩადენილ გმირობას, თავისაზე კი მოკლედ გაუხანებენ: ვომოზდი, ვისროდი მოწინააღმდეგის მიმართულებით, მოკლედ, დიდი არაფერი... აი, ამ „დიდ არაფერში“ 1941 წლის აგვისტოდან დაკავშირის ჩათვლით, რიგითი, შამდებ ზამდები შოთა გამყრელიძე დაჯილდოვდა 12 მედლით და მასამე ხარისხის „დიდავის ორდენით“.

აკადემიკოსი შოთა გამყრელიძე: სტალინი, როგორს ქართველი, ჩემი სიამაყაა!

ნუთუ ეს კაცი 90 წლისაა? მაქსიმუმ, 75-ისა გამოიყურება! თანაც მუშაობს და როგორ! მხოლოდ მის კაბინეტთან იდგა რიგი! საგულდაგულოდ დავითვალე 11 პაციენტი; და ეს — დღის ბოლოს! მოიცა, ძმაო, მოიცა... აზრები დააღაგე. ეს რა გამოდის? „ნაციონალების“ „ქორონიკონის“ მიხედვით, გამოჩენილი ქართველი ფსიქიატრის — შოთა გამყრელიძის ასაკი უდრის 2,5 „ჩამოწერილისა“ და თითქმის ორი „ჩარეცხილის“ წლოვანებას?

— დავიბადე თბილისში 1922 წლის 28 თებერვალს და, აი, რატომ თბილისში, — მიყვება ბატონი შოთა, — მამაჩემი — აკაკი გამყრელიძე კავალერისტი იყო, ოფიცერი, რომელიც ქართულ ჯარში მსახურობდა. 1921 წლის ოქტომბრის შემდეგ, ის არ გაჰყვა ჟორდანის მთავრობის ემიგრაციაში, სამშობლოში დაბრუნდა ამჯობინა; შეირთო ცოლად დედაჩემი, თავადის ასული აგრადონა აბაშიძე და ჭიათურაში დასახლდა. დედაჩემს შობიარობის დრო რომ მოუახლოვდა, მამამ თბილისში ჩამოიყვანა. მაგ დროს დედაქალაქში მხოლოდ ერთი სამშობიარო სახლი არსებობდა, ზუსტად ის, რომელიც ახლანდელ კოსტავას ქუჩაზეა. მანდ მთავარ გინეკოლოგად მუშაობდა მამაჩემის სიძე, პროფესორი მიხეილ მგალობლიშვილი.

ლია? — შინაურულად მეკითხება ბატონი შოთა. — არა! — რა იმერელი ხარ, ბიჭო, ასეთი?! პიტნას ჩაყრიდნენ მდულარეში, უზამდნენ ნიგოზს, მოურევდნენ და, აი, ამას ბავშვები ვხვლიაპავდით! — კვახიჭელა? — ბებიჩემი კვახს ლენტეხით გათლიდა და გასახმობად ჩამოკიდებდა. უზამდნენ მერე ნიგოზს, დაუმატებდნენ ძმარს და, იცოცხლე, კარგი საქმელი იყო! — ბატონი შოთა გამზრდელად ბიძას, დედის ძმას — სერგო აბაშიძეს მიიჩნევს. — ბიძაჩემმა დედაჩემი, ჩემს დასთან ერთად, საცხოვრებლად საჩხერეში გადაიყვანა. ორი პატარა ოთახი ჰქონდა და იქ დაბინავდა. მე კი მესამე კლასამდე სოფელში ბებიასთან — პლატონიდა ბარა-

თაშვილთან ცვხოვრობდი, რომელიც ძალიან მიყვარდა. სწორედ მან მასწავლა სიმღერა და გიტარაზე დაკვრა. მერე დედასთან გადავედი საჩხერეში და იქ დავამთავრე საშუალო სკოლა. 1937 წელს გამოვიდა ბრძანება, რომლის მიხედვით, სკოლას ფრიადზე თუ დაამსჯებდი, უმალესში უგამოცდოდ მიგიღებდნენ. 1939 წლის ივლისში ფრიადოსანი შოთა გამყრელიძე მიაღვა „ალმა-მატერის“ — თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კარიბჭეს. — აღმოჩნდა, რომ დავაგვიანე! 40-პროცენტებიანი ლიმიტი, რომელიც იყო გამოყოფილი ფილოლოგიურ ფაკულტეტზე მედლისწინებისთვის, შევსებული დამხვდა. პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში კი წარჩინებულ-თათვის მარტო სამთო-საინჟინრო ფაკულტეტზე იყო დარჩენილი ვაკანტური ადგილები; მაგრამ ჭიათურაში მუშევივით ვამუშაულ სამთო-ინჟინრების შემყურემ იქ შესვლა გადავიფიქრე და სასოფლოზე ჩავაბარე. მართალია, ხუთებზე ვსწავლობდი, მაგრამ თეატრში უფრო დავდიოდი, ვიდრე ლექციებზე. 1940 წელს შოთა გამყრელიძე ჯარში გაიწვიეს. მსახურობდა ვინცის ოლქის ქალაქ შემერინკაში.

— მაგ ნაწილში ქართველები ბევრი ვიყავით. ჩვენი განათლების გამო პატივს გვცემდნენ. რუსს იშვიათად თუ ჰქონდა საშუალო განათლება მიღებული. ამიტომ, მე თაურებმა შემოგვთავაზეს, წავსულიყავით სასწავლებლად ლეიტენანტების სკოლაში, მაგრამ უარი ვუთხარით, რადგან ჩვენ — ახალგაზრდებს, გარნიზონული ცხოვრება მისი სიმკაცრითა და ერთ-

«საქართველოს პრეზიდენტი, მისი აღმატებულაა მიხეილ სააკაშვილი, ფსიქიკურად სრულიად ჯანმრთელია!.. იგი სრულიად ათვითმხრობიერა თაჟის ნებისმიერ ქვადებს და მათზე პასუხისმგებელი!»

ფეროვნებით გულზე ნამდვილად არ გვეხატებოდა. 1941 წლის აპრილის ბოლოს ნაწილი, რომელიც რიგითი გამყრელიძე ირიცხებოდა, საზღვრისკენ დაძრეს. — გვითხრეს, ერთთვის განადვილები და სასოფლოზე ჩავაბარე. მართალია, ხუთებზე ვსწავლობდი, მაგრამ თეატრში უფრო დავდიოდი, ვიდრე ლექციებზე. 1940 წელს შოთა გამყრელიძე ჯარში გაიწვიეს. მსახურობდა ვინცის ოლქის ქალაქ შემერინკაში.

თურქეთთან სამხედრო კონფლიქტის პერსპექტივამ ძალზე გაამხანება რიგითი გამყრელიძე. — თურქეთთან ომი ნიშნავდა ჩემს უსწრაფეს დაბრუნებას საქართველოში! რამდენიმე ჯარისკაცი შეგვარჩიეს და მიგვავლინეს ქალაქ ორშის ავიასკოლაში. გამგზავრების დღეს, შაბათს, კიევი ვიყავით. მე და ჩემს მეგობრებს ძალიან გვინდოდა, დავესწრებოდით ხრუშჩოვის სახელობის ცენტრალური სტადიონის გახსნას. ჩვენი მეთაური ვერაფრით დავითანხმეთ და ღამის ორ საათზე მატარებლით გავეგზავრეთ კიევიდან. მოგილოვებდი დილის ხუთს საათზე გავერდით. ამოვიდნენ ქართველი სამხედროები და გვითხრეს, ომი დაიწყო. ომის დაწყებიდან მეხუთე დღეს ფაშისტები ორშის დაბომბვას შეუდგნენ.

ნი გერმანელი არ აღმოჩნდა! ბრძოლების მიუხედავად, ავიასკოლაში სწავლა არ შეწყვეტილა. — იმ დღეებში ჩვენთან, ინსტრუქტორის ჩასატარებლად მოვიდა ორი ქართველი ოფიცერი — ინსაროძე და ფრცკვილაძე. ორივენი მფრინავები იყვნენ. 3-4 დღის განმავლობაში ჩვენი თავზე აბსოლუტურად დაუსჯელად დაფრინავდნენ გერმანული საფრენი თვითმფრინავები. ასეთი თავისაღონისგან გაბიჟდა ინსაროძე! მივირბა სკოლის უფროსთან და კატეგორიულად მოსთხოვა, ფრონტზე გაეშვათ. ერთ თვეში ინსაროძე საბჭოთა ავიაშინიის გმირი გახდა!

სამი შოთა: ბალათურია, გამყრელიძე, შუბარია. 1941 წ.

ორშის ავიასკოლის კურსანტი შოთა გამყრელიძე

«ქაოსი და განუკითხაობა ბოგინოვს დაღაინაზე და აღაინანს აუხილაგლად გაუჩნდა ნასრიგის სუკვილი; და, აი, ამ დროს სტალინი ნასრიგის და პაკოონიის სიგოლოდ იქხაა!»

— აი, მაგ დესანტს ვებრძოდით, — ყვება ვეტერანი. — მერე ხმა გავარდა, რომ ფაშისტებმა მეორე დესანტი გადმოსვეს, რომელიც ორშაში შემოვიდა საბჭოთა მილიციელთა ფორმაში გამოწყობილი. დავინყეთ მილიციონერთა დაკავება და მათი კომენდატურაში გადაგზავნა. მაღლობა აღმერთს, არც ერთი მათგან-

სულ მოკლე დროში ორშას უკვე გერმანული არმიის რეგულარული ნაწილები მოადგნენ. ავიასკოლა მთელი შემადგენლობით სასწავლოდ გადაიყვანეს გორკის ოლქში. — გჯერა, რომ, მაგალითად, მძინარე კაცი დადიოდა? — გამომცდელი თვალთ მეკითხება მოსაუბრე. — მე დავდიოდი მძინარე, ვითარცა მთავრეული! ვიღვიძებდი, როცა კოლონა მიმართულელებს იცვლიდა!.. გორკის ოლქში მდებარეობდა უზარმაზარი ტყე, რომელშიც განლაგებული იყო ე.წ. გორხოვეციის სამხედრო ბანაკი.

— აქ სარეზერვო ნაწილები იდგნენ. მინურში ვიცხოვრე ორი კვირა. ყველაფერს შევეჩვიე, გარდა ტილებისა. უკეთესია ფორმაში გამოწყობილი. ვიდრე აქ ტილებს შევაჭმევიო თავი-მეთქი და მოვითხოვე ფრონტზე გაგზავნა!

„ფაშისტების სქემა ამგვარი იყო: არასრულფასოვანი რასის წარმომადგენელი გავიშვებოდა ფსიქო-ქიმიურ დაზარალებას, რის შედეგადაც სრულიად კარგავდა მისი ინტელექტის... ფაშისტებს უნდოდათ, შეეძინათ ვერანაირი გარე ინფორმაცია... ფაშისტებს უნდოდათ, შეეძინათ ბიოროგოტი, რომელიც არაფერზე ფიქრობს, ყოველთვის კმაყოფილია და მრავლდება, ანარქიკოს თავესნაირ ადამიან-როგოტებს... რასაკვირველია, ეს იყო სრული ბოლო, მაგრამ მთელი სირთულე იმასია, რომ ამგვარი სისაძაგლე არ დასამარდა ფაშისტურ გერმანიასთან ერთად!..“

1941 წლის აგვისტოდან რიგითი შოთა გამყრელიძე იბრძვის მოსკოვის მიმართულებაზე, ქალაქ მალოაროსლავეცთან. უკვე მეოთხე ვებარანს ვესაუბრები და მათ ერთი რამ აერთიანებს — თავმდაბლობა! სიამოვნებით აღწერს მემორების მიერ ჩადენილ გმირობას, თავისაზე კი მოკლედ გაუზიარებს: ვომოვდი, ვისროდი მოწინააღმდეგის მიმართულებით, მოკლედ, დიდი არაფერი... აი, ამ „დიდ არაფერში“ 1941 წლის აგვისტოდან დეკაბრის ჩათვლით, რიგითი, შედეგად ზამთარი შოთა გამყრელიძე დაწინაურდა 12 მედიტ და მესამე ხარისხის „დიდავის ორდენით“.

«თბილისის საედიციონო ინსტიტუტი გვიხსნის ჩვენი მოგვალე გულს — ნათელა ფაშაძე, რომელიც ჩვესავეთ ქიმი-ფსიქიატრია... ღვთის წყალობით, მთავარი სურვილი აქვს — ვიქორნიო ნათელაზე და, მგონი, ერთად კარგი ქართული ოჯახი შევქმენით! ჩვენი უფროსი შვილი — აკაკი, ცნობილი ფსიქიატრი იყო, სრული პროფესორი. საუბედუროდ, ორი წელია, რაც გარდაიცვალა... ქალიშვილი — მარინა — ბიოლოგია, ხოლო უმცროსი — ხათუნა — მხატვარი. გვყავს 6 შვილიშვილი და 4 შვილთაშვილი!»

სულ ოთხი თვე ვიომე, თორემ „დიდავის ორდენის“ სრული კავალერობა არ ამცდებოდა! — ხუმრობს ბატონი შოთა.

ზემდეგი გამყრელიძე მძიმედ დაიჭრა 1942 წლის პირველ დღეს... მკურნალობა რთულად მიმდინარეობდა. ჯერ იყო ოპერაცია მოსკოვის ჰოსპიტალში, მერე — რეაბილიტაციის პერიოდი, ხოლო იმავე წლის აპრილში იგი საქართველოში დაბრუნდა. „Тогда к нестерпимой слабости“ — გამოუტანა განაჩენი ახალგაზრდა ჯარისკაცს სამედიცინო კომისიამ.

სამხედრო კარიერა არასდროს მიზიდავდა. ასე რომ, გული დიდად არ დამწყვეტია. 1942 წელს გამოვიტანე დოკუმენტები სასოფლოდან და წარმატებით ჩავაბარე გამოცდები თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტში. წარჩინებით ვსწავლობდი, ვიყავი აქტიური საზოგადოებრივ ცხოვრებაშიც. ვმღეროდი ინსტიტუტის გუნდში. აქვე გავიცანი ჩემი მომავალი მეუღლე — ნათელა ფულტარაძე, რომელიც ჩემსავით ექიმი-ფსიქიატრია.

პარადოქსურად უფერს, მაგრამ ჩემი რესპონდენტი ფსიქიატრიაში შემთხვევით მოხვდა.

ნეიროქირურგობაზე ვოცნებობდი, მაგრამ არ არსებობს, რომ ცხოვრებაში ყველა სურვილი შეგისრულდეს, თუმცა, ღვთის წყალობით,

მთავარი სურვილი ამხდა — ვიქორნიო ნათელაზე და, მგონი, ერთად კარგი ქართული ოჯახი შევქმენით! ჩვენი უფროსი შვილი — აკაკი, ცნობილი ფსიქიატრი იყო, სრული პროფესორი. საუბედუროდ, ორი წელია, რაც გარდაიცვალა... ქალიშვილი — მარინა — ბიოლოგია, ხოლო უმცროსი — ხათუნა — მხატვარი. გვყავს 6 შვილიშვილი და 4 შვილთაშვილი!

პირადად მე ვერ ვიმარჩიელებ, რა დაკარგა ნეიროქირურგიაში, მაგრამ მსოფლიო ფსიქიატრიაში ნამდვილად იხიარა! აკადემიკოსი შოთა გამყრელიძე ქართულ ფსიქიატრიაში აღიარებულია მაცნობიერებელი და კლინიკური ფსიქოფარმაკოლოგიური მისწრაფებით. მის მიერ შესრულებულია და გამოქვეყნებულია 320(!) მეცნიერული ნაშრომი ქართულ, რუსულ, ინგლისურ, გერმანულ, ჩინურ, პოლონურ და ფრანგულ ენებზე, მათგან — 18 მონოგრაფია და ერთი სახელმძღვანელო. 2011 წელს გამოვიდა ბატონი შოთას უაღრესად საინტერესო ნიჭი „აზარტო-მანია“ XXI საუკუნის ნარკო-მანია“ პროფესორების — აკაკი გამყრელიძისა და ირაკლი გიორგობიანის თანავტორობით.

ვინაიდან ასეთი მასშტაბის პროფესიონალთან მქონდა საუბარი, არაა გასაკვირი, რომ დავესვი ისეთი კითხვები, რომლებიც ალელვებს ჩვენს საზოგადოებას და ხანდახან მის გარკვეულ ფენებს შორის დაპირისპირებასაც იწვევს. საინტერესოა, რას ფიქრობს ამაზე ფსიქიატრი?

ბატონო შოთა, თქვენ ცხოვრების დიდი გზა გაქვთ გავლილი. იყავით მონაწილე კაცობრიობის ისტორიაში ყველაზე სისხლისმღვრელი ომისა, რომელიც ფაშისტების სასტიკი მარცხით დასრულდა. ამ ომის, თუ შეიძლება ასე თქმა, ყველაზე მთავარი ფიგურა იყო იოსებ სტალინი. მანტერესებს და, ვფიქრობ, არა მხოლოდ მე, ამ პიროვნების თქვენეული შეფასება.

მე ახალს არაფერს ვიტყვი. სტალინი, თუ მას არაქონდოდა სრულიად კარგი გონიერება, იყო კაცობრიობის ისტორიაში ყველაზე მასშტაბური პოლიტიკური და სამხედრო ფიგურა და, აქედან გამომდინარე, ჩვენი სტალინის ძირითადი მამათქვენი 1924 წელს ბოლშევიკებმა დახვრიტეს?

ყველა ის ჯალათი, რომლებმაც საქართველოში 1924 წელს სისხლის ტბორები დააყენეს, სიკვდილით დასაჯენ 30-იან წლებში პირადად სტალინის განკარგულებით! ნებისმიერ მოვლენას მე ობიექტური კრიტერიუმით ვუდგებ. დღევანდელი მსოფლიო ირყევა ყოველგვარი წინააღმდეგობებით: ეკონომიკური, რელიგიური და, წარმოიდგინეთ, კლასობრივითაც. ქალსი და განუპიტხაობა ბოგინოვს დედამინაზე და ადამიანს აუცილებლად გაუჩინებდა წესრიგის სურვილი; და, აი, ამ დროს სტალინი წესრიგის და პარამონის სიმბოლოდ იძცევა!

მიუხედავად ასეთი შეფასებისა, მისი ძეგლი, თანაც გორში, დამხვს. ამ შემთხვევაში, რა ქმედებასთან გვაქვს საქმე? — ისეთ პრიმიტიულ ქმედებასთან, რომლის სახელია ბარბაროსობა! — ფაშისტთა თქვენ იცნობთ, რადგან იარაღით ხელში ებრძოდით. საინტერესოა, ფსიქიატრიული კუთხით როგორ შეაფასებთ ფაშისტებს, როგორც მოძღვრებას? — ფაშისტებმა პირველგზა მოინდომეს ადამიანის გენეტიკური სტრუქტურის შეცვლა!

ისინი არც დროს, არც ენერჯიას და არც თანხებს არ იშურებდნენ, ადამიანთა მასობრივი გაიდოტების საშუალებების შექმნისთვის. განსაკუთრებულ საშიშროებას წარმოადგენდა ამ იარაღის ქიმიური საშუალებები, რადგან ისინი პირდაპირ აზიანებს ადამიანის ფსიქიკას და ანადგურებს მის ნერვულ სისტემას.

კაცობრიობის რომელი ნაწილის გაიდოტებას ცდილობდნენ ფაშისტები და რა იგულისხმებოდა ამ გაიდოტებაში?

გერმანელი ფაშისტები კაცობრიობას ბატონებდნენ და მონებდნენ ყოფდნენ. ბატონებში ისინი, რა თქმა უნდა, თვლიდნენ მარტო გერმანულ რასას, ხოლო მონებში — ყველა დანარჩენს. მთავარი და საინტერესო აქ იყო ის, რომ მონები ბედნიერები უნდა ყოფილიყვნენ თავისი მონობით!

ვერ გავიგე, ბატონო შოთა! როგორ შეიძლება ადამიანი ბედნიერი იყოს მონობაში?

ახლავე აგისხნით. ფაშისტების სქემა ამგვარი იყო: არასრულფასოვანი რასის წარმომადგენელი დაზარალებულს, რის შედეგადაც სრულიად კარგავდა მისი ინტელექტის. ამის გარეშე, მასთან ვერ აღწევდა ვერანაირი გარე ინფორმაცია... ფაშისტებს უნდოდათ, შეეძინათ ბიოროგოტი, რომელიც არაფერზე ფიქრობს, ყოველთვის კმაყოფილია და მრავლდება, ანარქიკოს თავესნაირ ადამიან-როგოტებს... რასაკვირველია, ეს იყო სრული ბოლო, მაგრამ მთელი სირთულე იმასია, რომ ამგვარი სისაძაგლე არ დასამარდა ფაშისტურ გერმანიასთან ერთად!..

ბატონო შოთა, მომდევნო კითხვა საკმაოდ სახიფათოა და შეგეძლიათ პასუხი არ გამცეთ... — ახალგაზრდავ! მე ერთ-ერთი იმთავანი ვარ, ვინც მოსკოვის მისადგომებთან იგერიებდა „ესესის“ დივიზიის შეტევებს! შეგეძლიათ დამისვით ეს კითხვა და გიპასუხებთ!

როგორც ფსიქიატრი, როგორ შეაფასებთ სააკაშვილის ფსიქიკურ მდგომარეობას? — მე, როგორც ფსიქიატრი, მთელი პასუხისმგებლობით ვაცხადებ: საქართველოს პრეზიდენტი, მისი აღმატებულება მიხედვით, სააკაშვილი, ფსიქიკურად სრულიად ჯანმრთელია!

ბოდიში, რას გულისხმობთ „ადამიანის ფსიქიკურ ჯანმრთელობაში“? — ვგულისხმობ, რომ ფსიქიკურად ჯანმრთელი ადამიანი სრულად აცნობიერებს თავის ნებისმიერ ქმედებას და მათზე პასუხისმგებელია! მე კატაბორიკულად ვენდობა აღმავალი მონოციკლის იმ ნაწილს, ვინც სპაქუ-ლირებს, თანაც უნიჭოდ, პრეზიდენტის ფსიქიკური მდგომარეობის, რითაც უნდა იმეორებოდა, რითაც უნდა იმეორებოდა სააკაშვილის სპაქუ-ლირების პრესტიჟს! აი, თქვენ რას იფიქრებთ იმ ოჯახზე, სადაც მისი ნევრები ოჯახის უფროსს თვლიან პედერასტად და ამ თავის მონაზრებას სამეზობლოში ავრცელებენ!.. სირცხვილია!

გამოგიტყდებით, ასეთი პასუხი მე ხელს არ მაძლევს, მაგრამ ვერძინო, რომ ამ ადამიანს ფსიქიატრიაში ვერ ვეპაქვები, რადგან ჩემ წინაშეა ამ დარგის არა რიგითი სპეციალისტი, არამედ ადამიანი, რომლის ბიოგრაფია, ოქსფორდის უნივერსიტეტის წარდგინებით, შეტანილია XXI საუკუნის გამოჩენილი ინტელექტუალების საპატიო ნიშნში და რომელიც დაჯილდოებულია შესაბამისი ვერცხლის მედლით.

რას შეეხება შიშს, — აგრძელებს ბატონი შოთა, დედამინაზე არ არსებობს კალა, რომელსაც შეუძლია დააშინოს ადამიანი. თავად ადამიანი აშინებს საკუთარ თავს და, რაც უნდა უცნაურად უღერდეს, გაუაზრებლად მოსწონს თავისი ასეთი მდგომარეობა...

დღეს, დიდი სამამულო ომის ვეტერანი, ქალაქ ჭიათურის საპატიო მოქალაქე, „ღირსებისა“ და „ბრწყინვალეების“ ორდენების კავალერი, აკადემიკოსი შოთა გამყრელიძე კვლავ ხალხის სამსახურშია! ჩვენს ნევროზულ დროში იგი მთელ თავის უმდიდრეს გამოცდილებას იყენებს ადამიანის ფსიქიკის გადასარჩენად, რაც, დამეთანხმებით, ფასდაუდებელია!

ბიორაპი კორაქაია

სოხუმის ფსიქიატრიული საავადმყოფოს მთავარი ექიმი — შოთა გამყრელიძე, თანამშრომლებთან და შვილებთან — აკაკისთან ერთად

აკადემიკოსი შოთა გამყრელიძე ქართულ ფსიქიატრიაში აღიარებულია მსოფლიო და კლინიკური ფსიქოფარმაკოლოგიაში მიმართულების მესამე რაუნდში. მის მიერ შესრულებულია და გამოქვეყნებულია 320(!) მეცნიერული ნაშრომი ქართულ, რუსულ, ინგლისურ, გერმანულ, ჩინურ, პოლონურ და ფრანგულ ენებზე, მათ შორის — 18 მონოგრაფია და ერთი სახელმძღვანელო

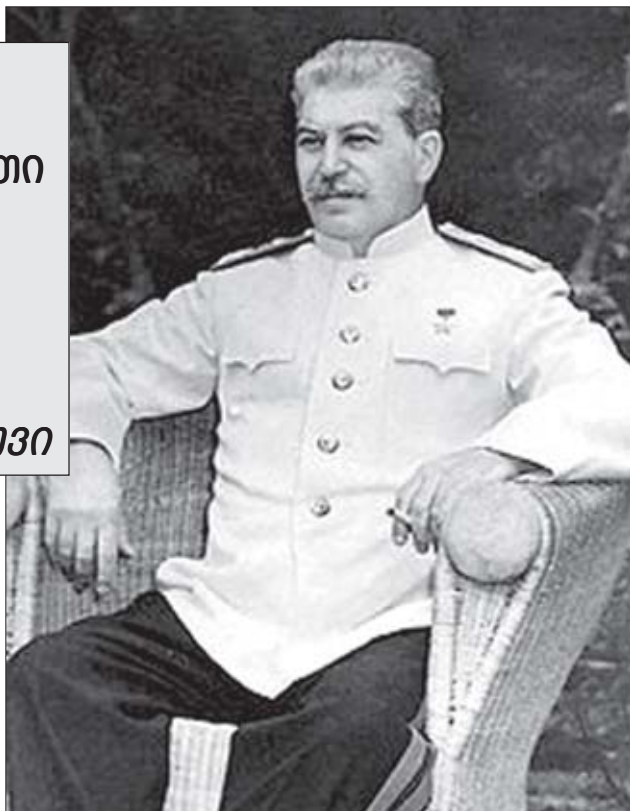
იური შველიძე

მსოფლიო პოლიტიკის ისტორიაში არ არსებობს პიროვნება, რომელიც სტალინს შეედრებოდა ლიდერის ჩვევებით, ერუდიციით, სამხედრო ოპერაციების დაგეგმვის ნიჭით, პოლიტიკური და ეკონომიკური სიტუაციის განვითარების ორი ნაბიჯით ადრე ხედვის უნარით!

«სსრვნა და დიდება ნარეუგულია!»

„ალბათ, სტალინის გარდა, ვერც ერთი სხვა ადამიანი ვერ გააკეთებდა იმას, რასაც ჩვენ იმ დროს იმდენად დაუნდობლობით, მოქნილობით ან მიზანსწრაფობით, რასაც ასეთი არაადამიანური მასშტაბების ომის წარმატებით წარმართვა მოითხოვდა...“

სერ პიტერ უსტინოვი

ამ დღეებში გამარჯვებისა და დიდი სამამულო ომის 67 წლისთავის მოახლოებისას, მთელ მსოფლიოში გავრცელდა ამბავი, რომ საქართველოში, ქალაქ გორში, იოსებ ბესარიონის ძე სტალინის მუზეუმის სტალინიზმის მუზეუმად გადაკეთებას აპირებენ. ჭეშმარიტად „ისტორიული გადარჩევილებია“ იმ პიროვნების უკვდავსაყოფად, რომელიც მსოფლიო ისტორიის ანალებში სამუდამოდაა ჩანერილი!

1941-1945 წლების სამამულო ომში დიდი გამარჯვების დაკნინება, პრაქტიკულად, იმით დაიწყო, რომ სტალინი, რომელმაც ბევრი რამ გააკეთა ამ გამარჯვებისთვის, თავისი სამშობლოსა და კაცობრიობისთვის, მონდომეს ურჩხულად, საფრთხობელად ექცა და ადამიანთა ბევრი თაობისთვის. სტალინის კრიტიკამ გაუხსნა გზა მმართველი პარტიის კრიტიკას, საბჭოთა კავშირის მიღწევებისა და სამამულო ომში გამარჯვების დაკნინებას.

სტალინის, როგორც უმაღლესი მთავარსარდალის, კრიტიკით იწყება გზა სამამულო ომის ტრადიციური კრიტიკისკენ. ამ გზის მიმდევრები სულ უფრო შორს მიდიოდნენ, რითაც სულ უფრო მეტად უარს ამბობდნენ უდიდეს სახალხო გმირობას.

მით უფრო სამწუხაროა, რომ ი. ბ. სტალინის სახელთან დაკავშირებულ ყველა ტიტანური მიღწევის საწინააღმდეგო პროპაგანდაში ახლა გარედან დავალებით მოქმედი ვაი-პოლიტიკოსები ჩაერთნენ, რომლებსაც თავი „ახალი მესიები“ ჰგონიან, რომელთაც „სინათლის სხივი“ მოაქვთ „გაუნათლებელი ქართველი ერისთვის“.

უპირაინა შესხენება, რომ ხელისუფლებაში ი. ბ. სტალინის ყოფნისას საქართველოს სსრ განვითარებული მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის მქონე რესპუბლიკა იყო. ჩვენ ვამაყობდით ჩვენი სამეცნიერო კადრებით, კულტურით, იმ მსხვილმასშტაბიანი წარმატებებით, რომლებ-

საც რესპუბლიკამ იმ წლებში მიაღწია. რას იზამ, დრო დაუნდობლად მიიღებს და ყველაფერი, უეჭველად, საკუთარ ადგილს დაიბრუნებს! ნიშანდობლივია, ი. ბ. სტალინის ნათქვამი თანამოსაუბრესთან, როცა მან წინასწარ მეტყველურად განაცხადა: „ჩვენი პარტიისა და ხალხის ბევრ საქმეს დაამახინჯებენ და გალანძღვენ, უპირველეს ყოვლისა, საზღვარგარეთ და ჩვენს ქვეყანაშიც კი. სიონიზმი, რომელიც მსოფლიო ბატონობისკენ ისწრაფვის, სასტიკად იძიებს შურს ჩვენი წარმატებებისა და მიღწევების გამო. იგი ჯერ კიდევ ისე უყურებს რუსეთს, როგორც ბარბაროსების ქვეყანას, როგორც სანედლეულე დანამატს“.

ეს სიტყვები 1934 წლის ნოემბერში ითქვა და რამდენად აქტუალურია ისინი დღეს! იმავე წელს ამერიკულმა ჟურნალმა Time-მა ი. ბ. სტალინი წლის ადამიანად დაასახელა! მას ისეთი ამერიკელი ჟურნალისტიები ართმევდნენ ინტერვიუს, როგორებიც იყვნენ — უოლტერ დიურანტი, იუჯინ ლაიონე, როი უილსონ ჰოვარდი. ხანგრძლივი და სერიოზული საუბრები ჰქონდათ სტალინთან მწერალ-

სტალინი სსრკ-ს ადამიანი და გიგანტია, სოლო დასავლეთის ყველა მოღვაწე — პიგმეი

ჯორჯ ბერნარდ შოუ

ემილ ლუდვიგს და პროფესორ ჯერომ დევისს, დრამატურგ ჯორჯ ბერნარდ შოუს, რომელმაც აღნიშნა, რომ სტალინი სსრკ-ს ადამიანი და გიგანტია, სოლო დასავლეთის ყველა მოღვაწე — პიგმეი. საბჭოთა რუსეთმა, თავისი სამართლიანი საგარეო პოლიტიკის გამო ნამდვილად დაიმსახურა მსოფლიოში გარკვეული პატივისცემა. იგი ავსტრიის, ჩინეთის, ესპანეთის, უნგრეთის სახალხო ხელი-სუფლებებს რეაქციონერების თავდასხმებისგან იცავდა. შემაუფოთებელი და ძმომე დრო იყო, ჰაერშიც ომის სუნი ტრიალებდა. როდესაც სტალინმა რუსეთს ძლიერი სამრეწველო, ანუ სამხედრო ზესახელმწიფოდ ქვეყნისკენ მოუწოდა,

თან დასძინა: „ძველი რუსეთის ისტორია იმაში მდგომარეობს, რომ მას ყოველთვის ურტყამდნენ ჩამორჩენილობის გამო. ურტყამდნენ მონღოლი ხანები, თურქი ბეგები, შვედი ფეოდალები. ყველა ურტყამდა სამხედრო, კულტურული, სახელმწიფოებრივი, სამრეწველო, სოფლის მეურნეობის ჩამორჩენილობის გამო. აი, რატომ აღარ შეიძლება ჩამორჩენა“.

აღფრთხილებას რუსეთის ლიდერის მიმართ! უ. ჩარჩილი: „რუსეთისთვის დიდი ბედნიერება იყო, რომ უმძიმესი გამოცდის წლებში ქვეყანას სათავეში გენოზი და მტკიცე მხედართმთავარი — სტალინი ჩაუდგა. იგი ყველაზე გამოჩენილი პიროვნება იყო, რომელიც იმპონირებდა ჩვენს ცვალებად და სასტიკ დროში, რომელშიც გადიოდა მისი ცხოვრება, სტალინი საუცხოო ენერჯისა და უდრეკი ნებისყოფის ადამიანია, რომელიც საუბარში ხისტი, სასტიკი და დაუნდობელი იყო“.

ი. იანი: „სტალინმა თავიდანვე დატოვა ჩემზე შთაბეჭდილება თავისი ნიჭით და ჩემი აზრი არ შეცვლილა. მისი პიროვნება თავად მტყვევლებდა საკუთარ თავზე და მისი შეფასება გაზვიადებას არ საჭიროებდა. მას კარგი გუნდობრივი მანერები ახასიათებდა, რომლებიც ახასიათებდა, მარტო ჩანს, მარტო ლი წარმომავლობისა“.

მე ყოველთვის ვხედავდი მასში საინტერესო, ოდნავ პირქუშ და მკაცრ თანამოსაუბრეს, რასაც განსახილველი საკითხები განაპირობებდა. მე არ ვიცნობ სხვა ადამიანს, რომელიც ასე ფლობდა თავს

თათბირისას. სტალინი კარგად იყო ინფორმირებული ყველა იმ საკითხზე, რომლებიც მას ეხებოდა, წინდახედული და ოპერატიული იყო... ყოველივე ამის უკან უდავოდ ძალა იდგა“.

ა. ჰარმანი: „ღრმა ცოდნა, დეტალების წვდომის ფანტასტიკური უნარი, გონების სისხარტე და ადამიანის ხასიათის გასაოცრად დახვეწილი გაგება... მე აღმოვაჩინე, რომ იგი რუხველზე და ჩერჩილზე უკეთაა ინფორმირებული და გარკვეულწილად ყველაზე ეფექტიანია სამხედრო ლიდერებიდან“.

სტალინის გარდაცვალების მეორე დღეს, 1953 წლის 6 მარტს, გენერალმა დი გოლმამ ფრანგულ რადიოს ინტერვიუ მისცა და განაცხადა: „სტალინის კოლოსალური ავტორიტეტი ჰქონდა, და არა მხოლოდ რუსეთში. მას შეეძლო მტრების „მოთვინიერება“, არ ვარდებოდა პანიკაში წაგებისას და არ ტკებოდა გამარჯვებებით. გამარჯვებები კი მეტი ჰქონდა, ვიდრე მარცხი. სტალინური რუსეთი — ეს ის ძველი რუსეთი აღარაა, რომელიც მონარქიასთან ერთად მოკვდა, მაგრამ სტალინური სახელმწიფო სტალინის ლირსეული მემკვიდრეების გარეშე განწირულია“.

საფრანგეთის პრეზიდენტი დე გოლი მოსკოვს ოფიციალური ვიზიტით 1966 წლის ზაფხულში ეწვია და ი. ბ. სტალინის საფლავი გვირგვინით შეამკო.

მალალი, სწორი და უდრეკი გენერალი, ნითელ მოედანზე სტალინის საფლავთან მხედრული საღმთო იდგა!

უცხოელი პოლიტიკური მოღვაწეების ზემოთმოტანილი გამოხატულებები ნათლად აღწერს და გვიჩვენებს სტალინს, როგორც მეოცე საუკუნის უდიდეს ლიდერსა და პოლიტიკურ მოღვაწეს, არაორდინალურ პიროვნებას, მითუ-მეტეს, რომ ამ სამმა პოლიტიკოსმა არისტოკრატიული ოჯახებიდან, რომელთაც ანაც ერთი მსხვილი სარკინიგზო მაგნატის შვილი იყო, შესაბამისი კასტური განათლებისა და მენტალიტეტის მქონე ადამიანებმა, კომუნისტების მიმართ თავისი შეუმწყნარებლობით შესაბამის ავტორიტეტსა და დიდებას მიაღწიეს. არაფერია დასამატებელი, არა?!

ი. ბ. სტალინის სიდიადე იმას, რომ იგი, როგორც ჩანს, პირველია დედამიწაზე მცხოვრებ ადამიანთაგან, რომელმაც საკუთარ თავზე აიღო ალტარნატიული ისტორიის რეალისტური ისტორიის პასუხისმგებლობა. თანაც რეალიზება ისეთი სახით მოახდინა, რომ ამ რეალიზაციის შედეგად საბჭოთა კავშირმა გაანადგურა კაცობრიობის ყველაზე საშიში მტერი. მან ყველა დროის უდიდესი გამარჯვება მოიპოვა. და, აი ამ გრანდიოზული მიღწევების, გრანდიოზული ამოცანების, ერთდროულად ტრაგიკულის და კოსმიურის შეგრძობამ აქცია სტალინი ბელადად.

როგორც არ უნდა მოვიქცეთ, არაკეთილმოსურნე და ისტორიის გამყალებელი ბევრია, ხოლო სტალინი ერთი და ჯერჯერობით მისი ტოლი ახალ ისტორიაში არ არის და, ალბათ, არც იქნება!

იური შველიძე

სტალინის სიდიადე ისაა, რომ იგი, როგორც ჩანს, პირველია დედამიწაზე მცხოვრებ ადამიანთაგან, რომელმაც საკუთარ თავზე აიღო ალტარნატიული ისტორიის რეალისტური ისტორიის პასუხისმგებლობა

საზოგადოება უნდა შეიშალოს ინფორმაციის სკაპტიკური შებენიანი სისტემა, რომ მოახდინოს სერიოზული ინფორმაციის კლასიფიკაცია და აკავშირებულ პრობლემებს. მიზანმიმართული მარტივი წესი: თუკი თქვენ ხედავთ, რომ რომელიმე მიმომხილველი ან პოლიტიკოსი აქვს რომელიმე დიქტატურას, ალტერნატივას ან კორუპციას, ყველაზე კარგია, იფიქროთ, რომ მას იყენებენ, ვიდრე საპირისპიროს არ დაამტკიცებთ.

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

პრიდეთ პიარის ოსტატებს

მთელი მსოფლიოს დესპოტები, უნგრეთიდან და ყაზახეთიდან დაწყებული, ბრიტანელებში პიარის შავი ხელოვნების ოსტატებს ხედავენ.

გასულ კვირაში, ლონდონში უნგრეთის შემავალი მემარჯვენე მთავრობის პრეს-სამსახურის თანამშრომლები მოძრაობდნენ. არავინ იმ ადამიანთაგან, ვინც მათ ხვდებოდა, არ იცოდა, რა ექნა — ბრაზისგან ეყვირა თუ ეცინა. პიარსააგენტო Project Associates-მა უსურნალობდა, მთავრობა და საქველმოქმედო ორგანიზაციები გააფრთხილა, რომ ესმინათ ვინმე ზოლტან ბლოგისთვის, რომელიც სოციალური ინტეგრაციის საქმეთა მინისტრის კეთილშობილურ ტიტულს ატარებს. ბლოგის თქმით, მას სურს, გააგებინოს მსოფლიოს ის, თუ როგორ გეგმავს უნგრეთი „ინიციატივების გაფართოებას“ ჯანდაცვისა და თემთა სფეროში“ საკუთარი ბოშებისთვის და მათთვის „პოლიტიკური წარმომადგენლობითობის“ გარანტიის შექმნას.

როგა არ არის ერთადერთი, რომელიც ფიქრობს, რომ შუაშია ბრიტანული ტალანტების გამოყენება საკუთარი იმიჯის გამოსასწორებლად. პუტინის რუსეთი და ყაზახეთის დიქტატურა PORTLAND COMMUNICATIONS-ის მომსახურებით სარგებლობდნენ. ეს კომპანია ორგანიზაციები გააფრთხილა თანაშემწე — ტიმ ალანმა შეამჩნა.

მათ მიერ ნაწინასწარმეტყველები მომავალი არც თუ დამაიმედებელია. რაც უფრო ანგრევს ინტერნეტი მედიის ბიზნესს, მით უფრო რთული ხდება უცხოელი კორუპციონდენტების დაფინანსება ისეთი ტიპის ქვეყნებში, როგორცაა უნგრეთი, რუსეთი და ყაზახეთი.

Index on Censorship-ი. — „თუკი რეჟიმი დაემხობა, დიქტატორებს სანერვიულო არაფერი აქვთ. დიდი ალბათობით, ისინი თანამდებობებს შეინარჩუნებენ, მაგრამ პიარის მუშაკებმა იციან, რომ თუკი ისინი შედეგს არ დადებენ, კონტრაქტს დაკარგავენ“.

ბრიტანეთი, რომელიც უიოლენს მათ ცხოვრებას, ამერიკელებს არ ბაძავს და არ იღებს კანონს უცხოელი აგენტების რეგისტრაციის შესახებ, რაც აიძულებს უცხოური სახელმწიფოების მთავრობებს, საჯარო გახადონ თავიანთი პროპაგანდისტების ვინაობა და მათი პირობები. პროპაგანდაში, ისევე, როგორც ბევრ სხვა რაღაცაში, ფულს უზარმაზარი მნიშვნელობა აქვს. აზერბაიჯანს, რომელიც აზიის ერთ-ერთი ყველაზე კორუფციული სახელმწიფოა, ძალიან ღირებულ ინვესტიციად მიიჩნია 3500 ფუნტი სტერლინგის დახარჯვა ბრიტანული პოლიტიკოსების უძვირფასეს სასტუმროებში განთავსებაზე. არც ერთ უფლებადამცველ ორგანიზაციას ამასთან მიხედვით უფიქროს კი არ აქვს. ხოლო როდესაც უფრო შეძლებულმა ქვეყნების საბჭომ, რომელიც შეეცადა აზერბაიჯანში ერთი გერმანელი პოლიტიკოსის გაგზავნას, რომელმაც თითო-ერთი შეისწავლა ის, თუ როგორ ეპყრობოდნენ ქვეყანაში პოლიტიკატივებს, აღმოაჩინა, რომ ეს კაცი ვერ გაჩერდებოდა ვერც ერთ სასტუმროში, რადგან აზერბაიჯანის ხელი-სუფლებამ ამ ადამიანის ქვეყანაში შეშვებაზე უარი თქვა.

ინტერნეტის ეპოქაში მსგავსი პიარსააგენტო უნაყოფო და სასაცილოც კია. ნებისმიერ მსურველს შუაშია იმის გარკვევა, რომ უნგრეთში მემარჯვენე პოლიტიკოსების გამოცხადება 1930-1940-იანი წლების ფაშისტური მოძრაობების დამახასიათებელი სიძულვილი ატარებდა. არ მსურს იმის თქმა, რომ ვიქტორ ორბანის მთავრობა — თანამედროვე რკინის გვარდია, მაგრამ არც ერთი წუთით არ მებარება ეჭვი იმაში, რომ მოვა დრო და ისტორიკოსები იმის ანალიზს, თუ როგორ გაულო კარი ფინანსურმა კრიზისმა ევროპულ ექსტრემიზმს, უნგრეთიდან დაიწყებენ და დაიწყო, რომ ანტისემიტური, თავისუფალ პრესაზე თავდასხმების და, პირველ რიგში, ბოშების დევნა ამ ქვეყანაში ისე დაბრუნდა, თითქოს იქ არც არაფერი შეცვლილა და ვერავინ ვერაფერი ისწავლა. უკიდურესად მემარჯვენე დაჯგუფებები რომებს სახელგანთქნიან, თავს ესხმიან და ზოგჯერ კლავენ კიდეც.

გამომწვევად და ლიბაროსის ახალ ეპოქაში (Public Relations Consultants Association) მიიხრეს, რომ, მათი შეფასებით, ბრიტანეთში მუშაობს დაახლოებით 60 ათასი პრეს-ოფისი. საგაზეთო ასოციაცია (Newspaper Society) იუნჯება, რომ ადგილობრივ და რეგიონულ გაზეთებში მუშაობს 10 ათასი ადამიანი. კვლევა, რომელიც ორგანიზაციამ „ქალები ჟურნალისტებისთვის“ (Women in Journalism) ჩატარა და რომლის შედეგებიც შარშან ფლიტ-სტრიტისა და რეპორტიორების რაოდენობა სულ 3800 ადამიანია.

საზოგადოებასთან ურთიერთობის კონსულტანტთა ასოციაციაში (Public Relations Consultants Association) მიიხრეს, რომ, მათი შეფასებით, ბრიტანეთში მუშაობს დაახლოებით 60 ათასი პრეს-ოფისი. საგაზეთო ასოციაცია (Newspaper Society) იუნჯება, რომ ადგილობრივ და რეგიონულ გაზეთებში მუშაობს 10 ათასი ადამიანი. კვლევა, რომელიც ორგანიზაციამ „ქალები ჟურნალისტებისთვის“ (Women in Journalism) ჩატარა და რომლის შედეგებიც შარშან ფლიტ-სტრიტისა და რეპორტიორების რაოდენობა სულ 3800 ადამიანია.

საზოგადოებასთან ურთიერთობის კონსულტანტთა ასოციაციაში (Public Relations Consultants Association) მიიხრეს, რომ, მათი შეფასებით, ბრიტანეთში მუშაობს დაახლოებით 60 ათასი პრეს-ოფისი. საგაზეთო ასოციაცია (Newspaper Society) იუნჯება, რომ ადგილობრივ და რეგიონულ გაზეთებში მუშაობს 10 ათასი ადამიანი. კვლევა, რომელიც ორგანიზაციამ „ქალები ჟურნალისტებისთვის“ (Women in Journalism) ჩატარა და რომლის შედეგებიც შარშან ფლიტ-სტრიტისა და რეპორტიორების რაოდენობა სულ 3800 ადამიანია.

არსებობს მოსაზრება, რომ ახალი ამბების ძველ რედაქციებს ცვლის ინფორმაციის ახალი წყაროები ინტერნეტში. ისეთები, როგორცაა ბლოგები: „სტრეტი“, ელექტრონული ინტერნეტგამომცემები, მაგრამ ის, რასაც ეს საიტები წერენ — არაფერია, გარდა ნემსის ჩხვლეტისა, რომელიც ვერც კი შეედრება იმ ხელკეტის ძლიერ დარტყმებს, როგორცაა წარმოდგენილი და რეგიონულ გაზეთებში მუშაობს 10 ათასი ადამიანი. კვლევა, რომელიც ორგანიზაციამ „ქალები ჟურნალისტებისთვის“ (Women in Journalism) ჩატარა და რომლის შედეგებიც შარშან ფლიტ-სტრიტისა და რეპორტიორების რაოდენობა სულ 3800 ადამიანია.

პასუხი უარყოფს იმ წარმოდგენას, თითქოს ინტერნეტი არის გარანტია იმისა, რომ ჩადენილზე პასუხს აგებ, მაგრამ ამის მხოლოდ ქსელის ერთ-ერთი ნაწილი უტოპისტებს ეს სჯერათ. გორდონ ბრაუნი და პილარი კლინტონი, რომლებსაც გააფრთხილეს და იდეალიზმი ბევრად უფრო ადრე დაკარგეს (თუკი გააჩნდათ Microsoft-ი, ვიდრე კომპანია Microsoft-ისთვის პირველ საოპერაციო სისტემას გამოიგონებდა, ძალიან ხმაბლად და აქტიურად ამატოვებდნენ იმას, რომ დიქტატორები ვერ გაუძლებენ კონსერვაციის ისეთ სამყაროში, რომელშიც ეკონომიკური წარმატება თავისუფალი საინფორმაციო ნაკადზეა დამოკიდებული. მაშინ, როდესაც გაზეთების რედაქციებში ხარ და ლამის უშუალოდ აკვირდები იმას, თუ როგორ მიედინება იქიდან ფული, ხვდები, რომ

საქმეს ვერც ფართო მასშტაბით უშედეგო უშედეგის. რუპერტ მერდოკთან შეთანხმების ფარგლებში კონსერვატორებმა მკვეთრად შეამცირეს BBC-ს ბიუჯეტი. არსის მენეჯერებმა კი არა სახელმწიფო სამსახურით მიიჩიებულ პრივილეგიები, არამედ ხარისხიანი ჟურნალისტთა შეამცირა. ამ ციფრებში ხარვეზების პოვნაც შეუძლებელია, მაგრამ ისეთის, როგორცაა ენ. „ფრილანსერების“ დაფინანსების ბედი, რომლებიც გა-

საქმეს ვერც ფართო მასშტაბით უშედეგო უშედეგის. რუპერტ მერდოკთან შეთანხმების ფარგლებში კონსერვატორებმა მკვეთრად შეამცირეს BBC-ს ბიუჯეტი. არსის მენეჯერებმა კი არა სახელმწიფო სამსახურით მიიჩიებულ პრივილეგიები, არამედ ხარისხიანი ჟურნალისტთა შეამცირა. ამ ციფრებში ხარვეზების პოვნაც შეუძლებელია, მაგრამ ისეთის, როგორცაა ენ. „ფრილანსერების“ დაფინანსების ბედი, რომლებიც გა-

საქმეს ვერც ფართო მასშტაბით უშედეგო უშედეგის. რუპერტ მერდოკთან შეთანხმების ფარგლებში კონსერვატორებმა მკვეთრად შეამცირეს BBC-ს ბიუჯეტი. არსის მენეჯერებმა კი არა სახელმწიფო სამსახურით მიიჩიებულ პრივილეგიები, არამედ ხარისხიანი ჟურნალისტთა შეამცირა. ამ ციფრებში ხარვეზების პოვნაც შეუძლებელია, მაგრამ ისეთის, როგორცაა ენ. „ფრილანსერების“ დაფინანსების ბედი, რომლებიც გა-

საზოგადოებამ უნდა შეიმუშაოს ინფორმაციის სკეპტიკური შეგროვების სისტემა, რომ მოაგვაროს სერიოზული ინფორმაციის კლემბასთან დაკავშირებული პრობლემები. მე შევქმნე მარტივი წესი: თუკი თქვენ ხედავთ, რომ რომელიმე მიმომხილველი ან პოლიტიკოსი აქვს რომელიმე დიქტატურას, ალტერნატივას ან კორუპციას, ყველაზე კარგია, იფიქროთ, რომ მას იყენებენ, ვიდრე საპირისპიროს არ დაამტკიცებთ.

10 მაისს, როდესაც ბლოგი ბრიტანეთში ჩამოვა, ქვეყანას გამოცდა ელის. თუკი თქვენ გაიტებთ, თავიანთ სამუშაოს ასრულებენ და სიმართლე საინტარულ კორდონში ჰყავთ მოქცეული. „პიარ კომპანიები გაცილებით აქტიურად იცავენ თავიანთ კლიენტებს, ვიდრე დიპლომატები საკუთარი ქვეყნების ინტერესებს“, — ამბობს მაიკლ ჰარისი ჟურნალიდან THE GUARDIAN

რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო რუსეთში აშშ-ის ელჩის — მაიკლ მაკფოლის იმ განცხადებას ეხმაურება, რომლის თანახმადაც, სერგეი მენდისკის საქმის კონტექსტში მყოფ ოფიციალურ პირებს აშშ-ში შესვლა ეკრძალებათ.

რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრო რუსეთში აშშ-ის ელჩის — მაიკლ მაკფოლის იმ განცხადებას ეხმაურება, რომლის თანახმადაც, სერგეი მენდისკის საქმის კონტექსტში მყოფ ოფიციალურ პირებს აშშ-ში შესვლა ეკრძალებათ. ამის შესახებ რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე აღნიშნული. რუსეთის საგარეო უწყების ოფიციალური წარმომადგენლის — ალექსანდრ ლუკაშევიჩის განცხადებით, რუსეთი ქვეყნის შიდა საქმეებში აშშ-ის ჩარევის მცდელობებს უპასუხოდ არ დატოვებს. „საკითხის მსგავსად დაყენებას მიუღებლად მივიჩნევთ და ვთვით, რომ იგი არა მხოლოდ რუსეთ-ამერიკის ურთიერთობებს აზარალებს, არამედ უდანაშაულო პრეზუმციის საყოველთაოდ მიღებულ პრინციპებს არღვევს. ჩვენ არაერთხელ გამოვედით გაფრთხილებით, რომ ქვეყნის შიდა საქმეებში ჩარევის მცდელობა უპასუხოდ არ დარჩებოდა“, — აღნიშნა ლუკაშევიჩმა.

«ფეისბუქის» აქტივობა ბირჟაზე გაიზარდა

18 მაისს მსოფლიოს უმსხვილესი სოციალური ქსელი Facebook NASDAQ ბირჟაზე საკუთარ აქციებს გაიტანს. უცხოური მედიის ცნობით, აქციების საჯარო განთავსება ისტორიაში ერთ-ერთი მსხვილი და სხვა ინტერნეტკომპანიებისათვის ბევრი რამით განმსაზღვრელი იქნება. ექსპერტების შეფასებით, ეს ტრანზაქცია „ფეისბუქს“ 5 მილიარდი დოლარის მიზიდვის საშუალებას მისცემს. თავად კომპანია კი 100 მილიარდ დოლარად არის შეფასებული. აღნიშნული სოციალური ქსელი უკვე 900 მილიონ მომხმარებელს აერთიანებს. ის 2004 წელს მარც კუკერბერგმა დააფუძნა.

გადლოზა ბოიკოტისთვის

უკრაინის ყოფილი პრემიერ-მინისტრი იულია ტიმოშენკო მსოფლიო ლიდერებს და საერთაშორისო ორგანიზაციებს მხარდაჭერისათვის მადლობას უხდის. ამის შესახებ იულია ტიმოშენკოს ქალიშვილი ევგენია ტიმოშენკო განაცხადა. შეგახსენებთ, რომ რამდენიმე ევროპულმა მაღალი თანამდებობის პირმა უკრაინაში ჩასვლაზე უარი განაცხადა და „ევრო-2012“-ს, რომელიც უკრაინაში ივლისში უნდა გაიმართოს, ბოიკოტი გამოუცხადა. მათი ბოიკოტის მიზეზი უკრაინის ხელისუფლების იულია ტიმოშენკოსადმი დამოკიდებულება გახდა.

მაკკინი კლავ პუტინს გადასვდა

ლიტვაში ვიზიტით მყოფი ამერიკელი სენატორი ჯონ მაკკინი რუსეთის პირველ პირ ვლადიმერ პუტინს კალინინგრადში სამხედრო ბაზის მოზღვიანების გამო აკრიტიკებს. რესპუბლიკელი სენატორის აზრით, რუსეთის ეს გადაწყვეტილება „პუტინის პარანოიული პოლიტიკის ნაწილია. რუსეთში ამბობენ, რომ კალინინგრადის სისტემა აშშ-ის ანტისარაკეტო სისტემაზე რუსეთის მიერ გაცემული პასუხია. მათ უნდა გაიგონ, რომ ჩვენი ანტისარაკეტო თავდაცვის სისტემა საფრთხეს არავის უქმნის“, — განაცხადა მაკკინმა.

პროკურორმა ფრანსუა მოლენმა პრესკონფერენციაზე განაცხადა, რომ ამ რადიკალური დაჯგუფების წევრები ჯიჰადის დაწყებას აპირებდნენ, პარიზის ირგვლივ მდებარე პარკებსა და ტყეებში კი სამხედრო მომზადებას გადიოდნენ. დაჯგუფება სიძულვილისა და ძალადობის პრინციპებს ემდებოდა. მათ სავსებით განთავსებული საფრანგეთში ისლამური ხალიფატისა და შარიატის სასამართლოს დაფუძნების მოწოდებები. გარდა ამისა, ფრანგი მუსლიმანები, ამ მოწოდებების თანახმად, უნდა გაერთიანებულიყვნენ და მომზადებულიყვნენ სამოქალაქო ომისთვის. ეს ფუჭი ლაქლაქი არ იყო — პოლიციამ პარიზის შემოგარენსა და კიდევ არაერთ ქალაქში იარაღის საგამაფრთხილები, ექსტრემისტული ლიტერატურა და კომპიუტერული აღჭურვილობა აღმოაჩინა.

ჯიჰადი — ევროპის გულში, ანუ პოლიტკორექტულობისა და გულტიკულტურიზმის სასიფათო შედეგი

3 აპრილს ლონდონში გაიმართა სასამართლოს მორიგი სხდომა რადიკალი ისლამისტის, „მოძღვარ“ აბუ კატადის იორდანიაში ექსტრადიციის საკითხზე. შეგახსენებთ, რომ აბუ კატადა, რომელსაც „ევროპაში უსამა ბენ ლადენის მარჯვენა ხელის“ რანგში ფართოდ იცნობდნენ, ბრიტანეთის სამართალდამცავმა ორგანოებმა 17 აპრილს დააკავეს. ლონდონის სასამართლომ გამოაცხადა, რომ აპირებდა, დაუყოვნებლივ განეხილა ტერორისტის საქმე და იორდანიაში გაეგზავნა.

აბუ კატადა

გამოძიების მსვლელობისას დადგინდა, რომ იორდანიაში ტერაქტების მოწყობის გამო დაუსწრებლად დამნაშავედ გამოცხადებული კატადა დიდ ბრიტანეთში 1993 წელს ყალბი დოკუმენტებით ჩავიდა. დაპორტაციისთვის საფუძველი საკმარისზე მეტია, მაგრამ 20 აპრილს საქმეში ჩართული სასამართლო, რომელშიც ტერორისტის ადვოკატებმა შეიტანეს აპელაცია. ასე დაიწყო სასამართლო აბდაუბდა იმასთან დაკავშირებით, თუ სად უნდა განხილულიყო კატადას საქმე — ლონდონში თუ სტრასბურგში.

ში. გარდა ამისა, ხელისუფლებისთვის ცნობილი იყო, რომ 2010 წლის ნოემბერში და 2011 წლის აგვისტოში იმყოფებოდა ავღანეთსა და პაკისტანში, პაკისტანის ვაზირისტანის პროვინციაში კი „ალ ქაიდას“ ბანაკში გადიოდა წვრთნას. ტელეარხ France 24-ის პროდიუსერმა კრისტოფერ მაურემა ხელისუფლებას პირდაპირ სახალხოდ უკითხა: „თუ მერა განსაკუთრებული მეთვალყურეობის ქვეშ იყო, რამეთუ დაიწყო სასამართლო აბდაუბდა იმასთან დაკავშირებით, თუ სად უნდა განხილულიყო კატადას საქმე — ლონდონში თუ სტრასბურგში.“

მიუხედავად იმისა, რომ გაერთიანებული სამეფოს ხელისუფლებას განსხვავებით, იგი საფრანგულ ნაკრძალზედ ეკონომიკური უზიარებისთვის, კატადა მიიწვი შეიძლება პატივით გამოიყვანოს

ლუზელი მსროლელის ორი მიმდევარი დააკავე, მათ ოთხი ადამიანის მოკვლა მოასწრეს, მაგრამ ეს მხოლოდ წვრილმანია იმ ტერორისტულ ქსელთან შედარებით, რომელიც საფრანგეთის მთელ რიგ ქალაქებს მოიცავდა. 3 აპრილს საფრანგეთის პროკურატურამ ბრალდება წაუყენა ისლამური დაჯგუფება Forsane Aliza-ს („სიამაყის რაინდები“) 19 წევრს, რომლებიც საფრანგეთში ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მოწოდებებს ავრცელებდნენ.

ლაქლაქი არ იყო — პოლიციამ პარიზის შემოგარენსა და კიდევ არაერთ ქალაქში იარაღის საგამაფრთხილები, ექსტრემისტული ლიტერატურა და კომპიუტერული აღჭურვილობა აღმოაჩინა. 13 აპრილს დანიის პროკურატურამ გამოაცხადა კრონპარინცი ფრედერიკის მოკვლის მიზნით ისლამისტა შეთქმულების გახსნის თაობაზე. გაომიძიებელთა მონაცემებით, ოთხი ექსტრემისტი ტერაქტის მოწყობას გეგმავდა გაზეთ Politiken-ის რედაქციაში, სადაც აპირებდა მისვლას სამეფო ოჯახის წევრს.

სამი ექვმიტანილი შედეგით მკვიდრია, მეოთხე — ტუნისის მოქალაქე, რომელიც მუდმივად ცხოვრობდა შვედეთში. საინტერესო დეტალია, რომ ოთხივე ჯერ კიდევ 2010 წელს დააკავეს სხვა „არამართალი“ გაზეთის რედაქციაზე თავდასხმის მზადებისას. ჩხრეკისას პოლიციამ ექვმიტანილების ბინებში უკანონო იარაღი და ასაფეთქებელი ნივთიერებები აღმოაჩინა. მოგვიანებით გამოძიებლებმა განაცხადეს, რომ დიდახანს უთვალთვალდნენ ამ ჯგუფს, მაგრამ მისი წევრების დაპატიმრება მხოლოდ მას შემდეგ

მანამდე კატადა ზუსტად ანალოგიური გზით რამდენიმეჯერ გაუშვეს ინგლისური ევროპულმა სასამართლოს აკრძალა მისი იორდანიაში ექსტრადირება, რადგან იქ მას „წამება ელოდა“. მიუხედავად იმისა, რომ გაერთიანებული სამეფოს ხელისუფლების განცხადებით, იგი საფრანგულ ნაკრძალზედ ეკონომიკური უზიარებისთვის, კატადა მაინც შეიძლება პატივით გამოიყვანოს. ამრიგად, ლიბერალური, ჰამბურგის რადიკალიზაციის ევროპული ინსტიტუტები მისთვის ყველაზე უფრო მისტიკური ისლამისტებისთვისაა კი უზრუნველყოფს მათ უფლებას, ხოლო და ავითომონ, სანამ არ მოსწყინდებიან.

უნდა ითქვას, რომ რადიკალიზაციის ხალიფატის სრულად ახდენენ თავიანთი „ადამიანთა უფლებების“ რეალიზებას. გასულ თვეში ევროპა წალეკის ისლამური ექსტრემიზმის ტალღამ. 15 აპრილს პოლიციამ ტუნისის ისლამისტები სრულად ახდენენ თავიანთი „ადამიანთა უფლებების“ რეალიზებას. გასულ თვეში ევროპა წალეკის ისლამური ექსტრემიზმის ტალღამ.

პროკურორმა ფრანსუა მოლენმა პრესკონფერენციაზე განაცხადა, რომ ამ რადიკალური დაჯგუფების წევრები ჯიჰადის დაწყებას აპირებდნენ, პარიზის ირგვლივ მდებარე პარკებსა და ტყეებში კი სამხედრო მომზადებას გადიოდნენ. დაჯგუფება სიძულვილისა და ძალადობის პრინციპებს ემდებოდა. მათ სავსებით განთავსებული საფრანგეთში ისლამური ხალიფატისა და შარიატის სასამართლოს დაფუძნების მოწოდებები. გარდა ამისა, ფრანგი მუსლიმანები, ამ მოწოდებების თანახმად, უნდა გაერთიანებულიყვნენ და მომზადებულიყვნენ სამოქალაქო ომისთვის. ეს ფუჭი

ლუზელი მსროლელის ორი მიმდევარი დააკავე, მათ ოთხი ადამიანის მოკვლა მოასწრეს, მაგრამ ეს მხოლოდ წვრილმანია იმ ტერორისტულ ქსელთან შედარებით, რომელიც საფრანგეთის მთელ რიგ ქალაქებს მოიცავდა. 3 აპრილს საფრანგეთის პროკურატურამ ბრალდება წაუყენა ისლამური დაჯგუფება Forsane Aliza-ს („სიამაყის რაინდები“) 19 წევრს, რომლებიც საფრანგეთში ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მოწოდებებს ავრცელებდნენ.

ლუზელი მსროლელის ორი მიმდევარი დააკავე, მათ ოთხი ადამიანის მოკვლა მოასწრეს, მაგრამ ეს მხოლოდ წვრილმანია იმ ტერორისტულ ქსელთან შედარებით, რომელიც საფრანგეთის მთელ რიგ ქალაქებს მოიცავდა. 3 აპრილს საფრანგეთის პროკურატურამ ბრალდება წაუყენა ისლამური დაჯგუფება Forsane Aliza-ს („სიამაყის რაინდები“) 19 წევრს, რომლებიც საფრანგეთში ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მოწოდებებს ავრცელებდნენ.

ანალოგიური შემთხვევების კლასიკურ მაგალითად იქცა ტულუზელი მკვლელის სახელით ცნობილი მუჰამედ მერას შემთხვევა. მის მიერ სასაკლავოს მოწყობისთანავე გაიკვავა, რომ მერა დიდი ხნის მანძილზე პოლიციისა და სპეცსამსახურების მეთვალყურეობის ქვეშ იყო. ჯერ კიდევ მოზარდობის პერიოდში ამ ადამიანს ათეულობით წერილმანი დანაშაული ჰქონდა ჩადენილი. 19 წლისა მან ქურდობისათვის წელიწად-ნახევარი გაატარა ციხე-

უნდა ითქვას, რომ რადიკალიზაციის ხალიფატის სრულად ახდენენ თავიანთი „ადამიანთა უფლებების“ რეალიზებას. გასულ თვეში ევროპა წალეკის ისლამური ექსტრემიზმის ტალღამ. 15 აპრილს პოლიციამ ტუნისის ისლამისტები სრულად ახდენენ თავიანთი „ადამიანთა უფლებების“ რეალიზებას. გასულ თვეში ევროპა წალეკის ისლამური ექსტრემიზმის ტალღამ.

ლუზელი მსროლელის ორი მიმდევარი დააკავე, მათ ოთხი ადამიანის მოკვლა მოასწრეს, მაგრამ ეს მხოლოდ წვრილმანია იმ ტერორისტულ ქსელთან შედარებით, რომელიც საფრანგეთის მთელ რიგ ქალაქებს მოიცავდა. 3 აპრილს საფრანგეთის პროკურატურამ ბრალდება წაუყენა ისლამური დაჯგუფება Forsane Aliza-ს („სიამაყის რაინდები“) 19 წევრს, რომლებიც საფრანგეთში ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მოწოდებებს ავრცელებდნენ.

ლუზელი მსროლელის ორი მიმდევარი დააკავე, მათ ოთხი ადამიანის მოკვლა მოასწრეს, მაგრამ ეს მხოლოდ წვრილმანია იმ ტერორისტულ ქსელთან შედარებით, რომელიც საფრანგეთის მთელ რიგ ქალაქებს მოიცავდა. 3 აპრილს საფრანგეთის პროკურატურამ ბრალდება წაუყენა ისლამური დაჯგუფება Forsane Aliza-ს („სიამაყის რაინდები“) 19 წევრს, რომლებიც საფრანგეთში ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მოწოდებებს ავრცელებდნენ.

ლუზელი მსროლელის ორი მიმდევარი დააკავე, მათ ოთხი ადამიანის მოკვლა მოასწრეს, მაგრამ ეს მხოლოდ წვრილმანია იმ ტერორისტულ ქსელთან შედარებით, რომელიც საფრანგეთის მთელ რიგ ქალაქებს მოიცავდა. 3 აპრილს საფრანგეთის პროკურატურამ ბრალდება წაუყენა ისლამური დაჯგუფება Forsane Aliza-ს („სიამაყის რაინდები“) 19 წევრს, რომლებიც საფრანგეთში ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მოწოდებებს ავრცელებდნენ.

ევროპაში არიან ადამიანები, რომლებიც გზად არიან, იარაღით ხელში გამოვიდნენ რადიკალი ისლამისტების წინააღმდეგ

თავს არ იწუხებენ. 18 აპრილს განდა ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ გაერთიანებული სამეფოს უზრუნველყოფის განყოფილებაში, რომელიც პარიზში მსოფლიო სასამართლო სასამართლო მუშაობისთვის არის მოხსნიებული. უფრო მეტიც, იქვე ნარჩენებია ამ ადამიანების ფოტოებიც და გადმოცემულია მათ შესახებ პირადი ინფორმაციაც. თუ გავითვალისწინებთ, რომ ისლამისტიკური ჟურნალისტებს უკვე არაერთხელ დაესხნენ თავს დანიში, საფრანგეთსა და შვედეთში, ეს მუქარები ნამდვილად სახიფათოა.

კერ ვიტყვით, რომ მთელი ევროპული საზოგადოება თავიანთი ფეხებამდე ჩაფლავებული ლიბერალური მარაზმში. „სამოქალაქო უფლებებზე“, „სიტყვის თავისუფლებას“ და „აღმსარებლობის თავისუფლებას“ ლიბერალური ნიანგიის ცრემლების ფონზე სულ უფრო მკაფიოდ იკვეთება საგანგაშო სიგნალები ისლამური ექსტრემიზმის მუქარის შესახებ. ამ მხრივ ძალზე ნიშანდობლივია სტატია გაელენიან ფრანგულ გაზეთ Le Monde-ში სათაურით „ტერორიზმის გაკვეთილები: ვიჰადი ევროპის გულში“. გაზეთმა მკაცრი კომენტარი გააკეთა ევროპულ სამართლის დეპუტატის — რამილ დატის იმ განცხადებაზე, რომლის თანახმადაც მუჰამედ მერას ჯიჰადისტი არ უნდა უწოდონ, რათა ფრანგ მუსლიმანებს იარღივი არ მიეკუთვნებოდეთ. ამ ლიბერალური გამოსარჩლებას სტატის ავტორებმა შემდეგნაირად უპასუხეს: „მერას ჯიჰადის მეთოდებით ასწავლიდნენ ავღანეთისა და პაკისტანის საზღვარზე. დაე, ვინმე აუხსნას ქალბატონ დატის, რომ ცრურწმენებთან ბრძოლა შეუძლებელია სემანტიკური აკრობატის ან რეალობის იგნორირებით“. იქვე მოყვანილი იყო მუსლიმანური თემის ლიდერთა გამონათქვამები, რომლებიც მერას პიროვნების დადგენამდე გაუღერდა. ამბობდნენ, რომ ტულუზელი მსროლელი არის თეთრი ნეონაციისტი, რადგან ის ებრაელებს კლავდა. საინტერესოა რეზიუმეც, რომელიც ავტორებმა გააკეთეს: „მრავალი ფრანგი ამომრჩეველი იძულებული იქნება, დაეთანხმოს მემარჯვენე რადიკალების ლიდერს — მარინ ლე პენს და მის გავრთილებას

ამჟამად ერთ მექსიკელ ქალზე საშუალოდ 2,1 ბავშვი მოდის, რაც ამცირებს იმიგრანტთა რაოდენობას. არადა, მექსიკა აშშ-ისთვის იაფფასიანი მუშაკის ტრადიციული წყარო იყო. აშშ-ში ყოველი მესამე იმიგრანტი სწორედ მექსიკიდან იყო ჩასული. ახლა, ამერიკიდან მექსიკელებიც ბარბიან. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ძველანა იაფი მუშახელის ბარეში ღარიბება და, მეორე მხრივ, აშშ-ის ეკონომიკა უფრო სწრაფი ტემპით შემცირდება, ვიდრე ამას ექსპერტები პროგნოზირებდნენ.

დაიქვესი
www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

მუსლიმანი მიგრანტები — სა და საფრანგეთის გახსნილობის შესახებ.
სტატიაში დასმულია ძალზე მნიშვნელოვანი საკითხი. შინაიდან ემიგრირებული მუსლიმანი მემარჯვებელი მხარეების არჩევანს ან დეკლარაციას, ან ევროპის გულში ჯიჰადის პროპაგანდის სრულ იგნორირებას, აუცილებელი ხდება მემარჯვებელი მუსლიმანების, რომლებიც ისლამური ექსტრემიზმის ერთ-ერთი რეალური საპირფონოა, აღორძინება.

მექსიკელი იმიგრანტები აშშ-ში საშუალოდ 2,1 ბავშვი მოდის, რაც ამცირებს იმიგრანტთა რაოდენობას. არადა, მექსიკა აშშ-ისთვის იაფფასიანი მუშაკის ტრადიციული წყარო იყო. აშშ-ში ყოველი მესამე იმიგრანტი სწორედ მექსიკიდან იყო ჩასული. ახლა, ამერიკიდან მექსიკელებიც ბარბიან. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ძველანა იაფი მუშახელის ბარეში ღარიბება და, მეორე მხრივ, აშშ-ის ეკონომიკა უფრო სწრაფი ტემპით შემცირდება, ვიდრე ამას ექსპერტები პროგნოზირებდნენ.

ამ თემაზე საუბრისას გვერდს ვერ ავუვლით ანდერს ბრევიკის პროცესს, რომელიც ნორვეგიაში მიმდინარეობს. მთავარი თემა დაკითხვისას მისი მემარჯვებელი ექსტრემისტული ორგანიზაციებთან კავშირი იყო. ბრევიკმა აღიარა, რომ გარკვეული დროის განმავლობაში აქტიურად ეკონტაქტებოდა ბრიტანელი ნაციონალისტების ჯგუფს. მისი თქმით, 2002 წელს ლონდონში ხვდებოდა ოთხ ინგლისელ ნაციონალისტს. მათ შორის იყო ვინმე რიჩარდო, რომელსაც ბრევიკი თავის მოძღვრად მიიჩნევს. ეს არის ერთ-ერთი უზრუნველესი პოლიტიკური და სამხედრო ტაქტიკოსი ევროპაში, — ასე დაახასიათა იგი ბრევიკმა. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, შეროპაში არიან ადამიანები, რომლებიც მზად არიან იარაღით ხელში გამოვიდნენ რადიკალიზაციის ნიშნად.

აშშ-ის ეკონომიკასთან დაკავშირებით ექსპერტთა პროგნოზები მოსახლეობის იმედებს არ ემთხვევა. მექსიკელი მიგრანტები მასობრივად ტოვებენ ამერიკის შეერთებულ შტატებს — იქ მდგომარეობა გაცილებით უარესია, ვიდრე მათ სამშობლოში. მექსიკიდან ყველაზე დიდი ნაკადი, 700 ათასი ადამიანი, აშშ-ისკენ 2000 წელს დაიძრა. მაგრამ ახლა სიტუაცია რადიკალურად საპირისპიროა. მექსიკელები მთელი არსებით ეწინააღმდეგებიან ამერიკის ეკონომიკის შესახებ კეთილსამედო პროგნოზებს. ეს იმის მაჩვენებელია, რომ ამერიკის ეკონომიკა უფრო მნიშვნელოვანი ტემპებით შემცირდება, ვიდრე ამას ექსპერტები ელიან.

იმის მიხედვით, თუ რაოდენად ხმაელად იქადაგებს ხელისუფლება მალალი ტრეზუნიდან „ადამიანის უფლებების“ და „ტოლერანტობის“ შესახებ და ამით ნოყიერ ნიადაგს შექმნის რადიკალური ისლამისათვის, მით უფრო ფართო მასშტაბებს შეიძენს უტრამემარჯვებულების გააქტიურება.

დღითიღე გაუარესებული სტატისტიკური მონაცემები იმის დამადასტურებელია, რომ გლობალური ეკონომიკის აღდგენის პროცესი ილუზიური მოვლენაა. უფრო მეტიც, რეგულატორების მიერ ადრე მიღებული ზომების ეფექტი ნელ-ნელა ქრება. შედეგად ის მაჩვენებლები, რომლებიც მკვეთრ ზრდასა და პოზიტიურ დინამიკას აჩვენებდა, დიდ სისწრაფით მცირდება. მაგალითად, აშშ-ის სამრეწველო წარმოების მოცულობა, უკვე ორი თვეა, ნულლოვან დინამიკას აჩვენებს, რაც იმის მაჩვენებელია, რომ სახელმწიფოს მხრიდან მხარდაჭერის გარეშე ვარდნა დაიწყო. წარმოება უკანასკნელ თვეებში ეკონომიკური აღდგენის მთავარი კატალიზატორი იყო, მაგრამ ექსპერტები ჯერ კიდევ იანვარში პროგნოზირებდნენ როგორც წარმოების, ისე აშშ-ის ეკონომიკის ზრდის ტემპების შენელებას. გარდა ამისა, **სახელმწიფო მთავრობის აშშ-ში მისთვის მნიშვნელოვანი სამომხმარებლო სარგებლობის მიზნით საბადასახადო შეღავათების მოქმედებას ვადა იწურება.** ექსპერტები აქტიურად საუბრობენ ღრმად „საბადასახადო უსპარზა“, რასაც პრესაში „საბადასახადო არმაგედონი“ უწოდებენ.

აშშ — «საბადასახადო არმაგედონის» ზღვარზე

იმის თაობაზე, თუ რას განაპირობებს ეს ყოველივე, იმავე ბრევიკის განცხადებებიდან შეიძლება ვივარაუდოთ. უნდა აღინიშნოს, რომ ევროპაში ნაციონალური იდენტურობის შენარჩუნებისთვის ბრძოლა მინცადადაინც ულტრამემარჯვებულთა დროში არ უნდა წარიმართოს. ამის დასტურად გამოდგება ცნობილი გერმანელი პოლიტიკოსის — ტილო ზარაცინის რეაბილიტაცია, რომელიც „არაპოლიტიკორექტული“ ნივთისთვის „გერმანიის თვითლიკვიდაცია“ საჯაროდ გაროზგეს. 2011 წლის 27 აპრილს კი გერმანული ტელეარხი იტყობინებოდა, რომ ზარაცინს არ გარიცხავენ გერმანიის სოციალ-დემოკრატიული პარტიიდან, მიუხედავად ისლამისტი იმიგრანტების მკვეთრი კრიტიკისა. მისი თქმით, ეს უკანასკნელი ინტელექტუალურად აბსოლუტურად განუყოფთარებელი არიან, არ შეუძლიათ ცივილიზებულ საზოგადოებასთან შერწყმა. ამ ინციდენტის გამოსაძიებლად შექმნილი სპეციალური კომისია მივიდა დასკვნამდე, რომ ზარაცინის გამონათქვამები ჯდება სიტყვის თავისუფლების განსაზღვრებაში და პარტიის რეპუტაციას რაიმე ზიანს არ აყენებს.

სადო არმაგედონი“ უწოდებენ. საკმე ისაა, რომ, თუ კონგრესი არაფერს მოიქმედებს, წლის დასასრულისთვის ამერიკული ოჯახები, რომელთა თვიური შემოსავალი 3800 დოლარს აღემატება, დაკარგავენ პრეზიდენტ ბუშის ადმინისტრაციის მიერ დაწესებულ 500 მილიარდ დოლარად შეფასებულ შეღავათს გადასახადებზე. რესპუბლიკელებმა თანხმობა განაცხადეს, ორი თვით გაგრძელდეს რეზოლუციას და ცდილობდნენ, დამატებითი დათმობებისთვის მიეღწიათ. გადასახადების შეღავათის გაუქმების გამო მკვეთრად გაზრდილი ხარჯების შედეგად დაზარალებული სამომხმარებლო დონე, რომელმაც ნელ-ნელა აღდგენა დაიწყო. **საგადასახადო არმაგედონი არის მომხმარებელთა მიერ წელიწადში 500 მილიარდი დოლარის დაკარგვა, გადასახადების ზრდა, რასაც შეუძლია აშშ-ის ეკონომიკის გადასარჩენად თეთრი სახლის ყველა მცდელობის ნიულოვება.** არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ბუშისეული დაბალი გადასახადების ეპოქის დასასრულის კატეგორიაში მოხვდნენ და საგადასახადო შეღავათებს გამოემშვიდობნენ. როგორც ექსპერტები მიიჩნევენ, ამგვარი საგადასახადო-საბიუჯეტო პოლიტიკის გამკაცრება 2013 წელს აშშ-ის ბიუჯეტს გაცილებით უფრო მეტად დაზარალებს, ვიდრე ადრე ვარაუდობდნენ. აშშ-ის ეკონომიკას 2013 წელს რეცესია ელის. ასეთ დასკვნამდე მივიდნენ Morgan Stanley-ს ანალიტიკოსები. მთელი რიგი ანალიტიკოსების გათვლებით, აშშ-ს საგადასახადო-საბიუჯეტო პოლიტიკის გააქტიურება 2013 წელს საერთო შიდა პროდუქტის 3,5% დაუჯდება. მაგრამ, Morgan Stanley-ს ანალიზის თანახმად, შედეგი, შესაძლოა, გაცილებით უარესიც იყოს — მოქმედი კანონის თანახმად, საგადასახადო-საბიუჯეტო პოლიტიკის გამკაცრების საფასური საერთო შიდა პროდუქტის 5%-ს მიაღწევს.

რულს გათვალისწინებულია მთელი რიგი სხვა სოციალური შეღავათების შემცირებაც. მაგალითად: ხელფასის დაქვითვა, რომელიც მოსახლეობის სოციალური დახმარების ფონდში მიდის და რომელიც 4,2%-ს შეადგენს, ახლა 6,2%-მდე გაიზარდება; ერთ ბავშვზე გადასახადების ჩამოჭრა, რაც აშშ-ში 1000 დოლარამდე შეამცირდება; როული საოჯახო საკითხების სასამართლოში მოგვარებისათვის გადასახადი იზრდება, რაც ოჯახების ბიუჯეტებს მძიმე ტვირთად დააწვება; ბუშის მიერ განახლებული გადასახადების ალტერნატიული მინიმალური ზღვარი გადაიხედება და აშშ-ის საგადასახადო სამმართველოსთვის უამრავი ოჯახი, რომელიც ადრე შეღავათით სარგებლობდა, შესაძლოა, უფრო მდიდ-

ამერიკა-მექსიკის საზღვარი

სტოლეტი.ру

მსოფლიო

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ამერიკულმა საქმიანმა ჟურნალმა FORBES-მა მსოფლიოს ორი ათასი ყველაზე გავლენიანი და მსხვილი კომპანიის 2010 წლის რეიტინგი გამოაქვეყნა. ამ რეიტინგში წარმოდგენილია მსოფლიოს 62 ქვეყნის კომპანიები. მათ შორის 515 კომპანია აშშ-დანაა, 210 — იაპონიიდან, 113 — ჩინეთიდან, 56 — ინდოეთიდან, 62 კი — კანადადან.

10 კორპორაცია, როგორც მსოფლიოს მსოფლიოს

როგორც გაირკვა, იმ საქონლის დიდ ნაწილს, რომელსაც მსოფლიო ყოველდღიურად მოიხმარს, სულ რამდენიმე გავლენიანი კორპორაცია აწარმოებს. მაგალითად, Unilever-ი აწარმოებს ყველაფერს — საპონი Dove-დან დანყებულს, შოკოლად Klondike-ით დამთავრებული. თავის მხრივ, არა მხოლოდ კოსმეტიკის, არამედ ჯინსი Diesel-ის მწარმოებელი L'Oreal-ის აქციების მფლობელი არის ფირმა Nestle.

მიუხედავად ბრენდების ფართო სპექტრისა, საბოლოო ჯამში მთელი გაყიდვებიდან მიღებული შემოსავლები ათი გიგანტური საწარმოს ხელში ხვდება. მსოფლიოს სხვადასხვა სახელმწიფოს ეკონომიკაზე ტრანსნაციონალური კორპორაციების გავლენა მუდმივად იზრდება. დღეს უსხვილესი კორპორაციები პირობებს არა მხოლოდ თავიანთ კონკურენტებს, არამედ მთელ რიგ სახელმწიფოებსაც კარნახობენ თავიანთი ფინანსური ძლევამოსილებისა და უმძაღვლეს დონეებზე პოლიტიკური ლობირების წყალობით. ამ კორპორაციების შემოსავლები მრავალი ქვეყნის საერთო შიდა პროდუქტის მოცულობას აღემატება. ისინი მილიონობით სამუშაო ადგილს ქმნიან სხვადასხვა სახელმწიფოში, ზოგიერთი მათ-

განი კი, ეკონომიკური თვალსაზრისით, უკვე წარმოადგენს სახელმწიფოს მთავარ სტრუქტურას. **ამერიკულმა საქმიანმა ჟურნალმა FORBES-მა მსოფლიოს ორი ათასი ყველაზე გავლენიანი და მსხვილი კომპანიის 2010 წლის რეიტინგი გამოაქვეყნა. ამ რეიტინგში წარმოდგენილია მსოფლიოს 62 ქვეყნის კომპანიები. მათ შორის 515 კომპანია აშშ-დანაა, 210 — იაპონიიდან, 113 — ჩინეთიდან, 56 — ინდოეთიდან, 62 კი — კანადადან.**

რეიტინგი შედგენილია მსოფლიოს ელიტური კომპანიების ანალიზის საფუძველზე. მათ შორის არიან ყველაზე წარმატებული გლობალური გიგანტები, რომლებიც ტონს აძლევენ მსოფლიოს დარგობრივ ეკონომიკას.

მსოფლიოს ყველაზე გავლენიან ორგანიზაციად აღიარებულია ამერიკული ბანკი JP Morgan Chase. საუკეთესოთა ზეუფელში ასევე შეიქმნა General Electric, Bank of America, ამერიკული ნავთობ-საგაზო კომპანია Exxon Mobil და ჩინური ბანკი ICBC. ორგანიზაციამ Partnership for a New American Economy გამოაქვეყნა ალტერნატიული რეიტინგი. ფორბსის რეიტინგის შემდეგ ეს მნიშვნელობით მეორე კორპორატიული რანჟირია. 2010 წლის შედეგების მიხედვით, მას ზედიზედ მეორედ ჩაუდგა სათავეში ამერიკული საცალო ვაჭრობის ქსელი Wal-Mart Stores 421,8 მილიარდი დოლარის წლიური კონსოლიდირებული სარგებელი. მას მოსდევს შოლანდიური Royal Dutch Shell-ი და ამერიკული Exxon Mobil-ი, შესაბამისად, 378,2 და 354,7 მილიარდი დოლარით. შედარებისთვის: გერმანიის ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი 2011 წელს სულ 438 მილიარდ დოლარს შეადგენდა.

შიდა პროდუქტის მოცულობას, გარდა ჩინეთისა და იაპონიისა, და 4,2 ტრილიონს უტოლდება. რეიტინგის ზედა სტრუქტურაზე განლაგებული არიან კომპანიები Apple, Google, AT&T, Budweiser, Colgate, eBay, General Electric, IBM და McDonald's. მსოფლიოს 100 უდიდესი ეკონომიკიდან 52 ტრანსნაციონალური კორპორაციაა, დანარჩენი კი — სახელმწიფოები. საგარეო ვაჭრობის ორი მესამედი და მსოფლიო სამრეწველო წარმოების თითქმის ნახევარი სწორედ ტრანსნაციონალური კომპანიების მფლობელობაშია. ისინი ფლობენ ტექნიკური სიახლეებისა და მიღწევების 80%-ს. **პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების საერთო მოცულობა 4 ტრილიონ დოლარს აღემატება, ტრანსნაციონალური კომპანიების გაყიდვების მოცულობა კი მსოფლიო მარკეტინგის 25%-ს აღემატება, ავანსური მათი პროდუქციის ერთ მესამედს აზიური კონტინენტი უზარუნველყოფს, მათი საერთო შემოსავალი კი ადგილზე მსოფლიოს ნებისმიერ**

მსოფლიოს ანალოგიურ მარკეტინგს. მაგალითად, აშშ-ის საექსპორტო ოპერაციების ნახევარი ხორციელდება ამერიკული და უცხოური ტრანსნაციონალური კორპორაციების მიერ. ბრიტანეთში ეს მაჩვენებელი 80%-ს აღწევს, სინგაპურში კი — 90%-ს. **ტრანსნაციონალური ბანკები მრავალფეროვნებას ნაცონალურ და საერთაშორისო ფინანსურ ბაზარზე და თავისუფლად მოქმედებენ, შეცვალენ ნებისმიერი ორი ნაციონალური ვალუტის ურთიერთპარირებას.** ტრანსნაციონალური კომპანიების საწარმოებში 73 მილიონ ადამიანზე მეტი მუშაობს და წელიწადში ტრილიონ დოლარზე მეტი ღირებულების პროდუქციას აწარმოებენ. სხვადასხვა დარგების გათვალისწინებით, ტრანსნაციონალურმა კომპანიებმა სამსახურით სულ მსოფლიოს 150 მილიონზე მეტი ადამიანი უზრუნველყვეს. ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლებით მსხვილი კომპანიები მრავალ განვითარებად ქვეყანას უსწრებენ. ტრანსნაციონალური კომპანიების კონტროლქვეშა ხორბლის, ყავის, სიმინდის, ტყის, თამბა-

ქოსა და რკინის მადნის მსოფლიო ბაზრების 90%, ფოლადისა და ბოქსიტების ბაზრის 85%, ჩაის ბაზრის 80%, ნედლი ნავთობის, კაუჩუკისა და ბანანის ბაზრის 75% და ასე შემდეგ. მრავალი ტრანსნაციონალური კორპორაცია მონოპოლიურ ძალაუფლებას ფლობს. ზოგიერთი მათგანი ბრუნვის მოცულობით ქვეყნებსაც უსწრებს, ამ კომპანიების ხელმძღვანელები კი, როგორც ნენსი, საქმეს იჭერენ სახელმწიფოთა მეთაურებთან. **მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყანაში წარმოდგენილ ტრანსნაციონალურ კორპორაციებს უშუალოდ გავლენა მოახდინონ საზოგადოების ცხოვრების ყველა სფეროზე. მათგან ყველაზე ძლიერებსა და დიდებს შეუძლიათ, გვერდ აუღარონ ეკონომიკურ და პოლიტიკურ კონტროლს.** ისტორიას ახსოვს არაერთი შემთხვევა, როდესაც უცხოელმა ინვესტორებმა მიაღწიეს საერთო ქმედებათა მხარდაჭერას პოლიტიკური ხელმძღვანელებისაგან, იმის მიუხედავად, თუ რა შედეგი ექნებოდა ამას ადგილობრივი მოსახლეობისა და მოთიანად ქვეყნისათვის.

Business Insider

აშშ მსოფლიო ომისთვის ემზადება და კიდევ ერთ სამხედრო დაზვერვას ქმნის

სამხედრო მოქმედებების ზონის მიღმა ჯამბუჯის გაძლიერებისაკენ მიმართული დაზვერვის რეორგანიზაციის ფარგლებში, პენტაგონი აპირებს, გაზარდოს თავისი სადაზვერვო ოპერაციები პრიორიტეტული სამიზნეების წინააღმდეგ. ამის შესახებ თავდაცვის სამინისტროს უფროსმა თანამშრომელმა განაცხადა. საზღვარგარეთ სადაზვერვო ოპერაციების გაძლიერების მიზნით შექმნილი „თავდაცვის სამინისტროს საიდუმლო სამსახური“ ცსს-თან მჭიდროდ ითანამშრომლებს.

ლეონ პანეტა

ეს გეგმა შემუშავდა იმ კვლევის ანგარიშის პასუხად, რომელიც გასულ წელს ნაციონალური დაზვერვის დირექტორის განკარგულებით ჩატარდა და რომელშიც გაკეთდა დასკვნა, რომ ძირითად ტაქტიკურ სამიზნეებთან დაკავშირებით გადანყვებილების მიღებისას მათი ორიენტაციისათვის საჭიროა სამხედრო დაზვერვის ძალისხმევა ერაყისა და ავღანეთის ფარგლებს მიღმა.

ბის შესრულებისათვის საჭირო ადგილებზე იმყოფებიან. ოფიციალურმა პირმა, რომელიც ამის შესახებ განაცხადა, ვინაობის გამხელა არ ისურვა და უარი თქვა დეტალებზე საუბარზე: თუ კონკრეტულად სად განხორციელდება ცვლილებები. ახალი სამსახურის შექმნის პარალელურად პენტაგონში დაინიშნა უამრავი მაღალი თანამდებობის პირი, რომელთაც დაზვერვაში მუშაობის დიდი გამოცდილება აქვთ და სჯერათ, რომ სამხედრო ჯამბუჯის პროგრამები არასწორად წარმართა.

თავდაცვის მინისტრი ლეონ პანეტა, რომელმაც ხელი მოაწერა ახალი სამსახურის შექმნის ბრძანებას, ცსს-ს დირექტორის თანამდებობაზე მუშაობა და მათი მინისტრის იხლამისტი ბოვიკების შეიარაღება დაიწყეს ავღანეთიდან საბჭოთა ჯარების გაყრის მიზნით. ამავე დროს იგი ამერიკული სპეცრაზმის ყოფილი წევრია. რეორგანიზაცია გავლენას მოახდენს რამდენიმე ასეულ ოპერატიულ სამხედროზე, რომლებიც უკვე ასრულებენ საჯარო დაზვერვებს საზღვარგარეთ, როგორც სამხედრო დაზვერვის სააგენტოს თანამდებობის პირები. ეს ორგანო პენტაგონისათვის ადამიანური რესურსისა და ინფორმაციის ანალიზის მთავარი წყაროა. ჩინოვნიკის თქმით, ახალი სამსახური რამდენიმე ასეული თანამშრომელიდან რამდენიმე

ასეულზე უფრო მეტ თანამშრომელად გაიზარდება უახლოეს წლებში. ოფიციალური პირები აცხადებენ, რომ ახალი სამსახურის პოტენციურად პროვოკაციული სახელწოდების მიუხედავად, არ არსებობს იმის საშიშროება, რომ პენტაგონი ცსს-ს ნაციონალური საიდუმლო სამსახურის როლის უზურპაციას აპირებს. კონგრესმენებმა განაცხადეს, რომ ისინი ეძებდნენ უფრო დეტალურ ინფორმაციას ახალი გეგმის შესახებ. გარკვეულწილად ეს გეგმა ჰგავს დონალდ რამსფელდის მინისტრობის დროინდელ გეგმას, რომლის მიხედვითაც სამხედროებმა უნდა გადაეწავილებინათ დაზვერვის იმ სფეროებში, რომლებიც, დიდი ხანია, ცსს-ს პოლიგონია. **ახლა თავდაცვის სამინისტროს საიდუმლო სამსახური მჭიდროდ ითანამშრომლებს ცსს-სთან, რათა გააფართოვოს თავისი**

მოვლამდე გაიზარდება უახლოეს წლებში. ოფიციალური პირები აცხადებენ, რომ ახალი სამსახურის პოტენციურად პროვოკაციული სახელწოდების მიუხედავად, არ არსებობს იმის საშიშროება, რომ პენტაგონი ცსს-ს ნაციონალური საიდუმლო სამსახურის როლის უზურპაციას აპირებს. კონგრესმენებმა განაცხადეს, რომ ისინი ეძებდნენ უფრო დეტალურ ინფორმაციას ახალი გეგმის შესახებ. გარკვეულწილად ეს გეგმა ჰგავს დონალდ რამსფელდის მინისტრობის დროინდელ გეგმას, რომლის მიხედვითაც სამხედროებმა უნდა გადაეწავილებინათ დაზვერვის იმ სფეროებში, რომლებიც, დიდი ხანია, ცსს-ს პოლიგონია. **ახლა თავდაცვის სამინისტროს საიდუმლო სამსახური მჭიდროდ ითანამშრომლებს ცსს-სთან, რათა გააფართოვოს თავისი**

მოვლამდე გაიზარდება უახლოეს წლებში. ოფიციალური პირები აცხადებენ, რომ ახალი სამსახურის პოტენციურად პროვოკაციული სახელწოდების მიუხედავად, არ არსებობს იმის საშიშროება, რომ პენტაგონი ცსს-ს ნაციონალური საიდუმლო სამსახურის როლის უზურპაციას აპირებს. კონგრესმენებმა განაცხადეს, რომ ისინი ეძებდნენ უფრო დეტალურ ინფორმაციას ახალი გეგმის შესახებ. გარკვეულწილად ეს გეგმა ჰგავს დონალდ რამსფელდის მინისტრობის დროინდელ გეგმას, რომლის მიხედვითაც სამხედროებმა უნდა გადაეწავილებინათ დაზვერვის იმ სფეროებში, რომლებიც, დიდი ხანია, ცსს-ს პოლიგონია. **ახლა თავდაცვის სამინისტროს საიდუმლო სამსახური მჭიდროდ ითანამშრომლებს ცსს-სთან, რათა გააფართოვოს თავისი**

Washington Post

იოლად გამოსაცნობი ნაცისტური სიმბოლოების მარშები რეპუბლიკულად იმართება, თანაც ყოველგვარი შეფერხებების გარეშე. ოკლაჰომაში მიმდინარე მორიგი ანგარიშის მარშის დროს პოლიციამ აქციის მონაწილეების ნაცვლად მისი ხელისუფლებები დააპაპა.

მსოფლიო

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

აპერიკულ ნაზისტებს კონგრესში ოფიციალური ლოგოსტი გამოუჩნდათ

ოფიციალური მონაცემებით, 2006 წელს აშშ-ის ნეონაციისტურ დაჯგუფებებში დაახლოებით 100 000 ადამიანი იყო გაერთიანებული. მათი რაოდენობა წელ-წელა მატულობდა. როგორც ჩანს, ამგვარი ტენდენცია არავის ანადვლებს — მთავარია, ესენი არ იყვნენ სოციალისტები ან, უფრო უარესი, თავისუფალი ბაზრის მტერი კომუნისტები.

განსაკუთრებულ საიდუმლო არ წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ აშშ-ის პოლიტიკოსები და დიპლომატები ნებისმიერ ხელსაყრელ შემთხვევაში იყენებენ, რათა ნაციისტური გერმანიისა და საბჭოთა კავშირის ისტორიულ იდენტურობაზე კიდევ ერთხელ განაცხადონ. ის თვალნათელი ფაქტი, რომ ნაციისტური გერმანიის თანმიმდევრულად ცდილობდა მსოფლიოს იმგვარად მოწყობას, რომ სხვადასხვა რასისა და ეროვნების ადამიანებს დასაწყისშივე არათანაბარი მდგომარეობა შექმნიდათ, საბჭოთა კავშირი კი ზუსტად საწინააღმდეგო პარადიგმას უჭერდა მხარს და იქცა კიდევ სახელმწიფოდ, რომელმაც უზარმაზარი საფასური გადაიხადა ნაციისტური ექსპერიმენტების შეწყვეტისათვის, ანგარიში არ ითვლებოდა.

რივი სეგრეგაციის მომხრეებს არჩევითი თანამდებობებისათვის ბრძოლის საშუალებას არ აძლევენ. ბოულზი აცხადებს, რომ ერთი რასის მეორეზე გენეტიკურად განპირობებული უპირატესობის კონკრეტული თემის წამოწვევას არ აპირებს და ადამიანის უფლებების, მიგრაციის კონტროლისა და ჯანდაცვის საკითხებზე ყურადღების გამახვილებას დასჯერდება. თუმცა გაურკვეველია, რამდენ ხანს გასტანს მისი მოღვაწეობა ამ, სოციალურად მისაღებ ნიშაში. ზემოხსენებული პარტიის წარმომადგენლებს ხომ ადამიანთა უფლებები თავისებურ ქროლში აქვთ წარმოდგენილი.

ჯონ ბოულზის ფიგურა შესაფერისად გამოიყურება ნაციისტური იდეების ლობირებისათვის. 2008 წელს იგი ცდილობდა, აშშ-ის პრეზიდენტობის კანდიდატიც კი გაეხდარიყო რაღაც ნაციონალურ-სოციალური მოძრაობისგან. ნიშანდობლივია, რომ თავად ბოულზის განცხადებით მისი კანდიდატურის უარყოფა განაპირობა არა ნაციონალიზმმა და რეიხის სიმბოლიკის სრულმა ნაკრებმა, არამედ სოციალისტურმა კომპონენტმა. პოლიტიკოსი იმაზე მიახიზნებდა, რომ ამერიკელებს ბოლომდე არ ესმით ტერმინი „სოციალიზმის“ მნიშვნელობა და მათთვის ის სტაბილურად ანოციირდება „წითელ საფრთხეს“ და კრემლთან. ამერიკელი ობივაციონალისთვის საფრთხეების ერთგვარ შევლა შეიძლება გამოდგეს საინფორმაციო კამპანია, რომელიც აშშ-ის პრეზიდენტს — ბარაკ ობამას წინააღმდეგ აგორდა. მას შემდეგ, რაც ობამამ განაცხადა ლარი-ბი მოსახლეობის ცხოვრების პირობების გაუმჯობესების გეგმების შესახებ, სამედიცინო სფეროში რეფორმისა და სხვა სიახლეების შესახებ, მისმა ოპონენტებმა პრეზიდენტის სოციალისტობისა და თვით კომუნისტობის ეჭვიც კი გამოთქვეს. გავლენიანი ბიზნესსწრების წარმომადგენელთა ყველა შეხვედრაზე ბარაკ ობამა იძულებული იყო,

ნაციონალიზმი თანამედროვე აპერიკული ისტაბლიზაციისთვის გახილავს უკეთესი მოკავშირე იქნებოდეს, ვიდრე საბჭოთა კავშირი

ხაზგასმით აღენიშნა, რომ კაპიტალიზმის, საბაზრო ეკონომიკისა და კერძო საკუთრების გულმხურვალე მხარდამჭერი. ამერიკელი პრეზიდენტი სათვის არა მხოლოდ სოციალისტობა, არამედ მისკენ მიდრეკილებაც კი დიდი დარცმვაა.

გაზეთ „ნიუ იორკ თაიმსში“ ობამას შესთავაზეს, პასუხი გაეცა რესპუბლიკური პარტიის გარკვეული წრეების ბრალდებაზე სოციალისტობასთან დაკავშირებით. ობამამ განაცხადა „პასუხი — არა“ და სხვა საკითხზე გადავიდა, მაგრამ ზუსტად 90 წუთის შემდეგ პირადად დარეკა გაზეთის რედაქციაში და განაცხადა: „ვფიქრობ, მნიშვნელოვანია, უბრალოდ, აღინიშნოს, თუ როგორ ისვრია ამგვარ სიტყვებს იმ დროს, როდესაც ჩვენ თავისუფალი ბაზრის პრინციპების სრულ შესაბამისობით ვმოქმედებთ და ამასთან ამ ადამიანთაგან ზოგიერთები ისე ისვრიან სიტყვას „სოციალიზმი“, რომ თავად არ შეუძლიათ რაიმე სხვა შემოგვთავაზონ“. ისეთი

შთაბეჭდილება იქმნება, რომ ამერიკის საზოგადოებაში სოციალიზმისაკენ მიდრეკილება მკრეხელობად ითვლება. სამაგიეროდ, ამერიკელი კონგრესმენების ფსევდორელიგია ნებისმიერ ფასად კაპიტალიზმის დაცვა და მებრძოლი ანტიკომუნისტობა.

იმავე დღეს, როდესაც ცნობილი გახდა, რომ აშშ-ის ნაციონალურ სენატში ოფიციალური ლობისტი ეყოლებათ, კონგრესმენმა რესპუბლიკელმა ალენ ვესტმა განაცხადა, რომ დემოკრატიული პარტიიდან 78-დან 81-მდე კონგრესმენი კომუნისტურ და სოციალისტურ განხილვებში მონაწილეობს. რის საფუძველზე გააკეთა ვესტმა ესოდენ სენსაციური განცხადება, გაურკვეველია. გარკვეული მოსაზრებები გამოთქვა კონგრესმენის წარმომადგენელმა ტიმ ედსონმა. მისი განცხადებით, ზოგიერთი დემოკრატი კონგრესმენი კუბაში იმყოფებოდა და პოზიტიურად საუბრობდა ფიდელ კასტროზე. „რაც გინდათ, უნოდეთ მათ,

მაგრამ ცხადია, რომ ისინი არიან ადამიანები, რომლებიც კაპიტალიზმის, თავისუფალი ბაზრისა და პირადი ეკონომიკური თავისუფლების წინააღმდეგ გამოდიან“, — დაასკვნა ედსონმა.

მეორე მხრივ, არანაირ ალფოთიას არ იწვევს ნაციონალიზმი, რომელიც არ ენიშნება მდებარეობას კაპიტალიზმს, თავისუფალ ბაზარს და რაიმე სანსიკაითოს არ ამოგვან ფიდელ კასტროზე, ამიტომ ისინი ამერიკაში საშვებით პერსპექტიულ ადამიანებად ითვლებიან.

ალენ ვესტი ჰარმონიულ ტანდემს შექმნიდა ჯონ ბოულზთან ანტიკომუნისტური ფუძველზე. 2003 წელს ვესტი ერაყში მსახურობდა, პოდ-პოლკოვნიკის რანგს მიაღწია და საკუთარი სურვილით გათავისუფლდა მას შემდეგ, რაც ადმინისტრაციული ინსპექციის დახმარებით დაიწყო დასაქმება. ამერიკელ ჯარისკაცებს თავდასხმის მზადებაში მონაწილეობაზე ეჭვმიტანილი ერაყელი პოლიციელის დაკითხვისას ვესტმა პირდაპირ უბრძანა ხელქვეითებას, ეცემათ ეჭვმიტანილი, თავად კი, მართალი ჩვენებების მიხედვით მიხნით, პისტოლეტით დასაქმდა მას, რომ ტყვეებს თავთან რაც შეიძლება ახლოს ჩაეკროლა. ვესტს 11-წლიანი პატიმრობა ელოდა, მაგრამ, ამერიკული სამხედრო სასამართლო წარმოების ნაციონალური წესების შესაბამისად, უმნიშვნელო ჯარიმით გამოძვრა.

2004 წელს აშშ-ში ნაციონალური იდეოლოგიისკენ მიდრეკილი 700-მდე დაჯგუფება მოძიდა. იოლად გამოსაცნობი ნაციონალური სიმბოლიკის მარშები რეგულარულად იმართება, თანაც ყოველგვარი შეფერხებების გარეშე. ოკლაჰომაში მიმდინარე მორიგი ამგვარი მარშის დროს პოლიციამ აქციის მონაწილეების ნაცვლად მისი ხელისუფლებები დააკავა. მანამდე, ჯერ კიდევ ოფიციალური ლობისტის გარეშე მყოფმა ნაციონალურმა ტოლემდომი მიტინგი გამართეს თერთკანაინი მოსახლეობის დამტკიცების ნიშნად. მიტინგი დარბევებში გადაიზარდა, პოლიციის რამდენიმე ოფიცერი დაიჭრა, 70-მდე ადამიანი დააკავეს და რამდენიმე დღით კომუნდანტის საათიც შემოიღეს.

რუსეთი ბირთვულ იარაღზე უარს არ იტყვის. ამის შესახებ მედვედევმა კრემლში სახელმწიფო ჯილდოების გადაცემის ცერემონიაზე განაცხადა. მისი თქმით, რუსეთი არ აპირებს ბირთვული იარაღის გამოყენებას. „თუმცა ის უნდა იყოს, იმიტომ, რომ ჩვენ დიდი, რთული ქვეყანა ვართ“, — აღნიშნა მედვედევმა.

რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტის — დიმიტრი მედვედევის განცხადებით, რუსეთი ბირთვულ იარაღზე უარს არ იტყვის. ამის შესახებ მედვედევმა კრემლში სახელმწიფო ჯილდოების გადაცემის ცერემონიაზე განაცხადა. მისი თქმით, რუსეთი არ აპირებს ბირთვული იარაღის გამოყენებას. „თუმცა ის უნდა იყოს, იმიტომ, რომ ჩვენ დიდი, რთული ქვეყანა ვართ“, — აღნიშნა მედვედევმა.

ირანში 1 ტონა ოკოპი აპირდა

ირანისა და ავღანეთის საზღვართან მდებარე ქალაქ ნაბანდანში ირანელმა სამარ-თალღამცავეებმა ერთი ტონა ოკოპი ამოიღეს. უცხოური მედიის ცნობით, ოკოპი ავღანეთიდან იყო შეტანილი. ნარკოტიკული ნივთიერების ამოღების დროს, ნარკოტრანზიტის ბრალდებით, ირანულმა პოლიციამ ხუთი პირი დააკავა. ეს ირანში დიდი რაოდენობით ნარკოტიკული ნივთიერების აღმოჩენის პირველი შემთხვევა არ არის. შარშან ავღანეთის საზღვართან მდებარე პროვინცია სამხრეთ ხორასანში დაკავებული სხვადასხვა ნარკოტიკული ნივთიერების მოკულობამ თითქმის 30 ტონა შეადგინა.

უნგრეთის ახალ პრეზიდენტად იანოშ ადარი აირჩიეს

უნგრეთის ახალ პრეზიდენტად ევროპარლამენტის წევრი იანოშ ადარი აირჩიეს. ადგილობრივი მედიის ინფორმაციით, ადარის კანდიდატურა უნგრეთის პრეზიდენტის მინისტრმა ვიქტორ ორბანმა 16 აპრილს დაასახელა. 52 წლის იანოშ ადარის კანდიდატურა დღეს უნგრეთის პარლამენტში პირდაპირი და ფარული კენჭისყრით დაამტკიცეს. 386 დეპუტატიდან ადარი მხარი 262-მად დაუჭირა. შეგახსენებთ, რომ უნგრეთის ექსპრეზიდენტმა პალ შმიტმა თანამდებობა აპრილის დასაწყისში მას შემდეგ დატოვა, რაც პლაგიატი დაადანშაულეს და ამის გამო დოქტორის ხარისხი ჩამოართვეს.

აპერიკული უმუშევრობის რეკორდი დააყარა

უმუშევრობის დონე ევროზონაში რეკორდულად მაღალ მაჩვენებელს აღწევს. „ევროსტატის“ ინფორმაციით, ევროზონის ჩვიდმეტივე ქვეყანაში უმუშევრობის მაჩვენებელი კვლავ 10.9 პროცენტად გაიზარდა და 1999 წელს, ევროს დამკვიდრების შემდეგ, ყველაზე მაღალ მაჩვენებელს წარმოადგენს. ახლა 17.4 მილიონი ადამიანი ეძებს სამსახურს და მათგან 3 მილიონი 25 წლამდე ასაკის ახალგაზრდაა. იტალიის უმუშევრობის მაჩვენებელი 12 წლის მანძილზე უმაღლესი ზღვარი, 9.8 პროცენტი, დააფიქსირა. ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი მარტო გერმანიაშია 6.8 პროცენტამდე გაიზარდა, თუმცა ოფიციალური პირები მაჩვენებლის ექვსთვიანი შემცირების ფონზე წინა თვის 6.7 პროცენტზე დარჩენას ვარაუდობდნენ. საშუალო გარეშე დარჩენილი გერმანელების რაოდენობა უკვე 2.87 მილიონს შეადგენს. მთლიანი ევროკავშირის მასშტაბით, გაერთიანებული სამეფოსა და დანიის ჩათვლით, უმუშევრობის მაჩვენებელი 10.2%-ია. გასულ კვირას ესპანეთმა განაცხადა, რომ სამსახურის მაძიებელთა რაოდენობა რვა თვის მანძილზე 5.6 მილიონამდე გაიზარდა და რეკორდული, 24.4% შეადგინა.

სტალინმა თავი ვერ შეიკავა და ჩერჩილი დაამაგრიკებელ მდგომარეობაში ჩააყენა. მას ჰქონდა ამის უფლება, როგორც უმაღლეს მთავარსარდალს იმ არმიებისა, რომლებიც მოცემულ მომენტში უშიშრობას და სისხლისმღვრელ ომში იყვნენ ჩაბმული

რუდოლფ ბალანდინი, სერგეი მირონოვი

სტალინის აპოკალიფსი

გაბრძენა. დასაწყისი ნი. №1-16 (139-154)

დიპლომატიური ორთახრობები

ვალენტინ ბერეჟკოვის წიგნი „როგორ გავხვდით სტალინის თარჯიმანი“ დაწვრილებითაა აღწერილი სტალინისა და ჩერჩილის საუბრები 1942 წელს მოსკოვში. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ ეს ავტორი სტალინის მამულებთან ანტი-სტალინელების ბანაკში გადაბარდა. ისტორიკოსები შენიშნავენ, რომ „პრესტრიჯის“ წლებში ბერეჟკოვი თავის ნაწერებში იხსენებს ისეთი ცვლილებების შეტანას, რომელთა მიხედვით სტალინის სისტემა დიქტატორად წარმოჩნდება. ბერეჟკოვი თბილისშიც იყო ჩამოსული, რუბრიკის წამყვანს საშუალება ჰქონდა შეხვედროდა მას, იგი საქტელეფონით ეთერშიც გამოვიდა თავისი საუბრებით. მაგრამ ქართულ ტელევიზორზე მან ამგვარი გამოხდომებისგან თავი შეიკავა...

ასეა თუ ისე, მკვლევარები მიიჩნევენ, რომ ბერეჟკოვის ფაქტობრივ თხრობას შეიძლება ვენდოთ. და მაინც, დღევანდელ პუბლიცისტიკაში ბერეჟკოვთან ერთად მაინც სხვა ავტორების მიერ გამოცემულ და აღწერილ მოვლენაზე იქნება საუბარი. ასე ვთქვათ, კოლექტიური მონათხრობი.

ჩერჩილი სტალინთან თავის გასაპართლებლად მივიდა

როგორც ვთქვით, ჩერჩილი მოსკოვში 1942 წლის 12 აგვისტოს ჩამოფრინდა, დღისით, საღამოს უკვე კრემლში მიიღეს. მასთან ერთად იყვნენ პრეზიდენტი რუზველტი და პირადი წარმომადგენელი ავერელ ჰარიმანი და დიდი ბრიტანეთის ელჩი სსრკ-ში. შეხვედრის წინ სტალინმა მოლოტოვს უთხრა:

— კარგს არაფერს უნდა გელოდოთ... ჩერჩილი შევიდა სტალინის არც თუ დიდ სამუშაო ოთახში, სტალინი მაგიდასთან იდგა, არ იღიმიებოდა. შეეგება სტუმარს, გაუნოდა ხელი, რომელიც ინგლისის პრემიერმა ენერგიულად ჩამოართვა, და მშვიდად და უემოციოდ უთხრა:

— მოგესალმებით მოსკოვში, ბატონო პრემიერ-მინისტრო. ჩერჩილი ნაძალადევად გაიღიმა და უპასუხა, რომ მოხარულია რუსეთში ყოფნითა და მის ხელმძღვანელებთან შეხვედრით. თავს ამკარად უხერხულად გრძობდა. მაგიდას რომ მიუხსდნენ, სტალინმა ჰკითხა, როგორ გრძობდა თავს ხანგრძლივი გადაფრენის შემდეგ, კარგად მოეწყო თუ არა. შემდეგ მოკლედ მიმოიხილა ფრონტზე არსებული ვითარება:

— ცნობები მოქმედი არმიიდან უნუგეშო. გერმანელები უზარმაზარ ძალ-ღონეს ხმარობენ ბაქოსა და სტალინგრადისკენ გზის გასაკვლევად. არ შეიძლება, გარანტირებული არ ვართ, რომ გავუძლებთ მათ შემოტევას. სამხრეთით მათი შეტევა გრძელდება.

ბრიტანეთის პრემიერს გასაგებად ეუბნებოდნენ, რამდენად აუცილებელია მეორე ფრონტის გახსნა. ჩერჩილი გადაწყვიტა ეჩვენებინა, თუ როგორი გაუთვითცნობიერებულობა და დამაჯერებლად განაცხადა, რომ გერმანელებს არ ჰყავთ საკმარისად ბევრი თვითმფრინავი და ამიტომ არ განახორციელებენ შეტევას ვორონეჟის რაიონში და — უფრო ჩრდილოეთით.

— ეს ასე არ არის, — შეეპასუხა სტალინი, — იმის გამო, რომ ფრონტის ხაზი ძალიან არის გაჭიმული, ჰიტლერს თავისუფლად შეუძლია გამოკ-

ყოს 20 დივიზია და შექმნას ძლიერი შემტევი მუშტი. ამისთვის სასწრაფო საკმარისია ოცი ქვეითი დივიზია და ორი ან სამი ჯავშანსატანკო დივიზია. იმის გათვალისწინებით, რაც დღეს გააჩნია ჰიტლერს, მას არ გაუჭირდება ასეთი ძალების გამოყოფა. მე საერთოდ ვერ წარმომედგინა, რომ გერმანელები ამდენ ჯარსა და ტანკს შეაგროვებდნენ მთელს ევროპაში...

მართლაც, გერმანელები აკონტროლებდნენ თითქმის მთელ დასავლეთ ევროპას, რომელიც ფრონტს აწვდიდა ტექნიკას, აღჭურვილობას. სსრ კავშირის მოსახლეობის მესამედზე მეტი და ბევრი ინდუსტრიული ცენტრი ოკუპირებული ტერიტორიაზე აღმოჩნდა. მტრის შემოტევის შემდეგ უაღრესად ძნელი იყო. სტალინი მართლაც ამბობდა. ჩერჩილსაც ასევე უნდა ემოქმედა. მან ჰკითხა:

— ვფიქრობ, თქვენ გსურთ, რომ გადავიდეთ მეორე ფრონტის საკითხზე?

— როგორც ამას პრემიერ-მინისტრი ისურვებს. — მე აქ მოვედი, რათა უაღრესად გულახდილად ვილაპარაკო რეალურ საგნებზე. მოდით, ვისაუბროთ როგორც მეგობრებმა.

და ჩერჩილმა დაიწყო ლაპარაკი მიზეზებზე, რომელთა გამოც საფრანგეთში გადასახლება მიმდინარე წელს მიზანშეწონილი არ იქნებოდა. სტალინი მოთმინებით უსმენდა, უფრო და უფრო იღუშებოდა, ბოლოს კი შეაწყვეტინა:

— სწორად გავიგე თუ არა, რომ მეორე ფრონტი ნლუულს არ იქნება?

ჩერჩილი ცოტა შეფერხდა და დაიწყო იმის ახსნა, რომ საფრანგეთის სანაპიროზე დესანტირებისთვის საჭიროა საფუძვლიანი მომზადება, რა-

თა ეს ოპერაცია განხორციელდეს უფრო მასშტაბურად და წარმატებით მომავალ, 1943 წელს (ეს დაპირება, როგორც ცნობილია, ტყუილი აღმოჩნდა. — ავტ.). უახლოეს პერიოდში არაფერი მსგავსის გაკეთება არ შეიძლება, ოპერაცია განხორციელდება და არ დაეხმარება რუს მოკავშირეს. ჩერჩილის თხოვნით, ჰარიმანმა გააცნო სტალინს აშშ პრეზიდენტის მოსაზრება, რომელიც ადასტურებდა უწინდელ შეთანხმებებზე უარის თქმას, რადგან საფრანგეთში გამოსხდომა უკიდურესად სარისკოა.

— მე ომზე სხვა შეხედულება მაქვს, — დინჯად თქვა სტალინმა, — ის, ვისაც არ სურს გარისკვა, ბრძოლას ვერ იგებს. ინგლისელებს გერმანელების არ უნდა ემიანდეთ. ისინი სულაც არ არიან ზეადამიანები. ასე რატომ გეშინიათ მათი? თუ გსურთ ნამდვილი ჯარი გაყავდეთ, ის ცეცხლსა და სროლაში უნდა გაატაროთ. სანამ ჯარი ომით არ შემომხდება, ვერაინ იტყვის, რა ფასი აქვთ მას. მეორე ფრონტის ამჟამად გახსნა საშუალებას მოცემით, ცეცხლში გამოსცადოთ იგი. თქვენს ადგილზე მე ასე მოვიქცეოდი, ოღონდ გერმანელების არ უნდა გემინოდეთ...

სტალინი, რა თქმა უნდა, იმედგაცრუებული, გაღიზიანებული იყო და შესანიშნავად ესმოდა, რომ ინგლისის მთავრობას ორ-სამ თვეში ვერ აიძულებდა მეორე ფრონტის გახსნას. ამკარა იყო, რომ მოკავშირეებს უკვე გამოუმუშავებული ჰქონდათ თავიანთი მტკიცე გადაწყვეტილება. მაგრამ სტალინმა თავი ვერ შეიკავა და ჩერჩილი დამამცირებელ მდგომარეობაში ჩააყენა. მას ჰქონდა ამის უფლება, როგორც უმაღლეს მთავ-

ვარსარდალს იმ არმიებისა, რომლებიც მოცემულ მომენტში უშიშრობას და სისხლისმღვრელ ომში იყვნენ ჩაბმული, ამდროს კი ისინი, ვინც მოკავშირის სახელი დაირქვა, ამჯობინებდა გვერდიდან თავალი ედევნებინა ამ შერკინებისთვის, დაეცვა თავისი ხალხი და დაეზოგა ძალები.

შეურაცხყოფილი ჩერჩილი აბოლებდა სიგარას და განაგრძობდა, რომ 1940 წელს ინგლისი მარტოდმარტო იდგა ჰიტლერელების პირისპირ, რუსეთს კი ბერლინთან მეგობრული ურთიერთობა ჰქონდა. ინგლისელები არ შედრკნენ, გაუძლეს, ჰიტლერმა კი ვერ გაბედა შეჭრილიყო ინგლისში, რადგან მას წინ აღუდგა სახელოვანი ბრიტანული ავიაცია.

პასუხად სტალინმა შეახსენა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ მართალია, ინგლისი მარტო წინ აღუდგა გერმანიას, მაგრამ უმოქმედობას აძლევდა უპირატესობას და ჰიტლერს ევროპის ქვეყნებს ერთიმეორის მიყოლებით აბარებდა. დიხს, ბრიტანეთის ავიაციამ აქტიურად იმოქმედა, მაგრამ ეს საკმარისი არ არის.

ჩერჩილი შეეპასუხა: ჰიტლერს ლა-მანშის ფორსირების შეუძინდა. ეს ოპერაცია არც ისე მარტივია, როგორც შეიძლება ჩანდეს. მისთვის სერიოზულად მომზადებაა საჭირო.

სტალინმა უპასუხა, რომ ანალოგია აქარ არის. ჰიტლერის ინგლისში გადასხდომა ხალხის წინააღმდეგობას შეხვედებოდა, ხოლო ინგლისის საფრანგეთში გადასხდომის შემთხვევაში ხალხი ინგლისელების მხარეს დაიჭერს.

ჩერჩილი შეეცადა დაემტკიცებინა, რომ ოპერაციის წარუმატებლობის შემთხვევაში, ჰიტლერი მოსახლეობაზე იყ-

რიდა ჯავრს და მოკავშირეები დაკარგავდნენ ცოცხალ ძალას, რომელიც 1943 წლის დიდი ოპერაციისთვის დასჭირდებოდა.

კარგა ხნით ჩამოვარდა სიჩუმე...

„ტორნი“ ვეროპაში მეორე ფრონტის ნაცვლად

სტალინს ესმოდა, რომ იგი ვერ აიძულებდა დასავლეთელ მოკავშირეებს, ჩართულიყვნენ გერმანელების წინააღმდეგ ომში. ასეც თქვა და ხაზი გაუსვა, რომ პრემიერ-მინისტრის არგუმენტებმა იგი ვერ დაარწმუნა. ჩერჩილი მიხვდა, რომ მისი მისიის ყველაზე უსიამოვნო ნაწილი დასრულდა და დაიწყო ლაპარაკი გერმანიაზე ავიათავდასხმების შესახებ, რომლებიც გრძელდებოდა. სტალინმა კმაყოფილებით და აღნიშნა, რომ გერმანელი ხალხის მორალურ მდგომარეობაზე გავლენის მოსახდენად დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ინგლისურ ავიადარტყმებს.

„საუბრის დროს, — იხსენებდა შემდგომ ჩერჩილი, — ბატონობდა ზრდილობისა და ღირსების ატმოსფერო“. და მაშინ გადაწყვიტა გადასულიყო ჩრდილოეთ აფრიკაში ოპერაცია „ტორნის“ („ჩირალდანი“) განხილვაზე, სწორედ იგი გახდებდა მეორე ფრონტი. ჩერჩილმა განსაკუთრებით აღნიშნა, რომ ცნობები სრულიად საიდუმლოა. სტალინს ამაზე გაეღიმა:

— ვიმედოვნებ, რომ ამ საკითხზე ინგლისურ პრესაში არავითარი ცნობა არ გაჩნდება.

საბჭოთა ხელმძღვანელმა ამის შემდგომ მეცვალა მოლაპარაკების ტაქტიკა. იგი დარწმუნდა, რომ მოკავ-

რუსეთის დიქტატორმა სრულად და სწრაფად გაიზარა პრობლემა, რომელიც მანამდე მისთვის უცნობი იყო. ცოცხალი ადამიანებიდან კალიან ცოტანი თუ შექლავდნე რამდენიმე წუთში გააგოთ მოსაზრებები, რომლებზეც თვეების განმავლობაში თავს ვიმტვრევდით, მან ეს ყველაფერი ელვისებურ სწრაფად შეაფასა.

წირები არავითარ შემთხვევაში უარს არ იტყვიან თავიანთ გეგმებზე, შეწყვიტა თავისი უკმაყოფილების გამოვლენა და მოთხოვა ემოციები. ასე უნდა მოქცეულიყო, რათა საბაბი არ მიეცა გერმანელებისთვის, ეფიქრათ მონინაალმდეგეთა შორის დაპირისპირების შესაძლებლობაზეც კი. გესლიანი მინიშნება ინგლისელების მისამართით, რომლებსაც ძალიან უწინააღმდეგარაა მანულები, მიმართული იყო იმისკენ, რომ ჩერჩილი მდგომარეობიდან გამოსულიყო, გამოეწვია საპასუხო მკვეთრი რეაქცია, ჩაეყენებინა ისეთ ვითარებაში, როცა ადამიანს შეიძლება ბევრი რამ წამოსცდენოდა, გაემუღავებინა თავისი გრძნობები, რომელთაც მანამდე მალავდა.

სტალინმა მიზანშეწონილად არ ჩათვალა, ზემოქმედება მოეხდინა მოკავშირეებზე, მხოლოდ მიანიშნა გერმანიასთან შესაძლო სამშვიდობო ხელშეკრულების დადებაზე. ასეთი დიპლომატიური ხრიკი ჩერჩილს ძალიან რთულ მდგომარეობაში ჩააგდებდა. მაგრამ იოსებ სტალინმა ამჯობინა, ემოქმედა პატიოსნად, დაუფარავად. მან მოისმინა ინფორმაცია ოპერაცია „ტორჩის“ შესახებ. ჩერჩილის თქმით, სტალინმა იმავე წამს ჩამოთვალა ამ ოპერაციის მხარდამჭერი ორი ძირითადი მოსაზრება.

„ამ შესანიშნავმა განცხადებამ, — აღიარა ბრიტანეთის პრემიერმა, — ჩემზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. მან დამანახა, რომ რუსეთის დიქტატორმა სრულად და სწრაფად გაიზარა პრობლემა, რომელიც მანამდე მისთვის უცნობი იყო. ცოცხალი ადამიანებიდან ძალიან ცოტანი თუ შექლავდნე რამდენიმე წუთში გაეგოთ მოსაზრებები, რომლებზეც თვეების განმავლობაში თავს ვიმტვრევდით, მან ეს ყველაფერი ელვისებურ სწრაფად შეაფასა.“

მცირე გადახვევა. ჩერჩილის ასეთი გულწრფელი შეფასება სტალინის ყოფილი თარჯიმანისთვის — ბერეჟკოვისთვის ცნობილი იყო, მაგრამ მან თავის წიგნში ამის შესახებ დუმილი ამჯობინა, რითაც კრემლის ახალი პატრონების გული მოინადირა...

მოლოტოვი: სტალინი კალიან ბრძენი ადამიანი

ამრიგად, პირველი ოთხსაათიანი შეხვედრა მიუხედავად იმისა, რომ მაინც და მაინც თბილი ტონალობით არ გამოირჩეოდა, ზოგჯერ ემოციურიც კი იყო, კეთილი განწყობილებით დასრულდა. მაგრამ ბრიტანეთის პრემიერი დარწმუნებული არ იყო, რომ საბჭოთა ლიდერი, ფრონტზე შექმნილი მძიმე მდგომარეობიდან გამომდინარე, კვლავ არ დააყენებდა ევროპაში მეორე ფრონტის გახსნის საკითხს. ამიტომ მეორე დღეს, კრემლში მოლოტოვთან შეხვედრის დროს, მან ბევრი ილაპარაკა ოპერაცია „ტორჩის“ ღირსებათა შესახებ.

„სანამ ამ დახვეწილი, მკაცრი ოთახიდან გამოვიდოდი, — წერდა ჩერჩილი, — მივუბრუნდი მოლოტოვს და ვუთხარი: „სტალინი დიდ შეცდომას დაუშვებდა, ჩვენ მკაცრად რომ მოგვეპრობოდა მას შემდეგ, რაც ასე შორი გზა გამოვიარეთ. ასეთი საქმეები ორი-

ვე მხარის მიერ სწრაფად არ კეთდება“. მოლოტოვმა პირველად მოიცილა ქედმაღლობა. „სტალინი, — თქვა მან, — ძალიან ბრძენი ადამიანია. შეგიძლიათ დარწმუნებული იყოთ, რომ როგორც გინდა ყოფილიყო თქვენი არგუმენტები, იგი გაგიგებდათ. მე გადავიცემ მას, რაც თქვენ თქვით“.

მიუხედავად ამისა, იმ საღამოს სტალინმა წარუდგინა ჩერჩილს შემორანდუმი, რომელშიც გამოხატავდა მკვეთრ უკმაყოფილებას დიდი ბრიტანეთის მთავრობის პოზიციით. კერძოდ, დოკუმენტში ნათქვამი იყო: „სრულიად გასაგებია, რომ საბჭოთა სარდლობა ზაფხულისა და შემოდგომის თავისი კამპანიების გეგმებს ადგენდა 1942 წელს ევროპაში მეორე ფრონტის გახსნის გათვალისწინებით“.

გერმანელების წარმატებული შეტევა აიხსნებოდა იმიტომ, რომ მათ შესაძლებლობა ჰქონდათ თავიანთ ძირითად და ყველაზე უფრო ბრძოლისუნარიან ნაწილებისთვის თავი მოეყარათ აღმოსავლეთ ფრონტზე იმ მიზნით, რათა ერთი მძლავრი დარტყმით ბოლო მოეღოთ საბჭოთა კავშირისთვის, იმუღებულნი გაეხადათ გამოცხადებინა კაპიტულაცია. ამიტომ სტალინს ყველა საფუძველი ჰქონდა განცხადებინა:

„ადვილი გასაგებია, რომ დიდი ბრიტანეთის მთავრობის მიერ 1942 წელს ევროპაში მეორე ფრონტის გახსნაზე უარის თქმა მორალურ დარტყმას აყენებს მთელს საბჭოთა საზოგადოებრიობას, რომელსაც მეორე ფრონტის გახსნის იმედი ჰქონდა, ართულებს ნითელი არმიის მდგომარეობას ფრონტზე და ზიანს აყენებს საბჭოთა სარდლობის გეგმებს. უკვე აღარაფერს ვამბობ იმაზე, რომ ნითელი არმიისთვის შექმნილი დაბრკოლებები... უჭველად გააუარესებს ინგლისის და ყველა დანარჩენი მოკავშირის სამხედრო მდგომარეობას...“

ამ სიტყვებში შეიძლება შევერთოთ მითითება იმაზე, რომ ვერმანების შემდგომი წარმატებების შემთხვევაში, რუსებმა შეიძლება ურალის იქით დაიხიონ, და მაშინ გერმანიის არმიები დასავლეთისკენ დაიძრებინან. საპასუხო ბარათში ჩერჩილმა, კერძოდ, შეახსენა თავისი, გაზაფხულზე განცხადებული, დათქმა: „ჩვენ არ შეგვიძლია არავითარი დაპირების მოცემა“. მაშასადამე, ეს ათავისუფლებს მას პასუხისმგებლობისგან, იმის გამო,

ჩერჩილის ვიზიტი მოსკოვში 1942 წელს

ბოლშევიკების ყოფილა აჰააკა მტკრე მოულოდნელად თვალზე ჩახედა თანამოსაუბრს და კიბითა: — თქვენ მე მაპატიეთ? — კაჟიერი სტალინი აგოგს, — გადაუთარგმნა აპოლოვს, — რომ ეს ყველაფერი წარსულში მოხდა, ნარსული კი ღმერთს ეკუთვნის.

რომ მოკავშირეებმა არ გაილეს დაპირებული დახმარება ნითელი არმიისათვის ომის უმძიმეს პერიოდში. უფრო მეტიც, ჩერჩილმა თავის თავს უფლება მისცა, ესპეკულირა იმ სიძნელეებით, რომლებიც შეიქმნებოდა, თუ ბრიტანეთის მთავრობა საჯაროდ გაამოიტანდა თავის უარს საფრანგეთში ჯარების გადმოსხმის თაობაზე, რის შედეგადაც გერმანელები თავიანთი ჯარების ნაწილს დასავლეთიდან აღმოსავლეთის ფრონტზე გადაიყვანდნენ.

როგორც ჩანს, ბრიტანეთის პრემიერი დარწმუნდა, რომ სტალინი არ გაურიგდებოდა პიტლერს, ამიტომ შეიძლება თავისუფლად ამოესუნთქა და შეედრინა კიდევ. ბრიტანეთისთვის მდგომარეობა კარგად ვითარდებოდა: გერმანია და სსრკ დაუნდობელ ომში იყვნენ ჩართულნი, რომელშიც, მას შემდეგ, რაც ისინი ერთმანეთს საბოლოოდ დაასუსტებენ, გამარჯვება ინგლისს დარჩება. იგი კვლავ დომინანტი სახელმწიფო გახდება მთელს ევროპაში, თანაც უმნიშვნელო დანაკარგებით.

გამოდის, რომ დიპლომატიური გამარჯვება ჩერჩილს დარჩა. თუმცა მხედველობაში

უნდა ვიქონიოთ, რომ სტალინს არავითარი შესაძლებლობა არ გააჩნდა მოკავშირეებზე ზეგავლენის, თუ არ ჩავთვლით პიტლერთან სამშვიდობო ხელშეკრულების დადების საშუალებას. ჩერჩილის „ეჰმაკური“ განცხადება, რომ იგი გამოაქვეყნებდა განცხადებას საფრანგეთში ჯარების გადმოსხმაზე უარის თქმის თაობაზე, მისთვის ფრიალ და მამაცივრელი აღმოჩნდებოდა. ამ მუქარის შესრულება სერიოზულად არც ალიქმებოდა. გერმანელებს მიცემოდა საუფრეული განცხადებით, რომ მოკავშირეთა მიერ საფრანგეთში შეჭრაზე უარის თქმა სამხედრო დეზინფორმაციაა.

ასე იყო თუ ისე, 13 აგვისტოს 23 საათზე კრემლში სტალინთან შეხვედრის დროს ჩერჩილმა კვლავ მოისმინა საყვედურები, ინგლისის უარის გამო აქტიურად ემოქმედა ევროპის ფრონტზე, აგრეთვე, იმის გამოც, რომ არ შეასრულა რუსეთისთვის მიწოდებათა დაპირება. შეიძლება ითქვას, რომ იგი ცდილობდა, თანამოსაუბრეში გაეღვიძებინა საკუთარი ბრალეულობის გრძნობა, და საბოლოოდ დაემყდრა, როცა აფორიკებულმა ჩერჩილმა დაიწყო

ლაპარაკი იმაზე, რომ აუცილებელია კარგი საქმიანი ურთიერთობის დამყარება სამ დიდ სახელმწიფოს შორის, რაც უზრუნველყოფს მათ გამარჯვებას საერთო მტერზე. სტალინმა ბოლომდე არც მოუხმინა ამ აბნეულ სიტყვას და შენიშნა, რომ მას მოსწონს წარმოთქმის ტონი.

„წარსული ღმერთს ეკუთვნის“

მოლაპარაკების შემდეგ კრემლში ოფიციალური სადილი გაიმართა. „სტალინმა და მოლოტოვმა გულთითადად მიიღეს სტუმრები, — იხსენებდა ჩერჩილი. — ასეთი სადილები დიდხანს გრძელდება, დასაწყისიდანვე წარმოითქვა ბევრი ძალიან მოკლე სადღეგრძელო და საპასუხო სიტყვები. ვრცელდებოდა სულელური ისტორიები იმაზე, რომ ეს საბჭოთა სადილები ღრეობაში გადაიზრდებოდა. ამაში სიმართლის ნატამალიც არ არის. მარშალი და მისი კოლეგები ერთი ციციქნა სირჩებიდან ოდნავ, ერთ ყლუპს მონრუჰავდნენ. მე ხელგაშლით მიმასპინძლდებოდნენ!“

სადილის შემდეგ ისინი დიდხანს და გაცხოველებით საუბრობდნენ. სტალინმა გაიხსენა, რომ ლედი ასტორთან და ბენარდ მოუსთან შეხვედრის დროს მან უარი თქვა მოსკოვში ლიოდ ჯორჯის მონვევაზე, რომელიც სამოქალაქო ომში ინტერვენტებს მეთაურობდა. ლედი ასტორმა თქვა, რომ მაშინდელი პრემიერი ჩერჩილმა შეაცდინა.

— ყოველ შემთხვევაში, — უპასუხა სტალინმა, — ლიოდ ჯორჯი მთავრობის მეთაური იყო და მემარცხენეებს ეკუთვნოდა. პასუხისმგებლობა მას ეკისრება, ჩვენ კი აშკარა მტრები მოჩვენებით მეგობრებს გვიჩვენებდა.

ბოლშევიკების ყოფილმა აშკარა მტერმა მოულოდნელად თვალზე ჩახედა თანამოსაუბრეს და ჰკითხა:

— თქვენ მე მაპატიეთ? — პრემიერი სტალინი ამბობს, — გადაუთარგმნა აპოლოვს, — რომ ეს ყველაფერი წარსულში მოხდა, ნარსული კი ღმერთს ეკუთვნის.

იდუმალი სიტყვებია. უწინარეს ყოვლისა, განგაცვიფრებთ ღმერთის სხენება. რაც პირველად არ მომხდარა. ნათქვამი იყო ასე სტუმრისთვის რომ ეს იმამოვებინა? არა, რა თქმა უნდა. შეგვიძლია დავასკვნათ, და არა მხოლოდ ამ კერძო შემთხვევისა გამო, რომ სტალინს, როგორც ყველა ჭკვიან და განათლებულ ადამიანს თავისი წარმოდგენა ჰქონდა ჩამოყალიბებული უზენაეს ძალებსა და მსოფლიო გონზე. კონკრეტულად როგორ? სამწუხაროდ, ჩვენთვის უცნობია და მხოლოდ მარჩიელობა შეგვიძლია. შეიძლება, მისთვის ახლობელი იყო ძველესური რუსული ანდაზა: ღმერთი ძალაში კი არა, სიმართლეშია. იგი სიცრუეს არ კადრულობდა და ვერ იტანდა, როცა ტყუილი ეუბნებოდნენ, სძულდა და ეჯავრებოდა პირმოთენები და მედროვენი, რადგან მიაჩნდა, რომ ისინი ადვილად გარდაიქმნებიან მოლაპატებად...

ჩერჩილის შეკითხვაზე შეიძლება მარტივი პასუხის გაცემა — მიპატიებია... მაგრამ სტალინმა უფლება არ მისცა თავის თავს ქედმაღლური პატიებისა — ყოფილმა აშკარა მტერმა ულოწოდებლად მოინანი მის წინაშე. ამ შემთხვევაში ღმერთია მტყუან-მართლის გამრიგე.

ჩერჩილი დარწმუნდა, რომ მისი თანამოსაუბრე და აშუამინდელი მოკავშირე ურთიერთობაში უბრალოა, ბრძენი და მახვილგონიერი, შეუძლია სწრაფად იპოვოს რთული პრობლემების გადაწყვეტის სწორი გზა, არნახული ნებისყოფის პატრონია და მაქსიმალურად თავშეკავებულია, ლაპარაკობს სიმართლეს და დარწმუნებულია ფაშისზე გამარჯვებაში. სტალინმა აჩვენა, რომ შეუძლია იყოს მკაცრიც და დაუნდობელიც, მაგრამ არა გულღვარდობიანი. მისთვის მთავარი საქმის ინტერესებია. ასეთ მოკავშირესთან ურთიერთობა იოლი არ არის, მაგრამ მას შეიძლება ენდო.

17 აგვისტოს სტალინმა მიიღო წერილი ჩერჩილისგან, რომელიც წინა დღით მოსკოვიდან გაემგზავრა: „ძალიან კმაყოფილი ვარ, მოსკოვში რომ ვიყავი: ჯერ ერთი, იმიტომ, რომ ვალდებული ვიყავი, გამოემთქვა ჩემი აზრი, და, მეორე, იმიტომ, რომ დარწმუნებული ვარ, ჩვენი შეხვედრა ჩვენი საქმისთვის იქნება სასარგებლო. მოხვით, გადასცეთ ჩემი მოკითხვა ბ-ნ მოლოტოვს“.

ერთ-ერთი საუბრის დროს სტალინმა ჩერჩილს ხუმრობით უთხრა:

— რატომ დაბობბეთ მაშინ ჩემი ვიანესლავი?

— არასოდეს ხელიდან არ უნდა გაუშვა ბედნიერი შემთხვევა, — უპასუხა პრემიერმა, უთუოდ იმიტომ, რომ მინიშნებია: ინგლისური ავიაციის ბერლინზე თავდასხმა სპეციალურად იყო მისადაგებული ბერლინში მოლოტოვის ყოფნასთან.

გაბრძნობა იძნება

მაღალქართველი ერი საკუთარ მიწა-წყალზე უმჯობესობაში აღმოჩნდება

ცნობილ პროგნოზებს ხშირად ეკითხებიან, — რაა დღევანდელი საქართველოს მთავარი ამოცანა. პასუხი მრავალფეროვანია, მაგრამ გამოკვეთილად ვერ სახელდება ის მიზანი, რის მისაღწევად ქვეყანამ დაუყოვნებლივ, ქმედითი ნაბიჯები უნდა გადადგას. ერთპიროვნულად შეიძლება ითქვას, რომ ჩვენი ქვეყნის უმთავრესი, ანუ ზეამოცანა სახელმწიფოში დემოგრაფიული პრობლემების მოგვარებაა.

მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანასთან შედარებით, ჩვენთან დემოგრაფიული ვარდნა კატასტროფულ მასშტაბებს აღწევს. უცხოელი და ქართველი ექსპერტების პროგნოზებით, **საქართველოში მოსახლეობის რაოდენობის კლება თუ ისეთივე ტემპით გაგრძელდება, რომელიც დღეს არის, სულ მალე ქართველი ერი მინა-წყალზე უმჯობესობაში აღმოჩნდება და ქვეყნის სახელმწიფოებრივად დასუსტებას გამოიწვევს.** ბუნების წესი მკაცრია: ის, რაც არ იზრდება და არ ვითარდება, ათასგვარი სენის მსხვერპლი ხდება და ნაადრევად იღუპება.

დღევანდელი მოსახლეობის რაოდენობა მილიარდ 150 მილიონი გახდება და შესაბამისად სიმჭიდროვის კოეფიციენტი 356-მდე გაიზარდა. ელემენტარული ჯეშმარტებაა ის, რომ რომელიმე ქვეყანაში მოსახლეობის სიმჭიდროვის კოეფიციენტის ზრდა უსასრულოდ შეუძლებელია. ამის გამო, ეს ორი გიგანტური ქვეყანა თავიდანვე ფიქრობს დემოგრაფიული რეგულაციაზე. მათთვის არსებობს ორი გამოსავალი: ან მოსახლეობის რაოდენობის ზრდის შეწყობა, ან ახალი ტერიტორიების ათვისება.

გადავხედოთ სტატისტიკურ მონაცემებს საქართველოს მოსახლეობის შესახებ. თუ ზოგიერთი ქვეყანა მოსახლეობის შემცირების გზის ძიებაშია, ჩვენი თავსატეხი, პირიქით, გამრავლებაა. 1984 წლის აღწერით, ჩვენთან 5 მილიონ 200 ათასი ადამიანი ცხოვრობდა, 2007 წლის მონაცემებით კი — 4 მილიონი. შემადრწინებელი ფაქტია ის, რომ სულ რაღაც 23 წელიწადში საქართველოში მოსახლეობა მილიონ 200 ათასით შემცირდა. ექსპერტთა პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება. გაცილებით შემზარავი სურათი იხატება 21-ე საუკუნის მიწურულს. **დემოგრაფიული პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება. გაცილებით შემზარავი სურათი იხატება 21-ე საუკუნის მიწურულს. დემოგრაფიული პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება.** მაგრამ არაა იმის საჭირო, თორემ წაყრუებამ და გულგრილობამ ჩვენი შთამომავლობა შეიძლება უფსკრული პირას დააყენოს.

სანამ დროა, ეს რომ არ მოხდეს, ქართველი ერის მყისიერი გამოფხიზლება საჭიროა, თორემ წაყრუებამ და გულგრილობამ ჩვენი შთამომავლობა შეიძლება უფსკრული პირას დააყენოს. **ამჟამად საქართველოში 70 ათასი კვადრატული კილომეტრია, სოფელი მოსახლეობის რაოდენობა, სავარაუდოდ, — 4 მილიონი. მოსახლეობის სიმჭიდროვის კოეფიციენტი 227-ს მიაღწია. 2007 წელს ინ-**

ექსპერტთა პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება. მატილებით შემზარავი სურათი იხატება 21-ე საუკუნის მიწურულს. დემოგრაფიული პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება. მატილებით შემზარავი სურათი იხატება 21-ე საუკუნის მიწურულს. დემოგრაფიული პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება. მატილებით შემზარავი სურათი იხატება 21-ე საუკუნის მიწურულს.

საბანაშო ის, რომ ბოლო ოს წელიწადი ქვეყნის მოსახლეობის თითქმის მესამედი ლუკაპუკის საუკუნეად უხსოვთ მიაყდა და საგოგლოს გაყოთოვა

საინტერესოა, რა მდგომარეობა ამ მხრივ სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებში: **სომხეთის მოსახლეობა 3 მილიონ 210 ათასია, ტერიტორია — 29 ათას 800 კვადრატული კილომეტრი, სიმჭიდროვის კოეფიციენტი — 108; აზერბაიჯანის მოსახლეობა — 8 მილიონ 676 ათასი, ტერიტორია — 87 ათასი, სიმჭიდროვის კოეფიციენტი — 100.** როგორც ჩანს, სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებს შორის ყველაზე ნაკლებ დასახლებული ტერიტორია საქართველოა და სწორედ ამიტომ იგრძნობა უცხო ტომელთა ინტენსიური ლტოლვა მისკენ, რომ არაფერი ვთქვათ ტერიტორიის ნაწილის მიტაცებაზე. **თუ საქართველოს მოსახლეობის სიმჭიდროვის კოეფიციენტი 2007 წლის მონაცემებით 108-ს მიაღწია, მაშინ 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება.** მაგრამ არაა იმის საჭირო, თორემ წაყრუებამ და გულგრილობამ ჩვენი შთამომავლობა შეიძლება უფსკრული პირას დააყენოს.

ნამდვილად აღნიშნის ღირსია საქართველოს საპატრიარქოს და, კერძოდ, დიდი მამულმფლის, ილია მეორეს საქმიანობა. არიან ბიზნესმენებიც და ორგანიზაციებიც, რომლებიც ცდილობენ დემოგრაფიული ვარდნის პროცესის შეჩერებას. სასარგებლო იქნება ქვეყნის მთავრობის ბოლოდროინდელი გადაწყვეტილებების ცხოვრებაში გატარება დემოგრაფიული მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად, მაგრამ ამ ზეამოცანის მოსაგვარებლად მეცნიერულად დასაბუთებული, სტრატეგიული და გადაამწყვეტი ღონისძიებებია შესაძლებელი. **კარგი იქნება, საქართველოში თუ დავაფუძნებთ ქვეყნის ბიუჯეტიდან გამოყარებულ დემოგრაფიულ რეგულაციის სამინისტროს ან დეპარტამენტს მაინც. ქვეყნის ამ სასიცოცხლო ფაქტორის აღმასვლასა და რეალიზებაში მთელი ერი უნდა იყოს ჩაბმული. საქართველოს მოსახლეობის თითოეულმა წევრმა სახელმწიფოებრივი აზროვნება უნდა გამოავლინოს, თორემ მოვლენების უკან ჩანჩალოდ სასურველ შედეგს ვერ მივაღწევთ.**

ქვეყანაში, რომელშიც ადამიანებს შორის სიყვარული და სათნოება არ ზეიმობს, უმეტესწილად ქოლერიკული და მელანქოლიკური ტიპის ადამიანები სჭარბობენ. სწორედ ამიტომ მომრავლდა საქართველოში ამდენი მკვლელობის, თვითმკვლელობის, თავდასხმის, ძარცვის ფაქტები. **დემოგრაფიული პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება.** მაგრამ არაა იმის საჭირო, თორემ წაყრუებამ და გულგრილობამ ჩვენი შთამომავლობა შეიძლება უფსკრული პირას დააყენოს.

ლევანი მაცხოვრებელი ადამიანისთვის სახელმწიფო უნდა შემოიღოს პრივილეგიები და ეროვნული სახსრების გარკვეული ნაწილი განაწილოს, სანამ არ დაიწყო დემოგრაფიული პროგნოზით, 2050 წლისთვის საქართველოს მოსახლეობა 3 მილიონზე ნაკლები იქნება. მატილებით შემზარავი სურათი იხატება 21-ე საუკუნის მიწურულს.

საქართველოს მიტოვებულ და დაუსახლებელ უბნებს გარეშე მტერი სანამ შეამჩნევს, ცხადია, მათ წართმევას მოინდომებს და მოსვენებას არ მოგვცემს. ამაში აგვისტოს ომმაც დაგვარწმუნა. ბოლო ოცი წლის განმავლობაში, ომებში, რომელთა თავიდან აცილება შესაძლებელი იყო, საქართველომ 20 ათასზე მეტი ახალგაზრდა დაკარგა. ცხადია, ამ ტრაგედიამ ქვეყანაში დემოგრაფიული ვარდნა დააჩქარა და მომავალი მრავალი ახალგაზრდა ოჯახი ოცნებებში დარჩა.

საბანაშო ის, რომ ბოლო ოს წელიწადი ქვეყნის მოსახლეობის თითქმის მესამედი ლუკაპუკის საუკუნეად უხსოვთ მიაყდა და საგოგლოს გაყოთოვა. საკვირველი და პარადოქსულია, რომ ქართველების მიერ მიტოვებულ მიწაზე, ბულბულების ცარიელ ბუდეებში, უცხოელები გუგულებივით ისადგურებენ, საშუაოსავე პოლუციონ და არნახული ტემპითაც მრავლდებიან.

რადგან ყველა ქართველის ვალია, შეძლებისდაგვარად ემსახუროს ქვეყანას, ორი დეწლის წინ დავაფუძნე „საქართველოს დემოგრაფიული რეგულაციის ფონდი — შთამომავლობა“ იმ იმედით, რომ ეს არასამთავრობო ორგანიზაცია, ბიზნესმენებისგან ყურადღებას დაიმსახურებდა. განუღებია ორმა წელიწადმა აჩვენა, რომ ჩვენს ქვეყანაში დემოგრაფიულ საკითხებს სათანადოდ ვერ აფასებენ და, თუ ამ სფეროსადმი მიდგომა ძირეულად არ შეიცვალა, შედეგებიც სავალალო იქნება. აქვეერთი წინადადება უნდა გავაუღწერო: საქართველოში შემოდგომის რომელიმე დღე გამოვაცხადოთ სრულიად ქართველთა და მოქალაქეთა ერთად ყოფნის დღე. თუ ეს დღე ოფიციალურად გამოცხადდება, უცხოეთში მყოფი ბევრი ქართველი წინასწარ დაგვმავს — თავის მამულს ამ დღეს ეწვიოს და ერთად ყოფნის სადღესასწაულო ღონისძიებებში მიიღოს მონაწილეობა. იმედი მაქვს, ამ წერილს გამოხმაურება მოჰყვება და ეს ერისთვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის სფერო ფართო განსჯის საგნად იქცევა.

ელგუჯა კეკელიძე, მეცნიერი

ამჟამად გორის ქველი უბნის რეაბილიტაციისთვის 2 მილიონი ლარია გამოყოფილი. აღნიშნულ სამუშაოებს, ყანაძელის კომპანიის გარდა, კიდევ 3 კომპანია ახორციელებს, მათ შორის — „იზოლია“ და „არქიმენსტუდია“

გიორგი სიჭინავა — 70

გაზეთ „აღდგომას“ რედაქტორი. 1982-1987 წლებში იყო აფხაზეთში გამოძვალ ალმანახ „რინის“ მთავარი რედაქტორი; დევნილობაში, 1996 წლიდან, რედაქტორობს თავისივე დაარსებულ ჟურნალ „აიას“, 2003-2006 წლებში მუშაობდა სახელმწიფო კანცელარიაში პრეზიდენტის ადმინისტრაციის ეროვნებათაშორისო განყოფილების მთავარ სპეციალისტად... გამოსცა ალმანახი „ირიათონი“, მის კალამს ეკუთვნის მეგრული ენის თვითმასწავლებელი, ნანახინა, მეგრული ლექსების კრებულები: „მურობუმუ“, „რინა მოკო პელაზგური“ აგრეთვე მოთხრობების, ლექსების, თქმულებების სრული კრებული „ნანახე“...

ცნობილი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის — გიორგი სიჭინავას ცხოვრების უამთხარუნავმა სამოცდაათი გაზაფხული მიითვალა. ვარდობის თვეს — 1942 წლის 10 მაისს მოეწვინა იგი ამ წუთისოფელს. მაისი ხომ სიხარულისა და ყვავილების თვეა, მაგრამ გიორგი რომ დაიბადა, იმ დროს მსოფლიოს წარღვნით ემუქრებოდა შავი ჭირი — ფაშიზმი.

დაბადებიდანვე რთული იყო გიორგის ცხოვრების გზა. ბავშვობიდან დღემდე უსამართლობას ბევრჯერ დაუკორტნია მისი ალალი, კაცთმოყვარე გული, მაგრამ არ გამოვლინებულა, შური, ღვარძლი თუ მტრობა არ გაჰკარებია მის ნათელ შინაგან სამყაროს. მას, ჭირსა თუ ლხინში, ემიგრაციასა თუ თავის სამშობლოშივე დევნილს, არ დაუკარგავს სულიერი სიმშინდე თუ აუმღვრეველობა. ეს სათქმელად ადვილია, მაგრამ ერთი რამ ცხადია, — ბევრმა ვერ შეძლო ასე გულუმწიკვლოდ ცხოვრება.

„დაბრუნება“ 1971 წელს დასტამბა, რომელმაც მკითხველის მონონება დაიმსახურა. ამას მოჰყვა 1973 და 1978 წლებში ახალი მოთხრობების კრებულები — „სამი ცისფერი რგოლი“ და „მოლოდინი“. 1984 და 1988 წლებში გამოცემულმა რომანებმა — „გვირილების მინდორი“ და „უთვისტომო“ მკითხველს ახალი, ეპიკური კუთხით დაანახა გიორგი სიჭინავას, როგორც მწერლის, მასშტაბურობა. ამ რომანებში დახატული პერსონაჟები ცხოვრებისეული, ცოცხალი და დასამახსოვრებელი ადამიანები არიან.

რუნავი, წიგნის დაბეჭდვა ჩაიშალა, გადაბეჭდილი ხელნაწერის ორივე ეგზემპლარიც სტამბაში დაიკარგა. შემდეგ იყო დევნილობა, ემიგრაცია... მწერალმა არქივში მოიძია დანარჩენი ფრაგმენტები და თბილისში ხელახლა ჩაუჯდა ამ რომანს, დიდი მოთმინებითა და რუდუნებით გაასრულა და გამოსცა კიდევ. ძნელია ამ რომან-ტეტრალოგიის ორივე სიტყვით შეფასება. მასში ცოდნითა და ოსტატურადაა აღწერილი მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის საქართველო, კერძოდ, დასავლეთ საქართველო, იმჟამინდელ რუსეთის იმპერიაში მიმდინარე პროცესები და ცნობილი აჯანყება უტუ მიქას მეთაურობით. ამ აჯანყების ამკარა თუ ფარული მიზნები და სავალალო შედეგები.

ეს რომანი — ტეტრალოგია „უტუ მიქა“, დარწმუნებული ვართ, რომ მომავალში ღირსეულ ადგილს დაიკავებს მრავალსაუკუნოვან ქართულ მწერლობაში.

გიორგი სიჭინავას ვრცელი მოთხრობა „მოლოდინი“ რუსულ ენაზე ითარგმნა და რუს-მა მკითხველმა ინტერესით მიიღო იგი.

ამ წერილის ფორმატის გამო, მოკლედ, მშრალად მოგვინეგს გიორგი სიჭინავას მოღვაწეობიდან რამდენიმე მნიშ-

ვნელოვანი დეტალის აღნიშვნა. 1982-1987 წლებში იყო აფხაზეთში გამოძვალ ალმანახ „რინის“ მთავარი რედაქტორი; დევნილობაში, 1996 წლიდან, რედაქტორობს თავისივე დაარსებულ ჟურნალ „აიას“, 2003-2006 წლებში მუშაობდა სახელმწიფო კანცელარიაში პრეზიდენტის ადმინისტრაციის ეროვნებათაშორისო განყოფილების მთავარ სპეციალისტად... გამოსცა ალმანახი „ირიათონი“, მის კალამს ეკუთვნის მეგრული ენის თვითმასწავლებელი, ნანახინა, მეგრული ლექსების კრებულები: „მურობუმუ“, „რინა მოკო პელაზგური“ აგრეთვე მოთხრობების, ლექსების, თქმულებების სრული კრებული „ნანახე“...

ერთ-ერთ ინტერვიუში გიორგი სიჭინავას როცა ეკითხებოდა, თუ რატომ მიუბრუნდით მეგრულს, იგი პასუხობს: — მიუბრუნდი კი არა, იქიდან მოვიდვარ! ქვემარტ ქართველს არ უნდა ეუცხოვოს მეგრული.

გიორგი სიჭინავას მითლი ცხოვრება და შემოქმედებითი მოღვაწეობა ერთიანი, კლინური, ბაბილონიანი სახარტო მემოტიონის დაუღალავი ბრძოლაა. იმ მიმე წლებში, როცა ქვეყანაში აღზედნენ შინაური თუ გარეუტ მტრები, სიმართლისათვის მეტრვიდნილიდან რამდენიმე მნიშ-

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, გიორგი სიჭინავას დაბადებიდან 70 წელი შეუსრულდა. გულითადად ვულოცავთ მას ამ მნიშვნელოვან თარიღს და ვუსურვებთ ჯანის სიმრთეებში, მუქარასა და ფიიკურ ანგარიშსწორებაში არასამთავრობო ორგანიზაციების წევრების მიმართ, — აცხადებს ბლადაძე.

ბლადაძის ინფორმაციით, საქართველოში ამჟამად 93 პოლიტპატიმარია. მათგან 19 ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ფედერაციამ ოფიციალურად აღიარა სინდისის ტუსადად. საქართველოს ციხეებში პატიმართა რაოდენობამ რეკორდულ მაჩვენებელს — 45 ათასს გადააჭარბა.

„გაცილებით ნაკლები პოლიტპატიმრის გამო ბელარუსის პრეზიდენტი ლუკაშენკო ევროპას, უკვე 7 წელია, „შავ სიამი“ ჰყავს შეყვანილი, — აცხადებს ბლადაძე, — რაკი ოფიციალური ბრიუსელი არათანმიმდევრულია, ჩვენ სასამართლო გზით წავალთ. საქმის მასალები უკვე შეკრებილია, ბელგიელი ადვოკატები ოპტიმისტურად არიან განწყობილი. პროცესი, სავარაუდოდ, ერთ თვეში უნდა დაიწყოს. ჩვენ სააკამვილს გზას გადაუკეტივთ ევროკავშირისა და ნატოს შტაბბინებისკენ“.

ბელგიურ სასამართლოს უნივერსალური იურისდიქციის უნიკალური უფლება აქვს. შესაბამისი კანონი 1993 წელს არის მიღებული. ის ნებისმიერი ქვეყნის მოქალაქის, სახელმწიფო მოღვაწეების ჩათვლით, გამართლებას ითვალისწინებს გენოციდისა და კაცობრიობის წინააღმდეგ ჩადენილი დანაშაულის გამო.

70 წელი არც ისე ბევრია, ჩემო გიორგი! სიბერეზე ფიქრს ნუ მისცემ თავს! არ გცალია შენ ამისთვის! იფიქრე სიცოცხლეზე და თავს მოუარე... ხომ იცი, შენს გასაკეთებელს სხვა ვერაინ გააკეთებს ამქვეყნად... იცოცხლე დიდხანს და გაიხარე...
წურავ კვარაცხელია, სახალხო მოძრაობა „საქვერლოს“ ზუგდიდის ორგანიზაციის ხელმძღვანელი

შენ ხალხის ჭირისუფლოზე გარბუნა განგებამ, ჩემო გიორგი, ჩემო კვირფასო უფროსო მეგობარო!

ვერ ვიჯერებ, რომ უკვე 70 წლის გამხდარხარ... ოცდაექვსი წელია, რაც გიცნობ და მაქვს პატივი, ვინოდებოდე შენს უმცროს მეგობრად, მაქვს ბედნიერება ვიყო შენი თანამოაზრეც.

ამიტომაც ამქვეყნად ვინმე თუ იცის, მეც ვიცი, თუ რაოდენ დიდი სევდითა და ტკივილით ცხოვრობ ამ ცოდვილ მიწაზე; ვინმე თუ იცის, უთუოდ მეც ვიცი, რომ ეს მეგრული სევდა და მეგობრული ტკივილია შენი... არა-

მართლაც ასეა, თუ მართლაც არ უნერია შენს მოდგმას სიკვდილი და გადაშენება, მაშინ სხალი შენი და ღვაწლი შენი დაუშინებარიც იძნება და მარადიულიც...

უნდა ვთქვა პირდაპირ: ხომ ფაქტია, რომ ჩვენი ბერი არაკეთილმოსურნის გულის გასახეთქად არსებობს მეგრული ენა, მეგრული პროსაც და პოეზია. დიას, ეს არსებობს და სწორედ რომ შენ ხარ

ამ პროზისა და ამ პოეზიის ცოცხალი და უპირველესი კლასიკოსი.. ამის აღიარება კი ვისაც არ სურს, ვურჩევ ცივი წყალი დალოოს! შენ კი, შენ სხვა მისია, განსაკუთრებული მისია, შენ ხალხის ჭირისუფლობა გარგულა განგებამ, შენ მის მარადიულ სიცოცხლეზე ფიქრი და ზრუნვა დაგაკისრა ზეციერმა... ასე რომ, კვლავაც იარე შენი გზით შენეული სიმტკიცით და შეურყეველად ზიდე შენი ვჯარე...

გორის რეაბილიტაციას «მოქალაქეთა კავშირი» ახორციელებს

საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი გორის „სიღნაღის“ დათვალიერების დროს სამშენებლო კომპანია „ტრესტი №3“-ის ხელმძღვანელს — ვახტანგ ყანაძელს შეხვდა. მისი თანხლებით სამუშაოები დაათვალიერა და მომავალ აღმშენებლობაზე ისაუბრა.

ყანაძელი და სააკაშვილი 2003 წლის ნოემბრის საპარლამენტო არჩევნების დროს სხვადასხვა მხარეს იდგნენ. მიხეილ სააკაშვილი „ნაციონალურ მოძრაობას“ ედგა სათავეში, ხოლო ვახტანგ ყანაძელი მამინდელი სამთავრობო ბლოკ „ახალი საქართველოსთვის“ ლიდერი იყო შიდა ქართლში. ყანაძელი იყო ასევე გორის მაჟორატი დეპუტატი „მოქალაქეთა კავშირიდან“. როგორც მაშინდელი გუ-

ბერნატორი დავით ქობლიანიძე აცხადებდა, ყანაძელი დიდი ავტორიტეტითა და პატივისცემით სარგებლობდა ადგილობრივ მოსახლეობაში. იგი ცნობილი მოკრივის — გიორგი კანდელაკის სიმამრია. „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ ყანაძელი სამშენებლო სფეროს დაუბრუნდა. როგორც შიდა ქართლის საინფორმაციო ცენტრისთვისაა ცნობილი, იგი ბევრჯერ გახდა იძულებული, საკუთარი სახსრებით სხვადასხვა ობიექტის

მშენებლობა-რეაბილიტაცია განეხორციელებია. ამჟამად გორის ძველი უბნის რეაბილიტაციისთვის 2 მილიონი ლარია გამოყოფილი. აღნიშნულ სამუშაოებს, ყანაძელის კომპანიის გარდა, კიდევ 3 კომპანია ახორციელებს, მათ შორის — „იზოლია“ და „არქიმენსტუდია“, რომელთა ხელმძღვანელები ძმები მაკრახიძეები არიან. „იზოლიამ“ 2010-2011 წლებში „ნაციონალურ მოძრაობას“ 100 ათასი ლარი შესწირა. ამავე მშენე-

ბელთა სიაში „საგზაო სამშენებლო სამმართველო“, რომლის ხელმძღვანელობამ „ნაციონალურ მოძრაობას“ იმავე 2010-2011 წელს ანალოგიური თანხა შესწირა. აღნიშნულ კომპანიები, „ვარდების რევოლუციამდე“ და შემდეგაც ადგილობრივი ბიუჯეტიდან დაფინანსებულ სხვადასხვა ტენ-

დერში მუდმივად იმარჯვებს. დღეს კი ადგილობრივ ბიუჯეტს საკრებულოს თავმჯდომარე ზვიად ხმალაძე და გორის მუნიციპალიტეტის გამგებელი დავით ხშიადაშვილი განაგებენ. ორივე მათგანი 2003 წლამდე „მოქალაქეთა კავშირის“ პარტიული წარმომადგენელი იყო.

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ყველაზე გრძელი საქორწინო კაბა

რუმინეთის დედაქალაქ ბუქარესტის მთავარ ბულვარზე უჩვეულო სანახაობა მოეწყო. 17 წლის მოდელი ემა 1.85 მილის სიგრძის საქორწინო კაბაში პოზირებდა. ჰოლანდიელი დიზაინერის შექმნილი მაქმანებით მორთული აბრეშუმის ფატა გინესის რეკორდების წიგნში შევიდა. იმისათვის, რომ კაბის სიგრძე კარგად გამოჩენილიყო, მოდელი საპერო ბუშტში ჩაჯდა და მოედანი ნაჭრით დაფარა. კაბას 100 დღის განმავლობაში ქმნიდნენ და მასზე 10 მკერავი მუშაობდა. მაქმანები საფრანგეთიდან ჩამოვიტანეთ. ქსოვილი იტალიაში შევისყიდეთ, ეს ყველაფერი ათასობით ფუნტი დაჯდა.

შავ-თეთრი ტყუპები

7 წლის კიანი და რიმი ტყუპები არიან, მაგრამ განსხვავებული კანის ფერი აქვთ. მსგავსი მოვლენა მილიონ შემთხვევაში ერთხელ ხდება. მათი მშობლები — კაილი ჰოდგონი და რემი ჰორდერი თავადაც შერეული რასის არიან — ბავშვებს თეთრკანიანი ბებიები და შავკანიანი ბაბუები ჰყავთ.

რამდენიმე ხნის შემდეგ კი კიანის თვალის ფერმა და კანმა გამოუქება დაიწყო.

ტყუპები 2005 წლის აპრილში საკეისრო კვეთის შედეგად 1 წუთის ინტერვალით გაჩნდნენ. თავიდან ორივეს ლურჯი ფერის თვალები ჰქონდა. ერთადერთი, რაც მათ განასხვავებდა, თმის ფერი იყო — რემი ქერა გაჩნდა, კიანი კი — შავგვრემანი.

8 ტყუპის დედა გაუიჟვლდა

8 ტყუპის დედამ, ნადია სულეიმანა აღნიშნა, რომ „არასოდეს გამოიყურებოდა ასე კარგად“. მან წონაში 63 კგ დაიკლო და საუკეთესო ფორმაში ყოფნის დასამტკიცებლად კამერის წინ გაშიშვლებაზეც კი არ თქვა უარი.

„ბავშვებს დისციპლინას ვაჩვენებ. ისინი მხოლოდ ჯანსაღი საკვებით იკვებებიან. არც ერთმა არ იცის, რა არის ტკბილეული!“ — აცხადებს 14 შვილის დედა.

ნადიამ აღნიშნა, რომ 13 წლის განმავლობაში მას გვერდით მამაკაცი არ ჰყოლია და

რომ ყველა მისი შვილი დონორი სპერმით ჩაისახა. „ძალიან ბევრი მამაკაცია ჩემით დაინტერესებული, მაგრამ მათ მანამდე არ შევხვდები, სანამ ჩემი „რეკავთხედი“ სრულწლოვანებას არ მიაღწევს, — მე მათ ძალიან დიდ დროს ვუთმობ“, — განაცხადა ნადიამ.

ყველაზე დიდი ტელევიზორი

ლონდონის უნივერსიტეტის ელექტრონულსაწყობების განყოფილებაში გასაყიდად მსოფლიოში ყველაზე დიდი ტელევიზორი გამოიტანეს.

Panasonic-ის ტელევიზორი დაახლოებით 600 კგ-ს იწონის. მისი დიაგნოზი 386სმ-ია. სამი მონიტორი მას სრულფასოვან სახლის კინოთეატრად აქცევს. მსოფლიოში ყველაზე დიდ პლაზმურ ტელევიზორს ჩვეულებრივ ტელევიზორთან შედარებით 4-ჯერ მეტი პიქსელი აქვს და მისი ფასი 178 000 ევროა.

Panasonic-ი მინც ვერ გახდა ყველაზე ძვირადღირებული ტელევიზორის ტიტულის მფლობელი. ეს ტიტული PrestigeHD Supreme Rose Edition-ს ეკუთვნის. მისი ფასი 2.25 მილიონი დოლარია. პრეტენდენტმა დიზაინერმა ამ ტელევიზორის კორპუსი 18-კარტიანი ოქროთი დაამზადა და 72 ბრილიანტის თვლით შეამკო, მაგრამ ის უნივერსიტეტში არ იყიდება.

მიუხედავად მაღალი ფასისა და ექსკლუზიურობისა,

საქოლენა ლეკვი

ლეკვს, რომელიც ხელისგულზე თავისუფლად თავსდება, ჯექ რასელი ქვია და ინგლისის ქალაქ სვინდონში დაიბადა.

ლეკვის პატრონი, 10 წლის კელი-მეი კოლეჯი, მას 9 დღის

განმავლობაში სპეციალური პატარა ბოთლით კვებავდა, რადგან ცხოველი დედამ დაბადებისთანავე მიატოვა.

როდესაც ლეკვი დაიბადა, მისი სიგრძე მხოლოდ 8 სანტიმეტრი იყო. ჯეკისთან ერთად კიდევ 4 ლეკვი გაჩნდა, მაგრამ მხოლოდ ჯეკი გადარჩა.

გადანერგული სახე

მამაკაცს, რომელმაც 1997 წელს სახეში ტყვია მოიხვედრა, ცხვირი, ყბა, ენა და კბილები გადაუნერგეს.

მერილენდის შტატის უნივერსიტეტის სამედიცინო ცენტრის ექიმების თქმით, 37 წლის რიჩარდ ლინორისმა სა-

ხის გადანერგვის 36-საათიანი ოპერაცია წარმატებით გადაიტანა. „იგი საკუთარ სახეს გრძნობს, იპარსავს და კბილებს იხეხავს. რიჩარდს ყნოსვის გრძნობაც დაუბრუნდა, რომელიც მან 15 წლის წინ უბედური შემთხვევის შემდეგ დაკარგა“, — აცხადებენ მედიკოსები.

1997 წლის ტრაგედიის შემდეგ რიჩარდმა ცხვირი და

ტუჩები საერთოდ დაკარგა და ყბების მოძრაობა არ შეეძლო. მას შემდეგ ახალგაზრდა მამაკაცმა 12 ოპერაცია გაიკეთა, მაგრამ არც ერთმა არ გამოიწყო შესამჩნევი შედეგი.

პაციენტი დამახინჯებულ სახეს ნიღბის ქვეშ მალავდა და ცდილობდა, სახლიდან მხოლოდ ღამით გასულიყო, სანამ 21 მარტს დონორმა მამაკაცმა რიჩარდს საკუთარი სახე არ მისცა.

სარეაბილიტაციო კურსის გავლის შემდეგ რიჩარდი ნელ-ნელა ლაპარაკს, ლეჭვას, ჭამას და სიცილს დაიწყო.

ოპერაციაში, რომელიც 10 წელი მზადდებოდა, 100-ზე მეტი ექიმი და მეცნიერი იყო ჩართული.

31 წლის ჩვილი

31 წლის სტენლი ტორნტონი საზოგადოებაში ზრდასრული მამაკაცია, ხოლო სახლში — ჩვილი.

ღამით ბავშვის სანოლში სიძინავს, დილით დედიკო აღვიძებს და საჭმელს კოვზით ან ბოთლით აჭმევს. შემდეგ

ზრდასრული მამაკაცის სამოსს იცვამს და სამსახურში მიდის. ქალი, რომელიც მასზე

ზრუნავს, სტენლის ნამდვილი დედა არ არის. სანდრა დიასი სტენლის მეზობელია.

სტენლი ჩვილის როლში თავს შესანიშნავად გრძნობს. „მომწონს, როცა ისე მეპყრობიან, როგორც პატარას. მშვენიერია — ნარსულში ბრუნდები, როცა შენვე ვიღაც ზრუნავდა“, — ამბობს 31 წლის ჩვილი.

იტალია

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 81,86 წელი

იტალიელები საშუალოდ 3,37 წლით მეტს ცოცხლობენ ვიდრე ამერიკელები. ბევრი ექსპერტი მათი სიცოცხლის ხანგრძლივობას კვების თავისებურებებთან აკავშირებს. ხმელთაშუა ზღვის დიეტას მიანერენ რისკის შემცირებას ყველა დაავადებისადმი. ანტიოქსიდანტებს, რომელიც აღმოჩენილია ზეთისა და ნივთიერების ლეინოში, შეუძლია არეგულიროს ქოლესტერინის დონე, ალკეითოს ტრომბების წარმოქმნა და გულ-სისხლძარღვთა სხვა დაავადებები. იტალიელები ეტანებიან სანელებლებს, როგორც არის რეჰანი, ორეგანო, ნიორი, რათა სურნელება შეჰმატონ საჭმელს და, შესაძლოა, ბევრმა მათგანმა არც კი იცის, რომ ამით გემრიელი სადილის მომზადების გარდა საკუთარ სხეულს სისხლის წნევისა და ინსულტის წინააღმდეგაც აძლიერებენ.

ქმონობა

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

უხუცესების ქვეყანა

1953 წელს ესპანელი ზუან პონსე დე ლეონი გემით გაემგზავრა ბიზინის საპოვნელად, სადაც, ლეგენდის თანახმად, მოედინებოდა წყარო, რომლის წყალიც ახალგაზრდობას დაუბრუნებდა. კარიბის ზღვისა და ფლორიდის „გადაქეჩვის“ შემდეგ მოგზაური შინ ხელცარიელი დაბრუნდა, მარადიული ახალგაზრდობის წყარო კი აღმოუჩენელი დარჩა. ასე ეძებდნენ ადრეც, უკვდავების წყაროს აღმოჩენა ოდითგანვე იყო ადამიანების ერთ-ერთი მთავარი ოცნება, რაც ბოლომდე განუხორციელებელი დარჩა. მაგრამ არიან ერები, რომლებმაც უკვდავების წყაროს გარეშეც იპოვეს ხანგრძლივი სიცოცხლის საიდუმლოებას.

1

მონაკო

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 89,68 წელი

მონაკოს მცხოვრებლები ცოცხლობენ 5,25 წლით მეტს, ვიდრე მაკაოს რეზიდენტები და 10-ზე მეტი წლით ბევრს, ვიდრე ამერიკელები. მონაკო იზიარებს ზემოთ ჩამოთვლილი ქვეყნების ასპექტებს, ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობიდან დაწყებული, მედიცინის განვითარებით დასრულებული. ამასთან, ამბობენ, რომ ადამიანთა ხანგრძლივ სიცოცხლეს მონაკოს განსაკუთრებული ჰაერი განაპირობებს.

7

გერმანია

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 82,24 წელი

ეს პატარა კუნძული არ არის დიდი ბრიტანეთის ან ევროკავშირის წევრი. დამოუკიდებლობა კი ის განაპირობა, რომ გერმანია არ დაზარალდა თავისი მეზობლების ქოტური ეკონომიკით. ერთ-ერთი თეორიის თანახმად, გერმანიის მცხოვრებლები დიდხანს იმიტომ ცოცხლობენ, რომ ისინი მდიდრები არიან, რაც საშუალებას აძლევს მათ, შეინარჩუნონ ჯანმრთელობა და იზრუნონ რაციონალურ კვებაზე.

8

ჰონგკონგი

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 82,12 წელი

იტალიელების მსგავსად, ჰონგკონგელების სიცოცხლის ხანგრძლივი მაჩვენებელი უკავშირდება კვებას — ბრინჯს, ბოსტნეულსა და აქტიური ცხოვრების სტილს. იქ მსუქანი ადამიანის მოძებნა, შესაძლოა, გაგიჭირდეთ კიდევ. ჭარბწონიანობამ იმდენად იკლო, რომ უკან დაიხია თანამდევ დაავადებების მაჩვენებლებმა. მაგალითად, მნიშვნელოვნად შემცირდა შაქრიანი დიაბეტით დაავადებულთა რაოდენობა.

2

მაკაო

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 84,43 წელი

გასართობი თამაშები (კაზინოები) მაკაოს შემოსავლის უმთავრესი წყაროა. კაზინოებიდან შემოსული ფულის 70% კი ინვესტირებულია საზოგადოებრივ ჯანდაცვაში მაკაოს მთავრობის მიერ.

4

სინგაპური

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 83,75 წელი

ჯანმრთელი დიეტა და სუფთა გარემო დიდ როლს თამაშობს მალაიზიის ნახევარკუნძულის სამხრეთ საზღვართან მდებარე სწრაფად პროგრესირებად ქალაქ-სახელმწიფოში მცხოვრებთათვის. როგორც ჰონგკონგში, სინგაპურული სამზარეულოს მთავარი ატრიბუტიც ბრინჯი და ბოსტნეულია, რაც აქ მცხოვრებთა ჯანმრთელობისა და აქტიურობის საწინდარია. სინგაპურის მთავრობა იცავს სისუფთავის მკაცრ ნორმებს. მაგალითად, შეზღუდულია მოსაწევი არეები. ეს კი ხელს უწყობს იმას, რომ ყველა ადამიანმა იცხოვროს ჯანმრთელ გარემოში. საინტერესოა ისიც, რომ 1980-იან წლებში მთავრობამ შეამჩნია, რომ მოსახლეობაში სიცოცხლის ხანგრძლივობის ასაკი არ იმატებდა, ამიტომ დღესდღეობით სინგაპურს აქვს შესანიშნავი სამკურნალო ცენტრები და პროგრამები მოხუცებისათვის.

9

ავსტრალია

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 81,90 წელი

ავსტრალიელთა სიცოცხლის ხანგრძლივობა რამდენიმე ფაქტორის დამსახურებაა. ამ ხალხში ძალზე დაბალია თამბაქოს მოხმარებისა და სიმსუქნის მაჩვენებლები, აქტიური ცხოვრების წესს კი მხოლოდ სასიკეთო გავლენა აქვს მოსახლეობაზე. მაგრამ ბევრი ავსტრალიელი მედიკოსი იტყობინება, რომ ავსტრალიელების ხანგრძლივი სიცოცხლის საიდუმლო ჯანმრთელობაზე უნივერსალური ზრუნვაა. ავსტრალიაში აუცილებელი სამედიცინო დახმარების მიღება აბსოლუტურად არაა იმაზე დამოკიდებული, თუ რამდენს გამოიხმუშავებს ადამიანი.

3

იაპონია

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 83,91 წელი

იაპონია ამყობს სიმსუქნის საოცრად დაბალი მაჩვენებლით (3,1%). ეს მაჩვენებელი ამერიკის შეერთებულ შტატებში 33,9%-ს უდრის. დიდი წვლილი ამ საკითხში მიუძღვის იაპონურ დიეტას, რომელიც ძირითადად შეიცავს ახალ ბოსტნეულს, ბრინჯს და, რაც მთავარია, თევზს. ახალი თევზი მდიდარია ომეგა-3 ცხიმ-მჟავით, რომელიც ხელს უწყობს სისხლის მიმოქცევას და ამცირებს გულის შეტევების რისკს. ასევე, ომეგა-3 ცხიმ-მჟავა ხელს უწყობს ტვინის ნორმალურ ფუნქციონირებას და გვადიდებს სხვადასხვა დაავადების თავიდან აცილების საშუალებას. იაპონელები სხვებზე ჯანმრთელ საყოფაცხოვრებო არჩევანს აკეთებენ — ისინი ბევრს მოძრაობენ და ზედმეტ საკვებს არ იღებენ.

5

სან პაბინო

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 83,07 წელი

ევროპის მესამე, ყველაზე პატარა სახელმწიფო და მსოფლიოს უძველესი რესპუბლიკის სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობის მაჩვენებელი 4,5 წლით აღემატება აშშ-ის მაჩვენებელს. ამ შემთხვევაში მთავარ როლს ფული თამაშობს, ისევე, როგორც გენსსა და ანდორაში.

6

ანდორა

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — 82,50 წელი

ის, რომ ანდორელები სხვა ქვეყნებში მცხოვრებლებზე დიდხანს ცოცხლობენ, შეგვიძლია ავსხანთ რამდენიმე ფაქტორით: პირველ რიგში, ეს პატარა ნაცია, რომელიც ცხოვრობს საფრანგეთსა და ესპანეთს შორის მდებარე პირინეის მთებში, ეწევა აქტიურ „საგარეო“ ცხოვრებას. მათ აქვთ შეუზღუდავი შესაძლებლობები როგორც ფეხით ლაშქრობებისათვის, ასევე მთის კურორტებზე თხილამურებით სრიალისთვის. სუფთა და კეთილმოწყობილი პარკები ხშირად რაგბის ან ფეხბურთის სათამაშოდ გამოიყენება. ანდორის მოსახლეობა დიდ დროს ატარებს სუფთა ჰაერზე, რაც, შეგვიძლია ვთქვათ, ამცირებს სტრესის დონესა და ისეთი პრობლემების ალბათობას, როგორცაა სისხლის მაღალი არტერიული წნევა. მეორე მხრივ, ანდორის მოსახლეობის განათლების მაღალი დონე უმუშევრობის ექსტრემალურად დაბალ მაჩვენებელს განაპირობებს. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ანდორელების უმეტესობას შეუძლია მიიღოს უმაღლესი ხარისხის საკვები და აკონტროლოს საკუთარი ჯანმრთელობა.

